

Удзельнічаць у мерапрыемствах шостага школьнага дня — права ці абавязак школьніка? Нягледзячы на тую акалічнасць, што шосты школьны дзень мае ў нашай краіне ўжо дзесяцігадовую гісторыю, усе кропкі над «і» ў гэтым пытанні так да канца і не расстаўлены...

ЦЫТАТА ДНЯ

Юрый ЖАДОБІН, міністр абароны:
«Беларусь і Расія размаўляюць на адной мове ў галіне ваеннага супрацоўніцтва. Расія для нас — асноўны стратэгічны партнёр. Па сутнасці справы, мы стварылі адзіную абаронную ваенную прастору. Гэта і рэгіянальная групоўка войскаў, і адзіная рэгіянальная сістэма супрацьпаветранай абароны. Практычна гэтая сістэма дзейнічае. Больш за 40 мерапрыемстваў штогод у нас праходзіць у рамках супрацоўніцтва: мы ўдакладняем планы, праводзім сумесныя вучэнні і штабныя трэніроўкі. Усё гэта працуе ўжо на працягу дзесяцігоддзяў».

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	-1°	
Віцебск	-4°	
Гомель	-5°	
Гродна	-2°	
Магілёў	-4°	
Мінск	-2°	

Курсы замежных валют, устаноўлены НБ РБ з 20.02.2013 г.

Долар ЗША		8580,00	▼
Еўра		11450,00	▼
Рас. руб.		285,00	▼
Укр. грыўня		1055,81	▼

КОРАТКА

У Беларусі ў студзені гэтага года колькасць зарэгістраваных індывідуальных прадпрыемстваў у параўнанні з аналагічным перыядам 2012 года павялічылася на 32,6 працэнта і складала 4 тыс. 949 ІП.
Расія будзе дабівацца прадстаўлення Мінску статусу наглядальніка ў «Паўночным вымярэнні» (РФ, ЕС, Нарвегія, Ісландыя).
Запасы гатовай прадукцыі ў прамысловасці Беларусі на 1 лютага 2013 года складалі ў фактычных цэнах Br27,176 трлн., або 67,9 працэнта сярэднямесячнага аб'ёму вытворчасці.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

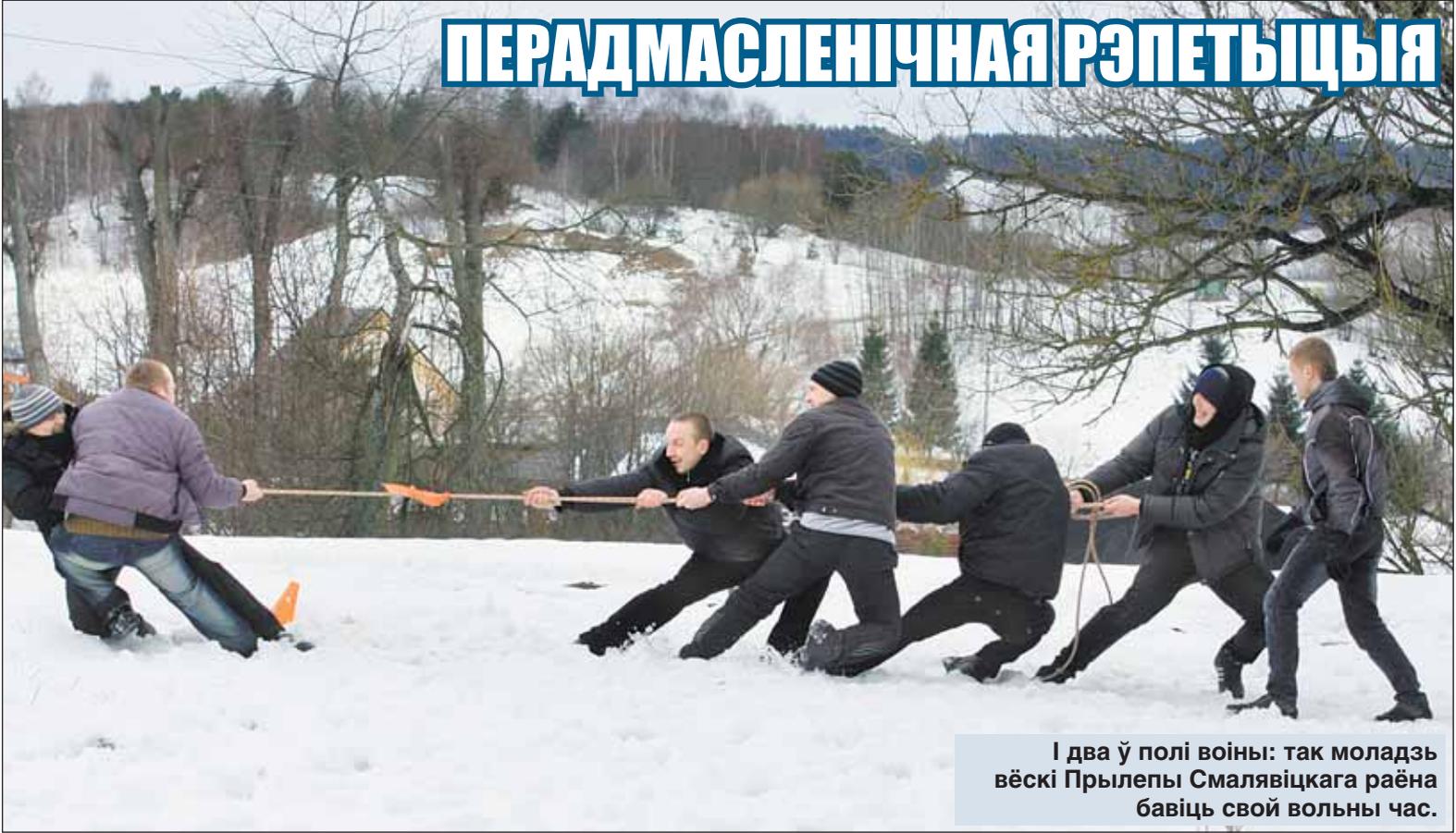
ЗВЯЗДА

Родная газета на роднай мове

20 ЛЮТАГА 2013 г. СЕРАДА № 33 (27398) Кошт 1300 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ПЕРАДМАСЛЕНІЧНАЯ РЭПЕТЫЦЫЯ

І два ў полі воіны: так моладзь вёскі Прылепы Смалявіцкага раёна бавіць свой вольны час.

Фота Анатоля КІШЧУКА

ПРАПАНАУЮЦА ДА ПРЫВАТЫЗАЦЫ...

Пра гэта ўчора паведаміў старшыня Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Георгій КУЗНЯЦОЎ. У прыватнасці, кіраўнік камітэта адзначыў, што зараз у нашай краіне не існуе ніякага пераліку па абавязковай прыватызацыі аб'ектаў гаспадарання. Зацверджаны толькі спіс прадпрыемстваў, якія неабходна акцыянаваць. Сур'ёзнаму інвестару можа быць прададзена любое прадпрыемства, калі за яго дадуць сапраўдны рынкавы кошт і прапануюць бізнес-план развіцця вытворчасці з адпаведнай мадэрнізацыяй і пераабсталяваннем.

Цяпер на сайце Дзяржкаммаёмасці для інвестараў прапануецца каля 700 акцыянерных таварыстваў, акцыі якіх магчыма купіць. Напрыклад, сёння пэўныя інвестары цікавяцца піваварнай кампаніяй «Крыніца». Плануецца правесці конкурс па продажы акцый гэтага завода. Інвестарам будзе прапанаваны пакет акцый ААТ «Крыніца» ў аб'ёме 25 працэнтаў плюс адна акцыя. Згодна з умовамі конкурсу, інвестар павінен заплаціць даўгі прадпрыемства і ажыццяўляць яго далейшае развіццё. Стартавы кошт такога блакіраванага пакета акцый «Крыніцы» складае 15 млн долараў.

Асобна Георгій Іванавіч паведаміў пра тое, што летась спецыялістамі камітэта быў распрацаваны праект указа кіраўніка дзяржавы, які тычыцца ўня-

сення змяненняў і дапаўненняў у Закон аб прыватызацыі. Галоўным новаўвядзеннем гэтага дакумента будзе норма ўладальніцкага нагляду прадстаўнікамі дзяржавы акцыянерных таварыстваў.

Мяркуюцца, што пэўны ўладальнікі нагляд будзе выкарыстоўвацца дзяржавай нават на тых прадпрыемствах, дзе яна не мае кантрольнага пакета акцый. Гэта тыя акцыянерныя таварыствы, што былі створаны ў выніку прыватызацыі ці на базе арэндных прадпрыемстваў. На такія таварыствы губернатарамі будуць прызначацца прадстаўнікі дзяржавы. Новаўвядзеннем прадугледжваецца, што гэтыя прадстаўнікі змогуць блакіраваць рашэнні ААТ, калі апошнія парушаюць інтарэсы шараговых акцыянераў такіх таварыстваў.

СТАР 2

Палітычны клуб «Звядзі»

ПРАДБАЧЫЦЬ ПАСЛЯЗАЎТРА

Здольнасць Беларусі супрацьстаяць другой хвалі глабальнага крызісу залежыць ад таго, наколькі рэальна вызначаны прыярытэты і вылічаны будучыя рызыкі яе эканамічнай мадэрнізацыі. Пра ўмовы паспяховай эканамічнай мадэрнізацыі разважаюць палітычны аглядальнік рэдакцыі Арсеній СІВІЦКІ, дырэктар кансалтынгавай кампаніі Sinkevich Technologies Аляксандр СІНКЕВІЧ, старшыня Пастаяннай камісіі па прамысловасці, паліўна-энергетычным комплексе, транспарце і сувязі Палаты прадстаўнікоў Дзмітрый ХАРЫТОНЧЫК, кіраўнік Беларускай групы развіцця Юрый ЦАРЫК і дырэктар Даследчага цэнтру Інстытута прыватызацыі і менеджменту Аляксандр ЧУБРЫК.

у памеры каля \$90 млрд. Аднак ці не памылкова абмяжоўвацца толькі тэхналогіямі? І ці ёсць у нас сёння неабходныя рэсурсы для комплекснай мадэрнізацыі?

Аляксандр Чубрык: Сёння нам патрэбны структурныя рэформы — такія змены ў эканамічнай палітыцы, якія спрыяюць развіццю прыватнага сектара, а значыць, і эфектыўнаму размеркаванню рэсурсаў. У гэтым кантэксце трэба гаварыць пра мадэрнізацыю не выключна ў тэхнічным ці інвестыцыйным сэнсе, а пра мадэрнізацыю мадэлі эканамічнага развіцця.

Сусветны банк даследаваў вытворчыя ланцужкі, калі на версе стаіць буйны экспартёр, эфектыўная кампанія, напрыклад, МАЗ, і існуе ланцужок кампаній, якія абслугоўваюць яго (робяць нейкія дэталі ці інш.). Атрымалася, што тыя кампаніі, якія стаялі на версе, працавалі больш-менш па рынкавых прынцыпах, а тыя, што ніжэй, субсідаваліся і дзяржавай, і буйной кампаніяй. То бок прыватызацыя вольна гэтага ланцужка дазволіла б павысіць эфектыўнасць усяго комплексу прадпрыемстваў. На мадэрнізацыю ў гэтым сэнсе грошай патрэбна не шмат.

СТАР 3

КОЛЬКІ ТРЭБА ГРОШАЙ?

Арсеній Сівіцкі: Пад мадэрнізацыяй эканомікі, як правіла, маецца на ўвазе тэхналагічная мадэрнізацыя. Летась была прынята Праграма развіцця прамысловага комплексу Беларусі на перыяд да 2020 года, якая патрабуе фінансавых уліванняў

Цікавая сустрэча

«МАЯКОЎСКІ НЕ ПІСАЎ СУПРАЦЬ ХРЫСТА...»

Усё выпадковае — самае запамінальнае і цікавае. Асабліва — выпадковыя сустрэчы. Вы самі ніколі не заплануеце такога, што для вас запланавана лёс. Галоўнае — правільна скарыстацца прадстаўленай магчымасцю. Вось і я зусім выпадкова апынуўся ў Маскве. Вырасшы наведваць знакамты музей Маякоўскага на Лубянцы. Выпадкова даведаўся ад касіра, што дырэктар музея родам з Беларусі. І вось — я ўжо ў кабінце Святланы Стрыжнёвай, на той час дырэктара Дзяржаўнага музея Уладзіміра Маякоўскага (на працягу васьмі ўжо 31 года).

Шчырая размова з гэтай цікавай жанчынай стала яшчэ больш актуальнай літаральна апошнімі днямі. Справа ў тым, што ў музеі змяніўся кіраўнік і ўладамі было заяўлена аб рэканструкцыі музея. Грамадскасць разам з работнікамі музея стала пратэставаць і абараняць ад знішчэння ўнікальную экспазіцыю, якая была створана пад кіраўніцтвам менавіта Святланы Яфімаўны. Апошнія навіны з Масквы сведчаць аб тым, што ўсё ж такі экспазіцыю знішчаць ніхто не будзе: на час рамонт у будынку музея яе перанясучы, а пасля вернуць на месца. Я прапаную вам інтэрв'ю аб унікальнасці экспазіцыі, сапраўдных прычынах самагубства Уладзіміра Маякоўскага, яго відавочнай хрысціянскасці, а таксама аб лёсе нашай зямлячкі.

СТАР 5

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІНШАВАЎ СЕРЖА САРГСЯНА З ПЕРАКАНАЎЧАЙ ПЕРАМОГАЙ НА ВЫБАРАХ ПРЭЗІДЭНТА АРМЕНИ

«Ваша перавыбранне на другі тэрмін — гэта пацвярджэнне высокага даверу выбаршчыкаў і ацэнка вашых заслуг перад армянскім народам», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт Беларусі выказаў упэўненасць, што дзяржаўная дзейнасць Сержа Саргсяна на такой высокай пасадзе будзе і ў далейшым накіравана на ўсебаковую рэалізацыю значнага патэнцыялу беларуска-армянскага супрацоўніцтва, асновай якога з'яўляюцца гістарычна дружалюбныя адносіны паміж нашымі народамі.

БЕЛТА.

ПРАПАНОУЮЦА ДА ПРЫВАТЫЗАЦЫІ...

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Кіраўнік Дзяржкаммаёмасці ўдакладніў некалькі момантаў па тэме стварэння сумеснага беларуска-расійскага холдынга «МАЗ—КамАЗ». Перамовы па інтэграцыі прадпрыемстваў працягваюцца ўжо на працягу двух гадоў. Папярэдне зараз дамовіліся, што наша краіна перадае ў такі холдынг 75 працэнтаў акцыяў МАЗа, аднак пакідае сабе блакіраваны пакет у памеры 25 працэнтаў. Доля КамАЗа ў холдынгу плануецца ў памеры 49 працэнтаў акцыяў. У выніку аб'яднання ў будучым холдынгу Беларусь будзе мець 50 працэнтаў акцыяў новай магутнай карпацыі. А гэта дазволіць нашай краіне адстойваць уласныя інтарэсы.

Рытуецца да прыватызацыі буйное акцыянернае таварыства «Белгіпс». За-

раз разглядаецца пытанне аб прамым продажы гэтага прадпрыемства аднаму інвестару. Набыць беларускае таварыства разлічвае расійская кампанія «Волма», якая займаецца вытворчасцю будаўнічых матэрыялаў.

З цягам часу беларускі бок плануе выставіць на продаж пакет акцыяў акцыянернага таварыства «Гродна Азот». Праўда, пакуль не праведзена рынкавая ацэнка гэтага прадпрыемства. Патэнцыяльным інвестарам нашага хімічнага завода можа стаць расійская кампанія «Еўрахім», дзе кіраўнікамі з'яўляюцца этнічныя беларусы.

Нагадаю, што 21 лютага работнікі землеўпарадкавальнай службы адзначаюць сваё прафесійнае свята. Калектыў рэдакцыі далучаецца да віншаванняў на адрас гэтых мужных людзей.

Сяргей КУРКАЧ.

Добры адпачынак — не толькі на моры

Кожны чалавек імкнецца ў водпуску добра адпачыць. Адзін не уяўляе свайго жыцця без марскога пляжа, а другому больш даспадобы айчынных лясы і рэкі. Пазедак на прыроду дазваляе не толькі адпачыць, але і напавіць здароўе.

— Партрэт звычайнага наведніка дарослага санаторыя можна намалюваць наступным чынам, — гаворыць дырэктар Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва Мікалай Мазур. — Яму за пяцьдзясят гадоў, мае дзве-тры хваробы. Летась у беларускіх санаторыях адпачылі і напавілі сваё здароўе крыху больш

за адзін мільён 300 тысяч чалавек. Кожны шосты з іх — замежнік. І ў параўнанні з пазамінулым годам іх стала больш на 34 тысячы. А гэта значыць, што паслугі беларускіх здраўніц запатрабаваны.

Турысты прыязджаюць аздаравіцца пераважна з Расіі. Гэтаму садзейнічаюць адкрытая мяжа, моўны фактар... Асаблівай папулярнас-

цю ў іх карыстаюцца перш за ўсё Нарачанскія азёры. Але асноўная задача ў тым, каб беларускія санаторыі былі запоўнены не толькі ў сезон летніх адпачынакаў, але і круглы год.

— На мой погляд, самая большыя перспектывы прыцягнуць людзей мае Віцебская вобласць, — падкрэсліў Мікалай Мазур. — Гэтаму спрыяюць шмат фактараў: мяжа з трыма краінамі, прыгожыя краявіды, шмат лясоў...

З беларусаў жа большасць адпачывае за кошт бюджэту і адраснай сацыяльнай дапамогі. У прыватнасці, праз

санаторыі прайшлі 37 тысяч дзяцей, якія пражываюць у забруджаных радыяцыйнай мясцінах. Тым не менш 317 тысяч нашых суайчыннікаў заплацілі за пуцёчку са сваёй кішэні.

На жаль, не ўсе пацыенты застаюцца задаволены паслугамі здраўніц. За мінулы год у Рэспубліканскі цэнтр па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва было накіравана 299 зваротаў. Усе яны былі разгледжаны, але абгрунтаванымі былі прызнаны ўсяго чатыры заявы.

Валяр'ян ШКЛЕННИК.

ПАМЁР ДВОЙЧЫ ГЕРОЙ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ ВАСІЛЬ СТАРАВОЙТАЎ

Учора на 89 годзе жыцця памёр двойчы Герой Сацыялістычнай Працы Васіль Старавойтаў, паведамляе карэспандэнт БЕЛТА.

Васіль Старавойтаў нарадзіўся 13 чэрвеня 1924 года ў в. Барок Бялыніцкага раёна Магілёўскай вобласці. Працоўную дзейнасць пачаў у мясцовым калгасе імя Чкалава. Падчас Вялікай Айчыннай вайны быў партызанам 600-га партызанскага атрада, служыў памочнікам начальніка штаба. За актыўныя баявыя дзеянні ўзнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі, медалямі «За баявыя заслугі» і «Партызану Айчыннай вайны». Указам Прэ-

зідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 22 сакавіка 1966 года за дасягнутыя поспехі ў развіцці сельскагаспадарчай вытворчасці Васілю Старавойтаву было прысвоена званне Героя Сацыялістычнай Працы з уручэннем ордэна Леніна і залатога медаля «Серп і Молат». Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 13 чэрвеня 1984 года Васіль Старавойтаў быў узнагароджаны другім залатым медалём «Серп і Молат» і ордэнам Леніна, стаўшы двойчы Героем Сацыялістычнай Працы.

У Кіраўску Магілёўскай вобласці ўстаноўлены бюст Васіля Старавойтава.

Як нас дураць

Гэта была махлярская SMS!

Брастаўчанка паверыла зместу SMS-паведамлення і пазбавілася 600 тысяч беларускіх рублёў і 1 тысячу расійскіх. А SMS мела такі змест: «Віншум! Па выніках акцыі на плацежных тэрміналах вы — уладальнік ноўтбука. Інфазаяўка — сайт www.qiwi.lact.ru. Паведамленне прыйшло з невядомага нумара за подпісам QIWI.

Жанчына не стала разважаць над тым, што нават ніколі не карысталася плацежнымі тэрміналамі, а проста пазваніла на нумар, указаны на сайце. У так званай службе падтрымкі ёй паведамілі, што для атрымання ноўтбука неабходна пакласці на рахунак мабільнага 600 тысяч рублёў. Аплата павінна паступіць праз плацежны тэрмінал. Жанчына выканала гэту абавязковую ўмову. Далей і службе падтрымкі папрасілі пераслаць код, які яна атрымае на мабільны.

Такім чынам, махляры ведалі і мабільны нумар, і код, што дазваляе ім зняць усе грошы з мабільнага, тлумачаць у Ленінскім РАУС г. Брэста. Калі жанчына зноў патэлефанавала ў «службу», ёй казалі, што «ўсё ідзе па плане» і наступным крокам павінна стаць рэгістрацыя заяўкі на прапанаваным сайце. Грамадзянка запоўніла анкету і прадставіла тым самым не толькі свой адрас, але і пашпартныя даныя, і поўныя звесткі аб банкаўскай картцы. На наступны дзень жанчыне пазванілі з банка, які абслугоўвае картку, і паведамілі, што з рахунку спрабавалі зняць 5 тысяч расійскіх рублёў. Банк прапусціў аперацыю толькі па 1 тысячы. Тады жанчына і зразумела, што трэба звяртацца ў міліцыю.

Як паведамляюць у аддзеле па барацьбе са злачынствамі ў галіне высокіх тэхналогій УУС Брэсцкага аблвыканкама, ужо неаднойчы жыхары Брэстчыны пыталіся ў супрацоўнікаў міліцыі аб тым, як рэагаваць на падобныя SMS. Зразумела, толькі ігнараваць, паколькі падобнага кшталту рассылкамі займаюцца махляры. Яны паведамляюць і пра буйныя выйгрышы, і спадчыну за мяжой, і прапановы высокадаходнага бізнэсу. Пры гэтым патрабуюцца перадаплата, паведамленне коду ці іншых звестак. МУС таксама нагадвае і аб асцярожнасці пры набыцці тавараў у інтэрнэт-крамах, рэчаў за мяжой па вельмі зніжаным кошце па аб'явах у інтэрнэце.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ОАО «Автомагистраль» извещает своих акционеров о том, что в повестку дня очередного общего собрания акционеров **вносится ДОПОЛНИТЕЛЬНО** вопрос 8) О внесении изменений и дополнений в Устав ОАО «Автомагистраль». УНП 100120075

ОАО «Брестский завод бытовой химии»
22 марта 2013 года в 11.00
Проводит очередное общее собрание акционеров по адресу: г. Брест, ул. Белорусская, 51 (кабинет директора)

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет директора об итогах финансово-хозяйственной деятельности общества в 2012 году и основных направлениях деятельности общества в 2013 году.
2. Отчет Наблюдательного совета общества.
3. Отчет ревизионной комиссии общества.
4. Утверждение годовой бухгалтерской отчетности общества за 2012 год.
5. Утверждение направлений использования чистой прибыли общества на 2013 год и 1 квартал 2014 года.
6. Избрание членов Наблюдательного совета общества.
7. Избрание членов ревизионной комиссии общества.
8. О размере вознаграждения членам Наблюдательного совета и ревизионной комиссии общества.
9. О предоставлении безвозмездной (спонсорской) помощи.
10. О сделках Общества.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Брест, ул. Белорусская, 51 (кабинет юрисконсульта) с 19 по 21 марта 2013 года с 9.00 до 16.00 либо 22 марта 2013 года по месту проведения собрания.

Регистрация участников собрания проводится с 10.30 до 10.50 в день и по месту проведения собрания.

Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 18 марта 2013 года.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.

УНП 200050518

Наблюдательный совет.

ОАО «БРЕСТСКИЙ РАДИОТЕХНИЧЕСКИЙ ЗАВОД»

Наблюдательный совет ОАО «БРТЗ» сообщает:
21 марта 2013 года в помещении заводоуправления по адресу: г. Брест, ул. Московская, 248 состоится общее собрание акционеров

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет директора об итогах финансово-хозяйственной деятельности общества за 2012 год. Утверждение показателей прогноза социально-экономического развития общества на 2013 год.
2. Отчет наблюдательного совета о проделанной работе в 2012 году.
3. О результатах аудита и проверки ревизионной комиссией финансовой и хозяйственной деятельности общества за 2012 год, распределения прибыли и убытков общества.
4. Утверждение годового отчета, бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках общества за 2012 год.
5. Об утверждении распределения и использования прибыли и убытков, выплате дивидендов за 2012 год.
6. Утверждение направлений распределения прибыли на 2013 год.
7. Об увеличении уставного фонда Открытого акционерного общества «Брестский радиотехнический завод».
8. Об утверждении изменений и дополнений в Устав общества.
9. Об избрании членов наблюдательного совета, его составе и ревизионной комиссии общества.
10. Утверждение размера вознаграждения членам наблюдательного совета и ревизионной комиссии.

Начало собрания в 14.00.

Начало регистрации в 13.00.

Акционеры могут участвовать в собрании лично или через своих представителей, имеющих нотариально оформленные доверенности. При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность.

Справки по тел. 8 0162 42 14 05, факс 42 51 59.

УНП 200273907

Наблюдательный совет

О Б Ъ Я В Л Е Н И Е

22 марта 2013 г. в 15.00
СОСТОИТСЯ ОЧЕРЕДНОЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ
ОАО «Белдортехника»

Место проведения:

г. Смолевичи, ул. Торговая, 14 «Б», актовъ зал.

Повестка дня:

1. Отчет о работе наблюдательного совета в 2012 году.
2. О финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2012 год и перспективах развития Общества на 2013 год.
3. О результатах проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2012 год.
4. Утверждение годового баланса, отчета о прибылях и убытках Общества за 2012 год.
5. О распределении чистой прибыли (покрытии убытков) и выплате дивидендов за 2012 год.
6. Утверждение направления использования чистой прибыли на 2013 год и первый квартал 2014 года.
7. Об избрании членов наблюдательного совета, ревизионной комиссии, условиях вознаграждения.

С информацией можно ознакомиться: в рабочие дни (понедельник—пятница) с 14.00 до 16.00, по месту нахождения Общества (комната 305), начиная с 11.03.2013 г. УНН 100135303

21 марта 2013 года в актовом зале Минского завода технологических металлоконструкций по адресу: г. Минск, ул. Радиальная, 13 состоится очередное общее собрание акционеров

ОАО «ПРОМТЕХМОНТАЖ»

Начало собрания в 14.00.

Регистрация акционеров (по предъявлении документа, удостоверяющего личность, для представителя акционеров дополнительно — доверенность, заверенную в соответствии с законодательством) с 12.00 до 13.30, согласно реестру акционеров по состоянию на 29.12.2012 года.

ПОВЕСТКА ДНЯ

1. Отчет Дирекции о финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2012 год и основные направления деятельности Общества на 2013 год.
2. Отчет ревизионной комиссии за 2012 год. Заключение по годовым отчетам и балансу Общества.
3. Отчет Совета директоров за 2012 год.
4. Отзыв Совета директоров по годовому балансу и деятельности Дирекции.
5. Утверждение годовых отчетов и бухгалтерского баланса, прибыли Общества, распределения чистой прибыли Общества за 2012 год.
6. Утверждение направлений использования чистой прибыли на 2013 год.
7. Об утверждении дивидендов за 2012 год и сроков выплаты дивидендов.
8. Утверждение условий материального вознаграждения членов Совета директоров и ревизионной комиссии.
9. Выборы членов Совета директоров.
10. Выборы членов ревизионной комиссии.
11. О наделении Совета директоров Общества полномочиями, отнесенными Уставом к компетенции общего собрания.
12. О реорганизации Общества в форме выделения Филиала МЗТМК ОАО «ПРОМТЕХМОНТАЖ» и Филиала Мог. ЗТМК ОАО «ПРОМТЕХМОНТАЖ» в дочерние унитарные предприятия.
13. О внесении изменений в Устав ОАО «ПРОМТЕХМОНТАЖ».

С материалами собрания можно ознакомиться в рабочие дни (понедельник—пятница) с 14 марта 2013 года в Исполнительной администрации ОАО «ПРОМТЕХМОНТАЖ» по адресу: г. Минск, пер. Калининградский, 19А.

УНП 100185330

Совет директоров

ПРАДБАЧЫЦЬ ПАСЛЯ ЗАЎТРА

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Аляксандр Сінкевіч: Гаворачы аб тым, што такое мадэрнізацыя, я зазіраў бы глыбей, падняўшы некаторыя філасофскія аспекты гэтага пытання. Для мяне мадэрнізацыя — гэта не проста змена формаў уласнасці. Зараз глабальны крызіс прывёў да таго, што рынкі збыту звужаюцца, канкурэнцыя рэзка ўзрастае. Сусветны рынак месцамі трашчыць па швах. Чаму гэта адбываецца? Не думаю, што гэта крах капіталізму, але гэта і не звычайны цыклічны крызіс. Проста адбываецца змена тэхналагічнага ўкладу: адзін аджывае сваё, новы толькі зараджаецца. Таму мне сам тэрмін «мадэрнізацыя» не падабаецца — гэта арыентацыя на сучаснасць. Трэба казаць пра «футурызацыю» эканамічнай мадэлі, хоць гэта гучыць крыху нязвыкла. Але трэба зазіраць у будучыню, глядзець, якія тэхналогіі будуць запатрабаваны тым тэхналагічным укладам, які прыйдзе на змену цяперашняга. Для гэтага ўжо сёння неабходна закладаць асновы.

Дзмітрый Харытончык: З гэтым можна толькі пагадзіцца. Зараз вельмі інтэнсіўна адбываюцца працэсы глабалізацыі, у тым ліку ў сферы бізнэсу. Нам нельга адставаць ад гэтых працэсаў, неабходна інтэнсіўна ўключацца ў іх. Сёння найбольш значымі фактарамі эканамічнай мадэрнізацыі становяцца тэхналагічныя інавацыі і выпрацоўка эфектыўных кіраўніцкіх бізнэс-мадэляў.

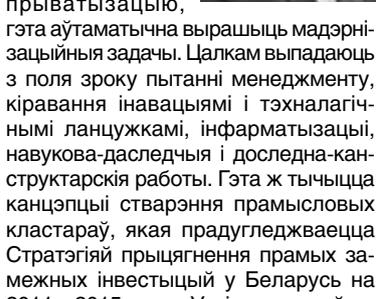
Юрый Царык: Калі мы гаворым пра мадэрнізацыю, размова ідзе, па сутнасці, пра дзве рэчы: пра рэзкае якаснае ўзмацненне нашых вытворчых сіл, г.зн. тэхналагічная мадэрнізацыя, і стварэнне аптымальнай сістэмы атрымання фінансава-эканамічных эфектаў ад гэтых тэхналогій, іх капіталізацыі і манетызацыі. І ў гэтым плане і формы ўласнасці, і многія іншыя інстытуцыйнальныя рэчы — гэта інструменты таго, як гэта найлепшым шляхам можна рэалізаваць.

Арсеній Сівіцкі: Часам з'яўляецца такое адчуванне, што паняцце мадэрнізацыі падмяняюць паняццем прыватызацыі або інвестыцыі, нібыта калі мы зараз рэзка правядзем прыватызацыю, гэта аўтаматычна вырашыць мадэрнізацыйныя задачы. Цалкам выпадваюць з поля зроку пытанні менеджменту, кіравання інавацыямі і тэхналагічнымі ланцужкамі, інфарматызацыі, навукова-даследчыя і доследна-канструктарскія работы. Гэта ж тычыцца канцэпцый стварэння прамысловых кластараў, якія прадугледжваецца Стратэгіяй прыцягнення прамых замежных інвестыцый у Беларусь на 2011—2015 гады. Узнікае такое ўражанне, што гэтыя пытанні наогул ніяк не асэнсоўваюцца!

СПРАВА НЕ ТОЛЬКІ Ў ЗАМЕНЕ СТАНКОЎ

Арсеній Сівіцкі: Часам з'яўляецца такое адчуванне, што паняцце мадэрнізацыі падмяняюць паняццем прыватызацыі або інвестыцыі, нібыта калі мы зараз рэзка правядзем прыватызацыю, гэта аўтаматычна вырашыць мадэрнізацыйныя задачы. Цалкам выпадваюць з поля зроку пытанні менеджменту, кіравання інавацыямі і тэхналагічнымі ланцужкамі, інфарматызацыі, навукова-даследчыя і доследна-канструктарскія работы. Гэта ж тычыцца канцэпцый стварэння прамысловых кластараў, якія прадугледжваецца Стратэгіяй прыцягнення прамых замежных інвестыцый у Беларусь на 2011—2015 гады. Узнікае такое ўражанне, што гэтыя пытанні наогул ніяк не асэнсоўваюцца!

Д.Х.: Сапраўды, у большасці выпадкаў пад мадэрнізацыяй у нас разумеецца простая замена станкоў на больш сучасныя, больш эфектыўныя. Але гэта абсалютна памылковае ўяўленне. Таму пагаджуся, што лепш казаць не пра мадэрнізацыю, а пра развіццё, якое мае на ўвазе не толькі замену абсталявання.

Здзіўляе неразуменне патрабавання аб тым, каб кожны кіраўнік прадпрыемства меў план перспектывага развіцця. Але сёння многія не маюць яго і не ведаюць, як яго склаці.

Цяпер ужо не праблема зрабіць тавар з пэўным сабекоштам, а праблема ўзнікаюць пры яго рэалізацыі. А тут ужо павінна працаваць цэлая інфраструктура, якая не абмяжоўваецца толькі вытворчым прадпрыемствам: тут павінны быць і фінансавыя механізмы (сёння гэта сусветная практыка, калі прадавец прыходзіць на рынак з крэдытнымі сродкамі, якімі можа скарыстацца пакупнік), і кіраўніцкія інструменты, гэта паслугі па аказанні абслугоўвання і кансалтынг, і г.д.

Прывяду прыклад у дачыненні да БелАЗа, тэхніка якога валодае высокай канкурэнтаздольнасцю на рынку. Удзельнічаючы ў тэндары, мы прапануем лепшыя ўмовы па цане, якасці, рэсурсу машыны, але часта пры гэтым усім купляючы ў нашых канкурэнтаў, таму што тыя прапануюць розныя механізмы аплаты, напрыклад, растэрміноўку плацяжу ад 4 гадоў і больш.

Таму пад мадэрнізацыяй неабходна разумець не толькі замену станкоў, а падыходзіць сістэмна: ствараць і фінансавыя інструменты, і лінгвістычныя кампаніі, і кіраўніцкія механізмы — гэта цэлы спектр, які неабходна развіваць.

Аляксандр Чубрык: Я хацеў бы яшчэ падняць адно важнае пытанне: чым у гэтай мадэрнізацыі павінна займацца дзяржава? І адказ тут відавочны. Дзяржава мусіць спрыяць стварэнню адпаведнага бізнэс-клімату. Адсутнасць у Беларусі адпаведнага экспертна-імпартнага банка — вельмі надзённае пытанне для нашага экспарту, з якім сутыкаецца не толькі БелАЗ. Стварэнне такога банка на самрэч вельмі істотна павысіць магчымасці нашага экспарту, тым больш для яго падтрымкі можна звяртацца да сусветных фінансавых інстытутаў, напрыклад, Сусветнага банка. Але гэта толькі адзін з патрэбных крокаў.

Чаму ў пытанні мадэрнізацыі вельмі істотна, хто ўласнік — дзяржава ці прыватнік? Я далёкі ад думкі, каб казаць, што прыватызацыя адразу чароўным чынам усё зменіць і пачнецца хуткі эканамічны рост. Відавочна, што дзяржава не можа кантраляваць усё: спроба такога кантролю ў Савецкім Саюзе скончылася дэфіцытам ды эканамічным крызісам. Значыць, патрэбна дэцэнтралізацыя. Прыватнік, разумеючы рынак, сам вырашае: дзе, што і куды інвеставаць.

Між тым зараз Беларусь мае знешні доўг каля 60% ад валовага ўнутранага прадукту. Гэта рыска, за якой доўг робіцца цяжарам: яго трэба выплачваць і абслугоўваць. Мы мусім выплачваць па знешнім доўгу \$3-4 мільярды штогод. Але ў 2013—2015 гадах мы ўжо не будзем мець такіх магчымасцяў па экспарце і рээкспарце расійскіх нафтапрадуктаў, якія мелі раней. Нават калі мы захаваем аб'ёмны 2012 года, дадатковых грошай не будзе. Больш за тое, у другой палове 2012 года наш імпорт пачаў расці вельмі хутка, прычым імпорт не энергетычны, а імпорт, звязаны з тымі ж самымі інвестыцыямі.

Калі мы кажам, што патрэбны грошы на мадэрнізацыю, нават з удзелам дзяржавы, мы мусім браць да ўвагі, што нам зараз патрэбны грошы, каб, апроч іншага, разлічыцца і са знешнім доўгам, і за імпорт. Калі гэтых грошай няма, Беларусь апынаецца зноў у праблемнай сітуацыі. Бо як толькі пачнуцца праблемы з імпартам-экспартам і знешнім доўгам, будзе абсяцэннявацца нацыянальная валюта. І гэта не дадае стабільнасці сітуацыі.

Таму першае, пра што трэба клапаціцца, — стабілізацыя макраэканамічнай сітуацыі для таго, каб былі нармальныя ўмовы і па інфляцыі, і па валютным курсе. Пры такой інфляцыі, такіх працэнтных стаўках па крэдытах ніякай інвестыцыйнай актыўнасці таксама не будзе. І зноў усё гэта кладзецца цяжарам на бюджэт. Таму

тут пытанне сродкаў вельмі істотнае. Перад тым, як пераходзіць да пытання інавацыі, трэба вырашыць гэтыя базавыя праблемы.

А ШТО, КАЛІ ЗАЎТРА НОВАЯ ТЭХНАЛАГІЧНАЯ РЭВАЛЮЦЫЯ?

Ю.Ц.: Мадэрнізацыя ў сэнсе тэхналагічнага развіцця складаецца з трох складаных рэчаў, і ў нас ёсць праблемы па ўсіх трох. Першае, прагназаванне развіцця, праектаванне рынку збыту ў аператыўным гарызонце да 30 гадоў, а ў стратэгічным — да 70-100 гадоў. Другое, калі мы вызначылі тып прадукцыі будучыні (далі заданне для канструктараў), фармулюецца заданне для інжынераў — станкі, але не цяперашняга тэхналагічнага ўкладу, а таго, які таксама будзе актуальны праз 70-100 гадоў. Трэцяе, уласна падбор станкоў пад працоўку новых відаў прадукцыі. У гэтым сэнсе ў нас ёсць шэраг перадавых машынабудавальных прадпрыемстваў, у тым ліку БелАЗ, якія імкнуцца ўтрымліваць гэтыя фокусы ўвагі. Але ў цэлым сітуацыя вельмі цяжкая.

Асобная размова — кластары. У адной са стратэгіяў урад прапісаў стварэнне каля паўтара дзясятка кластараў. Але кластар пачынаецца з таго, што вызначаецца, які сусветны лідарскі прадукт ён будзе вырабляць. Потым — хто яго 5 асноўных канкурэнтаў, і, нарэшце, чаму ён іх абыдзе. На жаль, падобнага праектавання кластараў у нас няма.

Беларуская група развіцця прапануе будаваць у Беларусі не адну, а тры АЭС, і не гнаць энергію на экспарт, а рабіць «энергетычны афшор» з вельмі таннай электраэнергіяй для тых, хто размесціць тут свае вытворчасці, плюс падатковыя льготы, і праз гэта павялічваць лакалізацыю тэхналогій і г.д.

Ал.С.: Я сам з'яўляюся прадстаўніком прыватнага сектара, але, працуючы з сотнямі розных прадпрыемстваў, зрабіў выснову, што форма ўласнасці ніяк не звязана з эфектыўнасцю прадпрыемства. Тое, што прыватнік нібыта заўжды эфектыўнейшы за дзяржаўную фірму — ідэалагічны міф. Пытанне не ва ўласніку, а ў механізмах эфектыўнага кіравання бізнэсамі розных маштабаў.

Напрыклад, кіраванне разнастайнай драбязой: дзяржава проста не ў стане за ўсім прасачыць і ўсё пракант-

Беларуская група развіцця прапануе будаваць у Беларусі не адну, а тры АЭС, і не гнаць энергію на экспарт, а рабіць «энергетычны афшор» з вельмі таннай электраэнергіяй для тых, хто размесціць тут свае вытворчасці, плюс падатковыя льготы, і праз гэта павялічваць лакалізацыю тэхналогій.

раляваць. Такія сферы адназначна трэба аддаваць прыватнікам і ствараць там прывабныя ўмовы працы. У гэтым выпадку прыватныя ўласнікі стануць адэкватным механізмам кіравання, які хутка павысіць якасць і насычанасць рынку.

А вось буйны бізнэс ва ўсім свеце мае аднолькавыя праблемы, незалежна ад таго, дзяржаўны ён ці прыватны: гэта нягнуткасць і замаруджанасць, а галоўнае — бюракратызацыя і карупцыя. Рашэнне гэтых праблем заўжды аднолькавае: стварэнне якаснай і празрыстай сістэмы кіравання і кантролю, для чаго існуе шмат інструментаў — рэгулярыны менеджмент, кіраўнічы ўлік, аўтаматызацыя працы, унутраны аўдыт і г.д.

Акрамя таго, існуюць стратэгічныя галіны (ваенна-прамысловы комплекс, сельская гаспадарка, грамадскі транспарт і інш.), страта кантролю над якімі можа ператварыцца ў выклік для нацыянальнай бяспекі. Гэтыя галіны дзяржава павінна асобна вылучыць, абараніць і падтрымаць. Менавіта так робіць Еўрасаюз, дзе ўзровень датацыі для сельскай гаспадаркі ў шмат разоў большы, чым у Беларусі.

Ар.С.: У нас, на жаль, няма структур, якія займаліся б стратэгічным планаваннем. У ЗША, напрыклад,

распрацоўкай прарыўных тэхналагічных рашэнняў у прамысловасці займаецца Агенцтва перспектываў абаронных і навукова-тэхнічных праектаў (DARPA).

У Беларусі, калі, напрыклад, гаворка ідзе пра стварэнне кластараў або пра стварэнне холдынга паміж МАЗам і КамАЗам, мы ўсё гаворым пра аб'яднанне актываў, але маўчым пра аб'яднанне навукова-даследчых і доследна-канструктарскіх работ, стварэнне спецыяльнай інжынірынгавай

У Азербайджане канцэрн нафтаздабыўных кампаній, аператарам якога з'яўляецца брытанская кампанія British Petroleum, падтрымлівае прыватныя ўніверсітэты, якія рыхтуюць для гэтых кампаній цалкам гатовыя кадры.

кампаніі ў структуры холдынга, якая займалася б працоўкай інавацыйных тэхнічных рашэнняў.

Д.Х.: Сусветнай тэндэнцыяй з'яўляецца адмова прадпрыемстваў ад уласных навукова-даследчых і доследна-канструктарскіх работ, у асноўным яны выносяцца ў асобныя кампаніі. Напрыклад, я меў магчымасць пазнаёміцца з дзейнасцю фірмы Pinfarina S.p.A., якая займаецца праектаваннем легкавых аўтамабіляў, падборам матэрыялаў, працоўкай тэхналогій, а потым продажам сваёй прадукцыі аўтамабільным кампаніям, напрыклад, Volkswagen або Audi. Пры гэтым яны ставяць гэтыя канструктарскія рашэнні на вытворчую лінію і суправаджаюць іх на працягу паўгода-года выпуску машын. Кітай цяпер ідзе па такім жа шляху.

Ар.С.: А ці існуюць планы па стварэнні падобных інжынірынгавых кампаній у Беларусі?

Д.Х.: Мы толькі пачынаем рухацца ў гэтым кірунку. Вось, напрыклад, БелАЗ сумесна з Нацыянальнай акадэміяй навук стварылі Навукова-тэхнічны цэнтр, які займаецца фундаментальнымі і прыкладнымі даследаваннямі ў галіне машынабудавання.

Ал.С.: Вылучэнне навукова-даследчых і доследна-канструктарскіх работ у асобныя канструктарскія і дызайнерскія атэлье — гэта якраз маленькія прыватныя бізнэсы. І гэта выпадак, калі можна стварыць збалансаваную сістэму дзяржаўна-прыватнага партнёрства, пра якое ў Беларусі гавораць ужо даўно, але ніяк гэтая тэма з месца не ссунецца. Механізмаў

працэсы будуць развівацца далей. Ці гэта стварэнне блока на прынцыпах СГА, ці гэта спроба выбудаваць самадастастковую эканамічную прастору? Пакуль што гэтыя працэсы імкнуцца да першага сцэнарыя. Нас літаральна ўкінулі ў СГА, аднак мы да гэтага часу не пачалі рыхтаваць юрыстаў, якія былі б спецыялістамі ў галіне права СГА. Гэтую праблему неабходна хутка вырашаць. Нават з улікам таго, што мы ў Мылтным саюзе, нам ужо патрэбны такія спецыялісты.

А.Ч.: За апошнія 9 гадоў, калі браць буйныя таварныя групы, то толькі па малаку і мясу наша доля экспарту ў расійскім імпарце павялічылася. Усё наша машынабудаванне, дрэваапрацоўка, лёгкая прамысловасць гублялі расійскі рынак. І гэта тады, калі мы былі фактычна абаронены ад канкурэнцыі з боку ТРЭЦ краін. Цяпер Расія ўступіла ў СГА, узляла на сябе абавязальнасць спрашчаць доступ на свой рынак для вытворцаў з краін СГА. Для нас гэта адназначна выклік. І зараз адзінае, чым мы можам скарыстацца, — гэта танны газ, танная нафта, каб перабудаваць усю сістэму, каб пачаць працаваць у новых умовах.

Але тут мы сутыкаемся з іншай праблемай. Наша сістэма адукацыі за гэтыя пераходныя гады ніяк не адаптавалася нават да той эканамічнай сітуацыі, якая існуе зараз, я ўжо не кажу пра адаптацыю да новых умоў у недалёкай будучыні.

Таму зараз безумоўна патрэбна рэфарма сістэмы адукацыі. Мне вельмі спадабаўся адзін праект, з якім я пазнаёміўся, калі працаваў у Азербайджане. Гэты праект фінансаваўся канцэрнам нафтаздабыўных кампаній, аператарам якіх была брытанская кампанія British Petroleum. Яны падтрымліваюць адзін-два прыватныя ўніверсітэты праз працоўку адукацыйных праграм, якія рыхтуюць цалкам гатовыя кадры для British Petroleum ці іншых нафтаздабыўных кампаній, якія ўваходзілі ў канцэрн. Гэта вельмі цікавы досвед, якім Беларусь можа скарыстацца.

Ар.С.: Трэба сказаць і пра рызыку пераўтварэння беларускай эканомікі ў міграцыйную. Гэтыя працэсы ўжо адбываюцца: па розных ацэнках ад 600 тысяч да 1 мільёна беларусаў працуюць на тэрыторыі Расіі, і гэта ўжо не толькі людзі рабочых спецыяльнасцяў, але і менеджары, праграмісты, інжынеры і іншыя. У межах АЭП гэтыя працэсы будуць становіцца больш інтэнсіўнымі. Паўстае задача замашчэння той працоўнай сілы, якая будзе вымывацца з Беларусі ў будучыні. Таму што калі не будзе тых, каму працаваць, тады няма патрэбы і ў мадэрнізацыі. У нас нярэдка жартуюць, што зараз кітайцаў завязуць працаваць на нашы заводы. Тым не менш, сёння ў Кітаі сярэдняя заробатная плата каля \$630, г.зн. вышэй, чым у нас, і не кожны кітаец захоча працаваць на нашых заводах. А вось у Кыргызстане і Таджыкістане кошт кваліфікаванай працоўнай сілы ў 5-6 разоў ніжэйшы, чым у Кітаі. Таму па меры вымывання працоўнай сілы з Беларусі, імпорт больш таннай працоўнай сілы з Цэнтральнай Азіі мог бы стаць першым крокам па скарачэнні выдаткаў, гэта значыць, частковай аптымізацыі вытворчых працэсаў. Аднак ўжо сёння неабходна ствараць адпаведную адукацыйную і сацыяльную інфраструктуру для кіравання працоўнай міграцыяй.

Ал.С.: Трэба разумець, што ў посткрызісным свеце лідарам будзе той, хто зможа прапанаваць найбольш эфектыўную сацыяльна-эканамічную мадэль, бо новы тэхналагічны ўклад будзе прадугледжваць і новы лад грамадства.

Пасяджэнне «Палітычнага клуба» правёў Арсеній СІВІЦКІ.

«СПАДАРЫНЯ, ПАЕХАЛІ!»

Складана знайсці чалавека, які б ні разу ў жыцці не карыстаўся паслугамі таксі. Прыехаць у незнаёмым горадзе з вакзала ў гасцініцу, вярнуцца познаўначы дадому ці паспець на працу — ва ўсім гэтым дапаможа легкавік па выкліку. Машыны з шашачкамі на даху пакрысе сталі неад'емнай часткай гарадскога пейзажу. Нараўне з "моцнай палавінай" за рулём таксі працуюць і жанчыны. Хаця іх пакуль у Беларусі няшмат. Напрыклад, у Кітаі іх доля дасягае траціны ад агульнай колькасці вадзіцеляў па выкліку. А ў Маскве ўжо некалькі гадоў існуе спецыяльнае жаночае таксі.

"НА МАГІЛЁЎ, КАЛІ ЛАСКА!"

Даводзіцца выязджаць і за межы Мінскай вобласці. На мінулы Нова год адзін хлопец вырашыў своеасабліва павіншаваць сваю дзяўчыну. Ён купіў велізарны букет руж, які заняў усё задняе сядзенне. Пэўна, іх там было некалькі соцень. Садзіцца ў машыну і гаворыць: "Ну, цяпер на Магілёў, калі ласка!". А я спачатку не ўцяміла, што да чаго. Давялося падключыць лагіку. На вуліцы Магілёўскай ён сеў. Што яшчэ ёсць у Мінску з падобнай назвай? Толькі станцыя метро. Прывезла я яго туды, пытаюся: "Тут?" — "Дзяўчына, мне патрэбна ў горад Магілёў!" Прызнацца, я крыху разгубілася — ехаць усё ж дзвесце кіламетраў у адзін бок.

Аднак гэта ўсё ж не самая дальняя вандроўка. Адночы мужчына забыўся дакументы, без якіх не пускалі ў цягнік. А ў яго быў білет на самалёт, які адлятаў з Кіева. І давялося везці яго на пункт пропуску ў Церахоўцы.

Бываюць і нервовыя пасажыры. Дзяўчыне сапсавалі ў цырульні прычоску — "спалілі" частку валасоў. Раззлаваная, яна выйшла і выклікала таксі да аэрапорта. Звычайна ад моманту выкліку да прыезду машыны праходзіць сем хвілін. Але так атрымалася, што я стала амаль на кожным скрыжаванні — трапіла ў так званую "чырвоную хвалю". Дзяўчына прысела з вельмі незадаволеным выглядам. А праз хвіліну... расплакалася. Ёй трэба было ляцець у Маскву на якусьці нараду. Але як жа туды пайсці з такой прычоскай? Я яе разгаварыла, а пасля адвезла да знаёмай цырульніцы, якая крыху выправіла сітуацыю...

ДАРОГУ ПЕРАХОДЗЯЦЬ НЕЛЕГАЛЫ

Больш жорсткую канкурэнцыю, чым у гэтай працы, яшчэ трэба пашукаць. І справа зусім не ў шматлікіх дыспетчарскіх службах. Вялікі кавалак сумленнага таксісцкага хлеба адбіраюць нелегальныя перавозчыкі. На слэнгу яны называюцца "бамбілы". Таццяна Краўцова гаворыць, што канфлікты з імі адбываюцца вельмі часта і не заўсёды заканчваюцца мірна. Тое, што за рулём жанчына, іх зусім не хвалюе:

— Упершыню сутыкнуцца з "бамбіламі" давялося амаль адразу, як стала таксісткай. За першы месяц яны мяне так дапаклі, што

хацела ўжо звальняцца, але пасля перадумала. Некалькі разоў мне праколвалі шыны.

Вось зусім нядаўна быў выпадак. Я прывезла кліента ў аэрапорт і спынілася на афіцыйнай стаянцы, як і мае быць. Дык "бамбілы" так паставілі свае аўтамабілі, што я не магла выехаць! А адзін з іх падышоў і ветліва так намякнуў, каб я ад'язджала адсюль хутчэй. На шчасце, паспела захапіць пасажыра...

Чаго толькі ні робяць некаторыя нелегалы, каб атрымаць сабе кліента! Не грэбуюць ніякімі сродкамі. Быў выпадак, калі я чакала кліента на чыгуначным вакзале. А перадмною стаяла машына "бамбілы". Кліент ужо сеў у аўтамабіль, і тут

Летась былі пакараны 552 нелегальныя таксісты.

пачалося... "Бамбіла" мяне выцягнуў з машыны, адліхнуў ад яе, забраў майго пасажыра і каза так нагла: "Пярэдня машына едзе першай!" Далей ужо на дапамогу прыйшла міліцыя. Але такія выпадкі, на шчасце, рэдкія. Звычайна нелегалы любяць рабіць непрыемнасці ліцэнзаваным канкурэнтам ціхай сапай. Напрыклад, раскідаюць цвікі, каб праколыць шыны.

— Акрамя аэрапорта, "бамбілы" збіраюцца каля буйных рэстаранаў, начных клубаў, вакзалаў — у так званых "хлебных" месцах. У іх няма таксометраў, яны не плацяць падаткі, завываюць кошт паездкі ў два-тры разы, — працягвае Юрый Тоўсцік. — Не трэба забываць, што ўсе кліенты легальных таксі страхаваны. Гэта значыць, што калі яны панясуць нейкі ўрон (напрыклад, з-за дарожна-транспартнага здарэння), то ім будзе выплачана кампенсацыя. У нелегалаў жа падобнай страхоўкі не існуе ў прынцыпе. Таму ёсць нагода здымацца, ці варта ісці на такую рызыку дзеля выйгрышу ў пару хвілін. Зачастую нелегалы атрымліваюць толькі невялікі штраф памерам да пяці базавых велічынь (сёння гэта 500 тысяч рублёў. — Аўт.). Але гэты штраф "бамбіла" з лёгкасцю адаб'е за паўдня працы...

— Летась па ўсёй краіне да адміністрацыйнай адказнасці былі прыцягнуты 552 асобы, якія нелегальна займаліся перавозкамі. У іх было канфіскавана сем транспартных сродкаў, — паведамілі "Звяздзе" ў Міністэрстве па падатках і зборах Беларусі.

Валяр'ян ШКЛЕННИК.
Фота Надзеі БУЖАН.

Працоўны дзень у кожнага таксіста пачынаецца з запаўнення пуцёўкі. Затым ідзе медыцынскі агляд. Урач памерае ціск, правярыць, ці цвярозы вадзіцель, і зробіць пазнаку аб агульным стане здароўя ў пуцёўцы. Механік выканае перадрэйсавы кантроль аўтамабіля. Бываюць дні, калі адзін выклік ідзе за другім, амаль без перапынку. Колькасць выездаў у такім выпадку можа дасягаць дваццаці. А бываюць дні "зацішныя", калі сустраўнацца ўсяго пяць-шэсць кліентаў. Рабочы дзень працягваецца, як і на заводзе, 8 гадзін. Але ў таксіста ёсць свая "разыначка". Ён можа адпачыць пасля любога выкананага задання. Галоўнае, каб па выніках дня набралася неабходная колькасць адпрацаванага часу.

СЯРОД КОЖНЫХ ДВАЦЦАЦІ ТАКСІСТАЎ ЖАНЧЫНА ТОЛЬКІ АДНА

— Па статыстыцы, жанчын-кіроўцаў у таксі працуе менш за пяць працэнтаў ад агульнай колькасці вадзіцеляў, — гаворыць Юрый Тоўсцік, дырэктар аднаго з аўтатрансартных прадпрыемстваў.

І ў жанчын ёсць свае асаблівасці працы. Так, ім забаронены выезд у начную змену. Кліенты трапляюцца розныя, а ўвечары, як правіла, людзей нападлітку значна больш. Небяспека можа падсцерагаць і днём. Але тады кіроўца пры дапамозе смартфона падае сігнал "трывога", і яго машыну суправаджаюць астатнія таксісты, якія знаходзяцца ў гэтым раёне. Бываюць і зусім недарэчныя сітуацыі. Напрыклад, кліент адчыняе дзверы і пытаецца: "А дзе вадзіцель?" Таксама жанчына-кіроўца павінна быць добрым псіхалагам. Пасажыры трапляюцца розныя, у кожнага свае праблемы. І часта яны дзеляцца сваімі перажываннямі, думкамі... Могуць папрасіць выбраць нейкую пакупку, дапамагчы якойсьці жыццёвай парадай. А часам забываюць у салоне свае рэчы.

МАШЫНА Ў... ПАДАРУНАК

Каб набыць добры аўтамабіль, звычайна чалавеку трэба адкладваць грошы не адзін год. Таксісты ж могуць пры жаданні арандаваць "жалезнага каня" ў адмысловай арганізацыі. Але ж да ўласнага аўта паступова прывыкаеш, спазнаеш усе яго моцныя і слабыя бакі. Тац-

цяна Краўцова працуе ў службе таксі вось ужо пяць год. З іх тры — на сваім аўтамабілі. Праўда, гісторыя яго з'яўлення можа здацца на першы погляд крыху фантастычнай. З іншага боку, гэта падзяка за чалавечнасць кіроўцы. Зрэшты, усё па парадку...

— Я прывезла пасажыраў да аднаго з мінскіх казіно. Высадзіла іх, і тут, убачыўшы жоўтую паласу на машыне, падыходзяць мужчына і жанчына. Яны былі ўжо не зусім цвярозыя, але не буйнілі і з ног не валіліся. Загадалі ехаць на вуліцу Ясеніна. Пакуль дабіраліся, высвятлялі між сабой, хто пойдзе выгульваць сабаку.

Даехалі, пасажыры разлічыліся і пайшлі дахаты. А я вырашыла з'ездзіць у краму. Праз нейкі час выпадкова азірнулася на задняе сядзенне і ўбачыла там незашпіленую барсетку. У ёй ляжалі вельмі каштоўныя рэчы — тэлефон, нейкія паперы, віднеўся пухлы пачак грошай... Я разгубілася: што рабіць? Кліент у дыспетчарскую не тэлефанавалі. І таму чалавека давялося шукаць самой.

На шчасце, запамінала адрас — вуліца Ясеніна. У памяці застаўся твар мужчыны і яго расповед пра сабаку-лабрадора з незвычайнай афарбоўкай, як у далмацінца. Каравуліла я небараку ад поўдня да дзевяці гадзін вечара. І тут з аднаго пад'езда выходзіць той самы паніклы мужчына разам з... сабакам! Я

Жанчынам-таксістам забаронена працаваць уначы.

падлятаю да яго і кажу: "Мужчына, я хачу з вамі паразмаўляць". — "Ведаецца, дзяўчына, будзь я ў іншай сітуацыі, я з вамі пазнаёміўся б... Памятаю толькі, што ехаў у таксі і забыўся там сумку з рэчамі". — "Ды я не знаёмлюся!" Ледзь не сілком пацягнула яго да машыны і паказала, што ляжыць на заднім сядзенні. Ён узяў тэлефон, уключыў яго і... асунуўся. Збегліся суседзі, нехта прынёс нашатыр. Сяк-так прывялі яго ў прытомнасць. Доўга дзякаваў. Аказалася, што ён з Санкт-Пецяр-

ЦІКАВА ВЕДАЦЬ

У Аўстраліі таксісты павінны вазіць з сабой у багажніку ахапак сена пад пагрозай пазбаўлення ліцэнзіі. Гэты дзівацкі закон бярэ пачатак яшчэ з тых часоў, калі на дарогах панавалі рамізнікі. Стагоддзе таму абаронцы жывёл дамагліся таго, каб таксісты вазілі з сабой сена на той выпадак, калі конь захоча есці. Ужо колькі дзесяцігоддзяў мінула з моманту знікнення апошняга рамізніка, але закон па-ранейшаму мае сілу.

ДАРЫЯ:

«Няхай увесць свет пачакае!»

Дарыя — артыстка адкрытая і прамалінейная. Мы сустракаемся з ёй у кавярні. І я заўважаю, што мая суразмоўца часам выпадае з размовы на некалькі секунд, нібы задумваецца пра нешта сваё. Як высвятляецца пазней, яна проста аналізуе музыку, якая гучыць з калонак побач з намі. З пяці гадоў Дарыя займалася танцамі. Потым была музычная школа, вучоба, конкурсы і фестывалі. Паспрабавала сябе ў акцёрскім амплуа ў беларускім мюзікле «Байкер». А ў мінулым годзе выступала ў фінале адборачнага конкурсу «Еўрабачанне-2013». Але для яе гэта толькі чарговая прыступка, якая дапамагае разабрацца ў сабе і ў тым, на што яна здольная і чаго варта.

— Дарыя, а з чаго пачаўся ваш шлях на вялікую сцэну? Няўжо з захаплення танцамі?

— Калі я была зусім маленькай, увесць час прыдумляла нешта новае. Я павязвала панчохі на галаву і заплятала з іх косы. Каб зрабіць пышную бальную сукенку, я пранікала ў маміну спальню і хуценька апранала некалькі яе халатаў. Тады я яшчэ не ведала пра каркасы з кітовых вусоў. Да чаго яшчэ магло дадуцца дзіця ў 2-3 гады? А яшчэ ж трэба было «здабыць» абцасы, бо маці свой абутак ад мяне добра хавала. Памятаю, як я здымала коркі з балгарскага кетчупу «Глоба», мыла іх, а потым перагортвала і станавілася пяткамі як на абцасы. Таму мне здаецца, што танцы былі проста лагічным працягам усіх маіх дзіцячых прыдумак. Неяк мы ішлі з бабуляй і маці па вуліцы і ўбачылі аб'яву пра тое, што праводзіцца набор на харэаграфію. Гэта было лета, 30 ліпеня, мой дзень народзінаў. З маіх вуснаў вырвалася: «Танцы!». І дарослыя запісалі мяне ў харэаграфічную школу.

— Але адных танцаў вам, відаць па ўсім, было недастаткова?

— Неяк да нас у школу прыйшлі выкладчыкі з музычнай школы. Яны былі з інстру-

ментамі. І я адразу задалася пытаннем, як гэта магчыма, каб з пад пальцаў нараджаўся музыка? Доўга не думаючы, пайшла запісвацца ў музычную школу. Педагагі пачалі распытваць мяне, на якім менавіта інструменце хачу іграць. Я разгубілася, бо, шчыра кажучы, мне хацелася вучыцца адразу на ўсіх. Зараз я ўжо разумею, што значыць, калі дзіця прыходзіць да педагога з іскрай у вачах. Верагодна, яны нават адчулі паміж сабой лёгкую канкурэнцыю за патэнцыяльную вучаніцу (усміхаецца). У мяне з сабой была маленькая кніжачка з песнямі, дзе на вокладцы быў запісаны нумар маці. Педагагі патэлефанавалі ёй і тая прымчалася запісваць мяне ў музычную школу. Але ў выбары інструмента маці была катэгарычнай — толькі піяніна, бо яно было ў бабулі дома. Але паколькі прыём на піяніна быў ужо закрыты, то мяне запісалі ў падрыхтоўчы клас. Я правучылася ў музычнай школе восем гадоў. І вельмі ўдзячна маёй настаўніцы Людміле Іосіфаўне Шчогалевай.

— Як вы паўсюль паспявалі?

— Праз пэўны час нагрукі сталі вельмі вялікімі. Мы сабраліся на сямейным савеце, каб вырашыць, кім я ўсё ж хачу быць: ба-

лериной ці «музычнай цёткай»? І я была вымушана зрабіць выбар на карысць музыкі, бо бачыла сябе найперш педагогам у музычнай школе. Далей нерэальна было сумяшчаць такую колькасць заняткаў і пры гэтым ставіцца да ўсяго з маёй сур'ёзнасцю і адказнасцю.

На экзамене я паведамліла сваім выкладчыкам з веданнем справы, як усё павінна быць і колькі трэба працаваць, каб стаць сапраўдным артыстам.

— Складваецца ўражанне, што імпульсіўнасць спалучалася ў вас з сур'ёзным падыходам да справы. Вы і зараз такая?

— Так, таму са мной складана жыць. Я вельмі люблю ва ўсім парадак. І для мяне маюць значэнне любыя дробязі. Але ж з іх у выніку і складваецца агульная карціна. Ці не праўда? Напрыклад, я не пераношу, калі скрыпціць падлога ці нехта пакідае зубную пасту засыхаць на рукамыніку. Але пры ўсім гэтым магу і закрыць вочы на нейкія рэчы...

— Як у быце дзеліце абавязкі з мужам?

— Дзякуй Богу, мой муж умее шмат чаго рабіць, калі не ўсё. Ён можа і вячэру прыгатаваць, і з дзіцем справіцца не горш за мяне.

— А самі ў вольную хвілінку любіце «параварыць» каля пліты?

— Толькі пры ўмове, што побач нікога не будзе. Мне падабаецца адчуваць працэс, прычым нішто не павінна адцягваць увагу. Толькі ў гэтым выпадку я атрымліваю сапраўдную асалоду і ад працэсу, і ад выніку.

— Неяк вы казалі, што ўдзел у праекце «Народны артыст-2» лічыце пераломным момантам у сваёй творчай кар'еры. Чаму?

— Там я ўбачыла зусім іншы ўзровень. Тое, чаго ў нас пакуль што няма. Месяц на тым праекце даў мне больш, чым некалькі гадоў навучання ў ВНУ. Гэта тое ж самае, калі б зараз перад вамі аказаўся гуру ў журналістыцы. Ён можа падзяліцца з вамі тым, чаго вы не знойдзеце ні ў адным падручніку. А калі я вярнулася з праекта, мяне чакала вытворчая практыка ва ўніверсітэце. І на экзамене я паведамліла сваім выкладчыкам з веданнем справы, як усё павінна быць і колькі трэба працаваць, каб стаць сапраўдным артыстам.

(Заканчэнне на 6-й стар. «ЧЗ».)

Акцэнт

ДЗЕНЬ РОДНОЙ МОВЫ — КРУГЛЫ ГОД

Рэпартаж з беларускамоўнай вясковай школы

...Гадзіна дарогі на электрычцы. Выходзім у Стоўбцах. Пасля яшчэ колькі хвілін на машыне — і вось мы ўжо заходзім у будынак Дзераўнянскай сярэдняй школы.

— Добры дзень! — па-беларуску вітаюцца з намі не толькі таму, што мы — журналісты з беларускамоўнай газеты. Вучні з вёскі Дзераўняна, у адрозненне ад большасці аднагодкаў, на роднай мове вывучаюць і хімію, і фізіку, і матэматыку, і ўсе астатнія прадметы, таму беларускае слова прысутнічае ва ўжытку не толькі на ўроках мовы і літаратуры, як гэта часам бывае...

ЦЯЖКАСЦІ ПЕРАКЛАДУ

— Будынку школы, у якой вучні займаюцца цяпер, 45 гадоў, — расказвае дырэктар Марыя Мар'янаўна ШУМЧЫК.

А ўвогуле, гісторыя школы ў вёсцы Дзераўняна налічвае 150 гадоў, і прадметы тут заўжды выкладалі па-беларуску. Можа ўзнікнуць пытанне: а пасля заканчэння школы даводзіцца адаптавацца да рускамоўнага выкладання ў ВНУ? Ці не стварае гэта праблем?

— Я сама скончыла Дзераўнянскую школу і паступіла ў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт на механіка-матэматычны факультэт, — гаворыць дырэктар. — Ведаю, што матэматычныя тэрміны часам не супадаюць: «погрешность» — гэта «хібнасць», паспрабуй адразу здагадацца. А яшчэ здараецца блытаніна з лічнікам і назоўні-

кам, якія па-руску называюцца «числитель» і «знаменатель».

Як расказвае Марыя Мар'янаўна, выпускнікі беларускамоўнай школы ва ўніверсітэце адаптуюцца паступова, але досыць лёгка. Некаторыя спачатку, слухаючы лекцыі на рускай мове, канспекты ўсё роўна робяць па-беларуску. Так ім больш зручна. Але звычайна праходзіць зусім мала часу, каб перабудаваць мысленне і ўспрыняць.

КЛЮЧ ДА ВЕДАЎ...

На адной з прыступак школьнай лесвіцы мы ўбачылі гаечны ключ. Ён не проста ляжаў, як адразу можна было падумаць, а быў умураваны ў бетон прыступкі і да бляску адпаліраваны падэшвамі не адной сотні вучняў і настаўнікаў. «Можа, які талісман? Ключ да ведаў?» — падумалася адразу. Аказалася, усё нашмат прасцей: нейкі будаўнік «пажартаваў».

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

Фота Марыны БЕГУНЮКОВИЧ

У школьным музеі «Стаўбцоўшчына літаратурная».

Абмяркуем!

ЗНОЎ ПРЫЙШЛА СУБОТА. ЦІ СКОНЧАНА РАБОТА?

Удзельнічаць у мерапрыемствах шостага школьнага дня — права ці абавязак школьніка? Нягледзячы на тую акалічнасць, што шосты школьны дзень мае ў нашай краіне ўжо дзесяцігадовую гісторыю, усе кропкі над «і» ў гэтым пытанні так да канца і не расставлены...

Напрыканцы мінулага года ў Камітэце дзяржаўнага кантролю праводзілася «прамая лінія», падчас якой вывучалася сітуацыя з шостым школьным днём. Прыкладна ў палове зваротаў, што паступілі на «прамую лінію», былі скаргі на дзеянні органаў кіравання ці адміністрацыі ўстаноў адукацыі і просьбы растлумачыць правамоцнасць іх дзеянняў. Частка зваротаў непасрэдна датычылася правядзення мерапрыемстваў у шосты школьны дзень. Напрыклад, бацькі паведамлялі, што іх дзеці на школьных мерапрыемствах папросту нецікава. Некаторыя бацькі, гатовыя аказаць садапейнічанне ў арганізацыі сумеснай работы па арганізацыі выхаднага дня, паведамлялі, што не могуць у суботу трапіць на прыём да намесніка дырэктара школы па выхаваўчай рабоце. Былі таксама скаргі і на тое, што фізкультурна-аздараўленчыя мерапрыемствы праводзяцца ў школе толькі ў першай палове суботы, ды і ўвогуле колькасць гадзін для заняткаў фізічнай культурай у раскладзе вучэбных заняткаў недастатковая.

Школа ці агарод?

— Шосты школьны дзень, у прынцыпе, задавальняе і школу, і дзяцей, і бацькоў, — лічыць дырэктар ашмянскай сярэдняй шко-

лы №1 Міхаіл ГРУЖЭЎСкі. — Толькі трэба вызваліць нас ад справаздачнасці па шостым дні, ад жорсткага кантролю за працэнтам яго напаяльнасці. Гэта дасць магчымасць дзецям бачыць сваіх бацькоў, а бацькам — сваіх дзяцей дома. Патрабаванні максімальнага напаянення школы ў шосты дзень, асабліва гэта датычыцца школьнікаў з сельскай мясцовасці, супярэчаць здароваму сэнсу. Шосты

Наўрад ці будзе правільным масава заклікаць сельскіх школьнікаў да наведвання школы ў суботу падчас восеньскага збору ўраджаю. Больш лагічна, напэўна, будзе, калі дзеці дапамогуць сваім бацькам па гаспадарцы.

школьны дзень кантралююць усе, хто толькі можа, нават міліцыя. А патрэбны не столькі кантроль, колькі міжведамаснае ўзаемадзеянне ўсіх структур у шосты школьны дзень. Тут відавочна прасочваецца перакладванне адказнасці за ўсе сямейныя праблемы выхавання на ўстановы адукацыі...

Днямі ў Акадэміі паслядыпломнай адукацыі прайшоў рэспубліканскі семінар-практыкум, прысвечаны арганізацыі работы ў шосты школьны дзень. Намеснік міністра адукацыі Віктар ЯКЖЫК, які ўзяў удзел у гэтым мерапрыемстве, падзяліўся сваім бачаннем сітуацыі:

— Я лічу, што трэба па-новаму паглядзець на арганізацыю шостага школьнага дня. (Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

ЗНОЎ ПРЫЙШЛА СУБОТА. ЦІ СКОНЧАНА РАБОТА?

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Дзіця мае магчымасць выбіраць, дзе і як яму правесці вольны час у суботу, але яму трэба дапамагчы, захапіўшы яго цікавай дзейнасцю і стварыўшы камфортныя ўмовы для яго развіцця. На новы якасны ўзровень павінна быць узнята роля ўстаноў дадатковай адукацыі ў арганізацыі шостага школьнага дня. Трэба выключыць дубліраванне аб'яднанняў па інтарэсах, што дзейнічаюць у школах і ва ўстановах дадатковай адукацыі: яны павінны больш актыўна працаваць у суботу менавіта на базе ўстаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

Ні ў якім разе нельга дапускаць «закручвання гаек» у гэтым пытанні і прымушаць усіх педагогаў працаваць па суботах.

Пры арганізацыі мерапрыемстваў у шосты школьны дзень важна ўлічваць і рэгіянальную спецыфіку. Так, наўрад ці будзе правільным масава заклікаць сельскіх школьнікаў да наведвання школы ў суботу падчас восеньскага збору ўраджаю. Больш лагічна, напэўна, будзе, калі дзеці дапамогуць сваім бацькам па гаспадарцы. Тым больш што працоўнае выхаванне — яшчэ адзін важны кірунак выхаваўчай работы...

А для сталічнага рэгіёна, наадварот, актуальная «хранічная» занятасць бацькоў нават у выхадныя дні, таму там многія дзеці і ў суботу прадастаўлены самі сабе...

Бяздумная масавасць

У студзені па даручэнні Міністэрства адукацыі ў краіне прайшоў маніторынг па арга-

нізацыі шостага школьнага дня. У даследаванні прынялі ўдзел навучэнцы 80 устаноў адукацыі, размешчаных у розных рэгіёнах краіны, а таксама бацькі вучняў і педагогі.

— Па выніках маніторынгу можна канстатаваць, што самымі масавымі ва ўстановах адукацыі ў суботу з'яўляюцца фізкультурна-аздараўленчыя мерапрыемствы. А ў най-

— Да таго ж усе віды актыўнага адпачынку не павінны суправаджацца празмернай фізічнай нагрузкай, што дазволіць уключыць у спартыўныя мерапрыемствы большую колькасць удзельнікаў. А часова вызвалены ад заняткаў фізкультурнай могуць удзельнічаць у якасці вядучых, актыўных балецьшыкаў ці членаў журы.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

меншай ступені навучэнцы задзейнічаны ў вытворчай працы: толькі 2% навучэнцаў працуюць у суботу ў вытворчых майстэрнях або ўдзельнічаюць ва ўборцы ўраджаю восенню, — паведаміла начальнік упраўлення маніторынгу якасці адукацыі Нацыянальнага інстытута адукацыі Валянціна ГІНЧУК.

— Як вынікае з анкетавання, школу ў суботу наведваюць ад 56 да 65% навучэнцаў. У факультатывных занятках у шосты школьны дзень задзейнічаны 11% навучэнцаў, але на старшай ступені школы гэта лічба складае 32%. У платных адукацыйных паслугах у суботу задзейнічаны толькі 3,3% навучэнцаў першых—адзінацятых класаў. Рэкамендаваная для правядзення ў шосты школьны дзень і абавязковая для ўсіх «Гадзіна здароўя і спорту» ахоплівае ў суботу толькі 12% навучэнцаў...

— Любое мерапрыемства, у тым ліку і спартыўна-масавае, павінна быць напоўнена выхаваўчым зместам, каб не атрымлівалася, што дзеці прыйшлі ў школу ў суботу, «патусаваліся» і пайшлі дадому, забыўшыся пра тое, чым яны там займаліся. А ў наступную суботу карціна зноў паўтараецца. Такая бяздумная масавасць не можа нас задавальняць, — падкрэсліў Віктар Якжык.

Безумоўна, на якасць фізкультурна-аздараўленчых і спартыўна-масавага мерапрыемстваў уплывае і недасканалая матэрыяльная-тэхнічная база для іх правядзення. Хоць і тое, што мы маем, не заўсёды выкарыстоўваецца эфектыўна. На жаль, факты пустых стадыёнаў і спартыўных залаў у суботу — не адзінаквы.

Як паказаў маніторынг, спартыўныя залы ў суботу працуюць цэлы дзень у 79% устаноў адукацыі, на працягу паловы дня — у 19% і на працягу двух—трох гадзін — у 2% школ.

Шосты школьны дзень зусім не азначае, што ўсе ў суботу павінны збірацца ў школе.

У якасці станоўчага вопыту Віктар Якжык адзначыў работу па стварэнні ва ўстановах адукацыі каманд па гульніх і іншых відах спорту і груп падтрымкі (чарлідараў) — з арганізацыяй іх рэгулярных трэніровак і спаборніцтваў, у першую чаргу, па суботах. Выдатным варыянтам магло б стаць стварэнне раённых і гарадскіх школьных ліг па футболе і баскетболе.

— Аднак нават самая бліскучая выхаваўчая работа не будзе выніковай, калі не сустрэне разумення з боку сям'і. А бацькі змогуць правільна ацаніць работу школы, калі тая будзе для іх зразумелай. На жаль, пакуль што толькі невялікая частка бацькоў (як правіла, навучэнцаў малодшых класаў) прыходзіць у школу па суботах, да і тое ў якасці пасіўных глядачоў, — вымушаны канстатаваць Віктар Якжык.

Не колькасць, а якасць

І ўсё ж такі: ці могуць настаўнікі прымушаць дзяцей прыходзіць у школу і па суботах?

— Шосты школьны дзень зусім не азначае, што ўсе ў суботу павінны збірацца ў школе. Частка дзяцей прыходзіць у школу, частка — ва ўстановы дадатковай адукацыі. Хтосьці ідзе ў спартыўныя секцыі, а хтосьці, па аб'ектыўных прычынах, застаецца дома з бацькамі, — тлумачыць Віктар Якжык. — Для навучэнцаў малодшых класаў удзел у мерапрыемствах шостага школьнага дня — па жаданні. А ў навучэнцаў сярэдніх і старшых класаў павінна быць магчымасць выбару: яны могуць удзельнічаць у спартыўных, фізкультурна-аздараўленчых мерапрыемствах, экскурсіях, турыстычных паходах і гэтак далей. Што тычыцца старшакласнікаў, то для іх у шосты школьны дзень рэкамендуецца праводзіць факультатывныя заняткі і заняткі на міжшкольных вучэбна-вытворчых камбінатах. Нам патрэбна не колькасць, а якаснае забеспячэнне шостага школьнага дня. Але кожны класны кіраўнік і намеснік дырэктара школы па выхаваўчай рабоце павінны валодаць інфармацыяй, дзе будзе праводзіць шосты школьны дзень кожны з вучняў. Асабліва пільная ўвага павінна надавацца вучням, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы.

Натуральна, усіх цікавіць, а колькі ж часу павінны знаходзіцца ў школе вучні?

— Мы рэкамендуем зацвердзіць арганізацыю шостага школьнага дня правіламі ўнутранага распарадку і загадамі кіраўніка з працягласцю знаходжання навучэнцаў да 4 гадзін, — патлумачыў пазіцыю міністэрства Віктар Якжык. — У апошні час шмат пытанняў узнікае і па арганізацыі работы педагогічных работнікаў у рэжыме шасцідзённага працоўнага тыдня. Ні ў якім разе нельга дапускаць «закручвання гаек» у гэтым пытанні і прымушаць усіх педагогаў працаваць па суботах. Настаўнікі-прадметнікі, як правіла, працуюць па гнуткіх графіках. Безумоўна, ніхто не выключыць правядзенне ў суботу стымулюючых і падтрымліваючых заняткаў, кансультацый, алімпійска-прадметніцкіх. Але работа такіх катэгорый педагогічных работнікаў, як намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце, педагог-арганізатар, сацыяльны педагог, педагог-псіхалаг, а таксама класных кіраўнікоў і настаўнікаў фізкультуры павінна быць спланаваная і накіраваная пераважна на арганізацыю шостага школьнага дня.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Летнія перспектывы

МЫ — ДА ІХ, ЯНЫ — ДА НАС

Узяць удзел у праграме Міжнароднай асацыяцыі па абмене студэнтамі тэхнічных спецыяльнасцяў (IAESTE) змогуць сёлета студэнты дзесяці беларускіх ВНУ.

Як расказалі журналісту «Звязды» ў Міністэрстве адукацыі, праграма дае студэнтам, навучанне якіх звязана, у першую чаргу, з тэхнічнымі навукамі, фізікай, хіміяй, інфарматыкай, а таксама біялогіяй, экалогіяй, фармацэўтыкай, сельскай гаспадаркай і іншымі спецыяльнасцямі, магчымасць прайсці апланчаную стажыроўку за мяжой. Кожны год у рамках генеральнай канферэнцыі IAESTE праходзяць абменныя сесіі, дзе збіраюцца прадстаўнікі ўсіх краін са сваім пакетам прапаноў ад наймальнікаў. Кожная такая прапанова абавязкова змяшчае характарыстыкі працоўнага месца, патрабаванні да кандыдатаў, інфармацыю аб умовах пражывання, аплаты працы і іншыя важныя нюансы. Праграма абмену працуе па прынцыпах узаемнасці. Напрыклад, калі да нас прыязджае іспанскі студэнт, то беларускі студэнт едзе працаваць у Іспанію. Фактычна IAESTE з'яўляецца пасярэднікам у арганізацыі замежных прафесійных практык. Дарэчы, летась у рамках праграмы IAESTE ў Беларусь прыехалі 50 студэнтаў з Чэхіі, Харватыі, Іспаніі, Германіі, Аўстрыі, Македоніі, Бельгіі, Туніса, Індыі, Польшчы, Славакіі, Амана, Турцыі і іншых краін.

Усяго, па выніках апошняй канферэнцыі IAESTE, Беларусь атрымала 50 прапаноў ад 15 краін. Ад Бельжуніверсітэта ў праграме возьмуць удзел студэнты фізічнага, біялагічнага, хімічнага і механіка-матэматычнага факультэтаў, а таксама факультэтаў прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі і радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій. Акрамя БДУ, у праграме IAESTE будуць удзельнічаць студэнты Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта, БДУІР, Лінгвістычнага ўніверсітэта, Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Пушкіна, Беларуска-Расійскага ўніверсітэта, Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта, Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Я. Купалы, Міжнароднага дзяржаўнага экалагічнага ўніверсітэта і Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф. Скарыны.

Міжнародная асацыяцыя па абмене студэнтамі для праходжання вытворчай практыкі IAESTE была ўтворана ў 1948 годзе пры Імперскім каледжы Кембрыджскага ўніверсітэта. Яе заснавальнікамі сталі 10 еўрапейскіх краін. Сёння ў праграме IAESTE ўдзельнічаюць каля 90 краін свету. У адрозненне ад такіх праграм па абмене студэнтамі, як Tempus і Erasmus Mundus, якія дзейнічаюць толькі на еўрапейскай прасторы, IAESTE ахоплівае і іншыя кантыненты.

Надзея НІКАЛАЕВА.

А на руках!

У ГАРВАРДСКІМ УНІВЕРСІТЭЦЕ СПІСАЦЬ НЕ ЁДАСЦА

Пакуль у беларускіх ВНУ толькі думаюць, як змагацца са спісваннем студэнтаў на іспытах, у Гарвардскім універсітэце вырашылі даволі жорстка пакараць студэнтаў, якія займаліся спісваннем на выніковым экзамене.

Як паведамляе руская служба «Бі-бі-сі», падазрэнні ўзніклі, калі выкладчык аднаго з паліталогічных курсаў знайшоў аднолькавыя адказы ў выніковых пісьмовых работах сваіх студэнтаў.

Больш за палову гэтых студэнтаў ужо адхілены ад навучання на розны час (у Гарвардзе такія санкцыі звычайна доўжацца ад двух да чатырох семестраў). З астатніх яшчэ палова была пакараны выпрабавальным тэрмінам, а іншых прызналі невінаватымі.

У спісванні сярод іншых падазраваліся і студэнты, якія ўваходзяць у спартыўныя каманды Гарварда па амерыканскім футболе, бейсболе і хакеі.

Майкл Сміт, дэкан факультэта, дзе выбухнуў скандал, паведаміў, што ва ўніверсітэце створаны спецыяльны камітэт, які распрацоўвае рэкамендацыі па заахвочванні сумленнасці сярод студэнтаў.

Першы намеснік міністра адукацыі нашай краіны Аляксандр Жук таксама неаднаразова заклікаў рашуча змагацца са спісваннем студэнтаў на іспытах:

— Спісванне трэба разглядаць як грубае парушэнне правілаў унутранага распарадку ці як дысцыплінарную правінасць, а парушальніка, у адпаведнасці з Кодэксам «Аб адукацыі», трэба прыцягваць да дысцыплінарнага пакарання — аж да адлічэння.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Ідзі маладых

СПЯШАЙЦЕСЯ ПРАПАНАВАЦЬ СВОЙ ПРАЕКТ...

Праект Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі «100 ідэй для Беларусі» набірае абароты. Зараз ідзе другі этап. У розных гарадах краіны праходзяць спецыяльныя выставы, дзе прадстаўлены найцікавейшыя распрацоўкі, прапанаваныя моладзю. Калі ідэя арыентавана на пэўны рэгіён, то з «выездам на месца» праект мае значна больш шанцаў знайсці зацікаўленых у яго практычнай рэалізацыі інвестараў. Нядаўна свае ідэй прадставіў сталічны рэгіён...

Вучні 10 класа гімназіі №34 г. Мінска прапанавалі альтэрнатыву поліэтыленавым пакетам. Іх праект «100% не пакет» заклікае ў крамах і супермаркетах замяніць іх на экалагічныя сумкі з тканіны. Яны і праслужаць доўгі час, і пры ўтылізацыі не забрудзяць навакольнае асяроддзе.

— Мы хочам растлумачыць як мага большай колькасці людзей, якія існуюць праблемы, звязаныя з выкарыстаннем пластыкавых пакетаў. Спадзяёмся прыцягнуць увагу валанцёраў да нашага экалагічнага руху, — дзеліцца з журналістам гэтай ідэяй Глеб Бутолін. — Пакуль што мы плануем на базе нашай гімназіі вырабляць экасумкі і распаўсюджваць іх, скажам, у краме, якая знаходзіцца побач з намі. Але для таго, каб нават бясплатна раздаваць людзям такія сумкі, трэба дамаўляцца з яе адміністрацыяй.

Зараз ідэя трымаецца выключна на энтузіязме гімназістаў. Навучэнцы актыўна шукаюць сабе спонсараў, каб наладзіць вытворчасць экасумака. Таксама яны плануюць стварыць валанцёрскія групы ў горадзе, якія будуць інфармаваць насельніцтва пра экалагічныя наступствы выкарыстання поліэтылена. Зразумела, што людзям не проста адмовіцца ад лёгкага пакеціка, але, магчыма, з часам экасумкі ўвойдуць у моду.

Максім Засінец з Мінскага каледжа прадпрымальніцтва прадставіў свой бізнэс-план па паляпшэнні прыдарожнага сэрвісу. Задума ў тым, каб пабудаваць на 21-м кіламетры шашы Мінск — Магілёў гасцінічны

комплекс, дзе можна будзе і перакусіць, і пераначаваць.

— Тое, што прыдарожны сэрвіс у нашай краіне не на высокім узроўні, ні для каго не сакрэт, — расказвае яго партнёр па праекце Сяргей Сянюты. — Мы вырашылі, што хочам прытрымлівацца беларускай стылістыкі ў дачыненні да інтэр'ера і кухні. Па нашых падліках, для рэалізацыі ідэй нам трэба будзе знайсці прыкладна 200 тысяч долараў, а вось акупіцца праект зможа за 22 месяцы.

Людзям не проста адмовіцца ад лёгкага пакеціка, але, магчыма, з часам экасумкі ўвойдуць у моду.

У нечым сугучны гэтай ідэі і праект выпускніц Каледжа бізнэсу і права Веранікі Шыдлоўскай і Яўгеніі Лаўранюк «Панская сядзіба». Дзяўчаты любяць вандраваць. І менавіта вандроўкі падштурхнулі іх да думкі, што было б няблага мець у Беларусі шэраг месцаў, дзе можна было б не толькі адпачыць, але і «пагрузіцца» ў гістарычную атмасферу. Яны знайшлі старадаўнюю сядзібу (дарэчы, з цікавай гісторыяй), якая была пабудавана ў першай палове XIX стагоддзя. Задумалі яе аднавіць і зрабіць даступнай для турыстаў.

— Гэта будзе не проста сядзіба. Мы думаем зрабіць акцэнт на анімацыйны турызм, — тлумачыць Яўгенія. — Плануем арганізоўваць тут розныя балі і, магчыма, нейкія карпаратыўныя вечары, якія будуць вытрыманы ў пэўнай гістарычнай стылістыцы.

Аляксандр Барысевіч, Дзмітрый Самсонік і Святаслаў Сілін — аўтары праекта «Стварэнне макетаў страчаных архітэктурных помнікаў і шэдэўраў». Свой макет Навагрудскага замка яны паспелі прэзентаваць не толькі беларускай грамадскасці, але і замежнай. У Вільнюсе на міжнародным конкурсе «Шляхамі замкаў ВКЛ» іх праца заняла 3-е месца сярод 150 удзельнікаў.

— Макет Навагрудскага замка каштаваў нам 700 долараў з улікам матэрыялаў і іншых выдаткаў. У цэлым жа кошт макета залежыць ад памераў і маштабаў будучай мадэлі, — удакладняе Аляксандр Барысевіч. — Калі браць, напрыклад, распрацоўку макета Лід-

скага замка, то ён будзе даражэйшым, бо праект больш працаёмкі.

Увогуле для стварэння макета трэба рабіць замеры на месцах, знайсці і вывучыць чарцяжы і гісторыю архітэктурнага аб'екта... Але ж у выніку аднаўляецца гісторыя, няхай і ў мініяцюры. Магчыма, калі-небудзь калекцыя макетаў беларускіх замкаў стане пастаяннай экспазіцыяй...

Ад сур'эзнага да больш лёгкага — адзін крок. Кожнае свята мае сваю гаму настрою. А дапамагчы ў стварэнні асаблівага настрою можа праект студыі бодзі-арта «Butterfly» Ірыны Гудзько і Святланы Іваненкі з Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Па задуме гэтых дзяўчат, да праекта прыцягнуты не толькі мастакі і дызайнеры, але і менеджары, псіхолагі, а таксама студэнты многіх іншых спецыяльнасцяў.

— Часцей за ўсё людзі просяць намалюваць на твары тое, што бачаць вакол сябе. Напрыклад, калі мы былі ў Віцебску на «Славянскім базары», то нам заказвалі намалюваць ноткі, васількі, назву горада, які прымаў фестываль, — распавядае метадыст Цэнтра педагагічных тэхналогій Студэнцкага гарадка БДУ Ірына Гудзько.

За некалькі хвілін мастакі могуць перанесці на твар любую выяву, якая кліенту па-

душы. Той можа нават матэрыял выбраць на свой густ: выкарыстаць або фарбу, або касметыку. Паколькі інфармацыя пра новую паслугу яшчэ не ва ўсіх на слыху, дзяўчаты вырашылі прадставіць сваю студыю на пляцоўцы «100 ідэй...» Адным словам, бярыце на ўзбраенне, калі жадаеце быць не падобнымі на астатніх на нейкім свяце або спартыўным мерапрыемстве.

За некалькі хвілін мастакі могуць перанесці на твар любую выяву, якая кліенту па душы.

Пошук аўтараў цікавых і наватарскіх ідэй сярод беларускай моладзі працягваецца.

— Умовы ў нас усё тыя ж, ідэя павінна быць інавацыйнай і крэатыўнай. І аформіць яе трэба належным чынам, — зазначае першы сакратар Мінскага гарадскога камітэта БРСМ Юрый Чачукевіч. — На другім этапе мы больш увагі звяртаем на эканамічны складнік: нам важна, каб аўтары маглі дакладна назваць кошт свайго праекта і эканамічны эффект ад укаранення ідэй.

Пляцоўка адкрыта для кожнага, таму спяшаіцца прапанаваць сваю ідэю...

Алена ДРАПКО.

Супраць стрэсу

Сучасныя маладыя людзі прывыклі бавіць час у кампаніі сяброў: пайсці разам у кіно, бар ці начны клуб, запісацца ў якую-небудзь секцыю ці на карысныя для самаразвіцця курсы. Але для ўсяго гэтага павінна быць магчымасць — наяўнасць тых самых кінатэатраў, кавярняў-бараў, курсаў. Вы, гарадскія жыхары, скажаце, як жа іх можа не быць? Вельмі проста, адкуль узяцца кінатэатры ў маленькай вёсачцы? І курсы камп'ютарнага дызайну там таксама наўрад ці арганізуюць, бо хто на іх будзе хадзіць? Баба Галя? Прадаўшчыца з магазіна цётка Тамара? Тым не менш, сельская моладзь, што навучаецца ў гарадах, любіць прыязджаць дадому. І, як правіла, адпачывае з карысцю.

Пасядзецца ля вогнішча

Летам вёска можа стаць таным канкурэнтам санаторыям. Чыстае паветра, лес, рэчка ці возера, садавіна-агародніна і бабуліны стравы. Што яшчэ трэба? Кампанія? Таксама, хутчэй за ўсё, з ёй праблем не будзе, бо на лета ў вёску людзі з'язджаюцца: камусьці хочацца адпачыць, а некаму, як гэта ні трывіяльна гучыць, — папрацаваць у агародзе, бо змена роду дзейнасці — таксама адпачынак.

Зімой жа вёска замірае. Але думаць, што ў гэты час тут няма чаго рабіць, памылкова. Насамрэч, ёсць што. Карына Вакуліч, першакурсніца Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, такім пытаннем не задаецца. Была б добрая кампанія, а як бавіць час — прыдумаць няцяжка. Вёска Карыны — Глушцы — знаходзіцца ў глыбіні Палесся, у Пінскім раёне. Людзей там няшмат, многія сем'і пераязджаюць у горад, але, тым не менш, пакуль што моладзь ёсць. На выхадных студэнты даволі

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЭКЗОТЫКА ЗІМОВАГА АДПАЧЫНКУ

часта прыязджаюць дадому, ды і каникулы таксама большасць (асабліва студэнты маладых курсаў) стараецца правесці дома.

— Зараз, зімой, натуральна, не так весела, як летам, — кажа Карына. Тым не менш мы з сябрамі не сумуем. Збіраемся цэлай кампаніяй (звычайна — на аўтобусным прыпынку) і вырашаем, чым будзем займацца. Час ад часу ходзім у суседнюю вёску: там і моладзі больш, і клуб вялікі. Калі застаёмся дома (гэта значыць, у сваёй вёсцы), то ўжо нахадзім прыдумляем, чым будзем займацца. У апошні час палюбілася распальваць вогнішча. Каля яго можна і так проста пастаяць, пагрэцца, і прыгатаваць, напрыклад, шашлык.

Спорт: карысна і весела

Хочаце — згаджайцеся, хочаце — не, але моладзь з Глушцоў сваім прыкладам баўлення часу даказвае, што здаровы лад жыцця — гэта спраўды здорава! Хлопцы і дзяўчаты рэгулярна ходзяць у суседнюю вёску на заняткі ў спартыўных секцыях.

— У нас у вёсцы ўсе любяць спорт, — расказвае Ірына Вакуліч, студэнтка Палескага

дзяржаўнага ўніверсітэта. — Мы імкнёмся сагітаваць усю моладзь, што прыязджае ў вёску, хадзіць у суседнюю школу на заняткі ў спартыўных секцыях. Туды можа прыйсці кожны ахвотны, у тым ліку і мы, студэнты. Аднак абавязкова трэба выконваць і пэўныя патрабаванні: быць у спартыўнай форме, прытрымлівацца тэхнікі бяспекі і, натуральна, весці сябе прыстойна. Што да саміх заняткаў, то яны праводзяцца два разы на тыдзень — у аўторак і ў пятніцу. Мы аматары розных гульняў, але аддаём перавагу валеяболу і футболу. Дарэчы, футбол у нас любяць і дзяўчынкі. Па жаданні мы можам гуляць у розных саставах: дзяўчынкі супраць дзяўчынак, хлопчыкі супраць хлопчыкаў, а таксама змешанымі саставамі.

Дарэчы, любоў дзяўчыны да спорту не прайшла дарма. Ва ўніверсітэце яна вучыцца на факультэце здаровага ладу жыцця.

Клубная тусоўка па-вясковому

Відаць, я не вельмі памылюся, калі скажу, што цэнтрам жыцця вясковай моладзі з'яўляецца клуб, які ёсць ці не ў кожным больш-менш людным населеным пункце. Дыскатэкі праводзяцца звычайна адзін-два разы на тыдзень, і ў сельскіх дыскатэках ёсць свае плюсы. Усе ведаюць адно

аднаго, сябруюць, таму атрымліваецца своеасаблівае сяброўскае вечарына. І пакуль гарадскія тусоўшчыкі, каб сабрацца «сваёй» кампаніяй, вымушаны здымаць цэлыя кватэры або катэджы, вясковыя хлопцы і дзяўчаты адпачываюць разам менавіта такім чынам.

...А вось мая школьная сяброўка Алена Рабкавец, студэнтка Баранавіцкага дзяржаўнага ўніверсітэта, нягледзячы на тое, што жыве ў даволі вялікай вёсцы Камень Пінскага раёна, зрабіла свой выбар (адносна адпачынку) не на яе карысць:

— Натуральна, мне больш цікава адпачываць у Баранавічах: там і сяброў больш, чым тут, у вёсцы. Вось была дома на гэтых зімовых каникулах, дык нічога займацца не хаце, такога, што можна пасля прыгадаць, і не было. Сядзела ў хаце, глядзела фільмы па ноўтбуку. У выніку не змагла вытрымаць нават двух тыдняў: сабрала рэчы — і гайда ў Баранавічы!

Тым не менш, зараз Алена праходзіць практыку ў мясцовай рыбнай гаспадарцы, а пасля заканчэння свайго ВНУ хоча знайсці сабе працу бліжэй да дома — у Пінску ці ў раёне.

У вёсцы свой рытм жыцця. Чалавеку без прывычкі ён можа падацца занадта марудным, а жыццё ў вёсцы — аднастайным. Але гэта толькі на першы погляд...

Надзея ЮШКЕВІЧ.

ДЗЕНЬ РОДНОЙ МОВЫ — КРУГЛЫ ГОД

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

...У Дзераўнянскай школе давялося наведаць урокі беларускай мовы і хіміі. На першым з іх мы трапілі да настаўніцы Ганны Іванаўны Філіповіч. Дзевяцікласнікі праходзілі бяззлучнікавыя складаныя сказы: актыўна тлумачылі знакі прыпынку, абмяркоўвалі заданне ў групах, дзе ад вучняў патрабавалася скласці своеасаблівую табліцу, абгульніць усе веды па прапанаванай тэме.

Яшчэ з адной Ганнай Іванаўнай, прозвішча якой Дзямянка, таксама настаўніцай беларускай мовы і літаратуры, нам, на жаль, пазнаёміцца не давялося. Яна якраз была ў Мінску, рыхтавала каманду Мінскай вобласці да заключнага этапу рэспубліканскай алімпіяды па беларускай мове і літаратуры. Але пра поспехі яе вучняў на алімпіядзе мы ўсё роўна пачулі. У мінулым годзе вучаніца Дзераўнянскай школы Алена Дзямянка атрымала дыплом трэцяй ступені на заключным этапе рэспубліканскай алімпіяды па беларускай мове і літаратуры, а іншая выхаванка Ганны Іванаўны, Таццяна Салагук, стала ўладальніцай такога ж дыплама на абласной алімпіядзе. Для гэтага патрэбна немалая падрыхтоўка. Можна здагадацца, што вучні з Дзераўной выбіраюць для здачы на тэсціраванні выключна беларускую мову.

Наступнымі, каму мы крыху перашкодзілі, сталі вучні дзясятага класа, у якіх выкладала хімію настаўніца Соф'я Уладзіславаўна Банцарэвіч. Нашага прыходу, відаць, не чакалі, але на пытанні настаўніка пра галагены і іх злучэнні вучні, усе як адзін, адказвалі ўпэўнена і без роздуму. І вось тут якраз выявілася адно адрозненне дзяцей, якія навучаюцца па-беларуску, ад іх рускамоўных равеснікаў. Адказваючы, дзеці не напружваліся, каб падабраць словы па-беларуску, і не саромеліся, калі ў размове часам выкарыстоўвалі русізм. Проста гаварылі і ўсё. Ад гэтых рэдкіх рускіх слоў гаворка зусім не ператваралася ў трасянку, усё гучала досыць гарманічна.

...І «КЛЮЧ» ДА СЭРЦАЎ

Пакуль мы пераходзілі з кабінета ў кабінет, наш фатограф паспела яшчэ і ў спартыўную залу заглянуць. Вярнулася здзіўленая:

— У іх нават настаўнік фізкультуры на беларускай мове ўрок вядзе.

Цікавімся ў Марыі Мар'янаўны, ці не супраціўляюцца маладыя настаўнікі неабходнасці весці ўрокі па-беларуску.

— Калі яны чуюць пра тое, што навучанне трэба весці на беларускай мове, дык звычайна нармальна на гэта

На занятках па беларускай мове.

рэагуюць. Такога ніколі не было, каб нехта прынцыпова веў урокі толькі па-руску. У крайнім выпадку, калі не разумюць нейкае слова, проста бяруць слоўнік і ліквідуюць прабел. А бацькі, якія заходзяць у школу і чуюць беларускую мову, імгненна падладжваюцца і адказваюць таксама па-беларуску.

Адказваючы, дзеці не напружваліся, каб падабраць словы па-беларуску, і не саромеліся, калі ў размове часам выкарыстоўвалі русізм. Проста гаварылі і ўсё. Ад гэтых рэдкіх рускіх слоў гаворка зусім не ператваралася ў трасянку, усё гучала досыць гарманічна.

З 44 настаўнікаў, якія выкладаюць у Дзераўнянскай школе, 23 калісьці самі яе скончылі і вярнуліся працаваць. Магчыма, менавіта такая сувязь (калі педагогі прывязаны да школы не воляй лёсу ці неабходнасцю адбыць размеркаванне, а разуменнем, што стараешся дзеля чагосьці роднага, што, як кажуць, адчуваеш сэрцам) здольная даць цудоўны стымул у працы.

ВУЧЫЦА — НЕ ТОЛЬКІ Ў ШКОЛЕ

Ёсць сярод вучняў Дзераўнянскай школы свае краязнаўцы, журналісты, спартсмены, майстры пляцення. Усе гэтыя ўменні дзеці асвойваюць у школьных гуртках і аб'яднаннях. Але нягледзячы на магчымасць паспрабаваць сябе ў розных сферах, большасць выпускнікоў школы выбірае для навучання тэхнічныя спецыяльнасці. Рыхтуюцца здаваць на тэсціраванні матэматыку, беларускую мову і фізіку. Паступаюць у Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт, тэхналагічны,

аграрна-тэхнічны ўніверсітэты. Таксама штогод адзін-два чалавекі ідуць у медыцынскі.

Што цікава, навучанне ў Дзераўнянскай школе цесна звязана з духоўным выхаваннем. У вёсцы — паўтары тысячы жыхароў. Большасць з іх каталікі. Першае верасня пачынаецца з наведвання касцёла, а пасля ўсе ідуць у школу на лінейку. Гэта ж праходзіць заканчэнне навучальнага года, а таксама выпускны бал. Для дзяцей 6—7 гадоў традыцыйна праводзіцца прыгожы абрад першага прырасця. Дзяўчаткі ў белых сукенках і святочна апранутыя хлопчыкі ідуць у касцёл на гэтую ўрачыстасць разам з бацькамі.

Да таго ж у Дзераўнянскай школы ёсць і свае святыні. Гэта разная карціна-абраз з выявай Папы Рымскага Іаана Паўла II, падараная ў 2007 годзе цяперашнім біскупам Пінскай дыяцэзіі Антоніем Дзямянкам, які вучыўся ў Дзераўнянскай школе.

— Добры знак — пастаяць каля яе, дакрануцца і загадаць тое, пра што марыш больш за ўсё, — расказвае нам Соф'я Іосіфаўна Варатынцава, якая 13 гадоў кіравала школьным музеем «Стаўбцоўшчына літаратурная», што адкрыўся ў 1997 годзе.

З экскурсіі, якую Соф'я Іосіфаўна правяла разам з вучаніцамі-экскурсаводамі, удалося даведацца шмат цікавага. Акрамя таго, што на Стаўбцоўшчыне, у Акінчыцах, нарадзіўся Якуб Колас, а маці іншага вядомага беларускага песняра, Янкі Купалы, таксама родам адсюль, з цяперашняга Стаўбцоўскага раёна. З гэтага краю паходзяць многія літаратары. Як, напрыклад, Карусь Каганец, Мікола Маляўка, Казімір Камейша, Генрых Далідовіч і іншыя. Не дзіва, што маючы такіх славетных землякоў, хочацца таксама чагосьці дасягнуць у жыцці.

P.S. Пабываўшы ў Дзераўной, адчуваеш сябе так, нібы вярнуўся з іншай краіны. Ці, можа, усё ж з нашай краіны, але з такой, якой яна была шмат гадоў таму. Прынамсі, так мне ўяўляецца, жылі нашы дзяды і прадзеды: прытрымліваліся сваіх традыцый, любілі месца, дзе нарадзіліся, віталіся на вясковай вуліцы з незнаёмкамі. Прадчуваю рэакцыю скептычных чытачоў: няўжо ўсё так соладка? Настаўнікі ў Дзераўной зарабляюць гэтак жа, як і ўсе іншыя беларускія настаўнікі, і дзеці, як ва ўсіх школах, трапляюцца непаслухмяныя і не асабліва схільныя да вучобы. З жыццёвай логікай не паспрачаешся. І калі ўрок, куды запрасілі журналістаў, можна адрэпеціраваць, то шчырыя ўсмешкі, павагу і любоў да таго, чым займаешся, падрабіць немагчыма. І гэта, па праўдзе кажучы, каштуе не менш, чым перамогі ў алімпіадах.

**Ганна ГАРУСТОВІЧ.
Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.**
Мінск — Дзераўная — Мінск.

НАША СЛОВА — ГЭТА КЛЁВА!

Алеся МЕШКУЦЬ, вучаніца 11 класа СШ № 215 г. Мінска:

— Калі я іду па вуліцы і чую чысцютку беларускую мову, мая галава міжволі паварочваецца ў той бок, адкуль льюцца родныя, з дзяцінства знаёмыя словы. Ці часта я чую гэтыя меладычныя гукі? На жаль, рэдка. У нашых школах усе падручнікі, акрамя беларускай мовы і літаратуры, напісаны па-руску. Нават гісторыю Беларусі вывучаюць зараз на рускай мове! Але я заўважыла, што ў апошні час усё больш і больш людзей (не толькі дарослых, але і падлеткаў) пачынаюць размаўляць на роднай мове. З майго плэера гучаць песні на беларускай мове вельмі таленавітай спявачкі Паліны Рэспублікі. У руках газета — таксама на роднай мове. І сам неяк незаўважна пачынаеш думаць на мове...

Мая сяброўка кажа, што сёння беларуская мова займае ў жыцці і гаворцы людзей зусім не першае месца. А я не пагаджуся, бо ведаю шмат людзей, якія размаўляюць, пішуць, спяваюць і нават у сацыяльных сетках заводзяць зносіны выключна на беларускай мове.

Юлія КАНАПЕЛЬКА, 18 гадоў, вядзе рубрыку ў моладзевай газеце і размаўляе на беларускай мове:

— Я люблю сваю родную мову, лічу яе прыгожай. Я не разумею тых, хто думае, што беларуская мова — мова вёскі. Размаўляць па-беларуску даволі складана ва ўмовах, калі вакол амаль усе рускамоўныя. Вось прыходжу я ў «Макдональдс» і кажу: «Дайце мне чорную гарбату, калі ласка». А касір не разумее, глядзіць на мяне, як я не ведаю на каго! Тое ж часта адбываецца ў кнігарнях са словам асадка. Моладзь масава перакладае свае старонкі ў сацыяльных сетках на беларускую мову, таму што так модна. Але толькі частка з падлеткаў ставіцца да гэтага сур'ёзна. Яшчэ адна прычына цікавасці да мовы — тое, што многія сучасныя беларускія гурты спяваюць на роднай мове.

Аксана КІНДЗЕЛЬ, 17 гадоў, пераможца 3 этапу рэспубліканскай алімпіяды па беларускай мове і літаратуры:

— Беларускую мову ведаю з дзяцінства: у вёсцы заўсёды размаўляла на ёй з бабуляй. Так прасцей было зразумець яе і выказаць свае думкі. Але сапраўдную любоў да роднай мовы мне прывіла мая настаўніца беларускай мовы і літаратуры Таццяна Мікалаеўна Падгайска. З 10 класа яна рыхтуе мяне да алімпіяд, і я ўжо не раз атрымлівала дыпламы пераможцы. Дзякуючы цікавым урокам у школе я па-сапраўднаму палюбіла і беларускую літаратуру. Любімая кнігі: «Палеская хроніка» Івана Мележа, «Ваўчыная яма» Васіля Быкава, «Сэрца на далоні» Івана Шамякіна. З сучасных аўтараў мяне прыцягвае Юлія Новік, якая піша выдатныя вершы. Калі паўстала пытанне, якую мову здаваць на цэнтралізаваным тэсціраванні, сумненняў не было, адразу абрала беларускую. Ці хачу я звязаць сваю будучыню з роднай мовай? Не магу сказаць адназначна, але мне было б вельмі цікава паспрабаваць.

ЦІ РЭАЛЬНА АТРЫМАЦЬ АДУКАЦЫЮ ПА-БЕЛАРУСКУ?

Напярэдадні Міжнароднага дня роднай мовы, які адзначаецца ва ўсім свеце 21 лютага, Нацыянальны статыстычны камітэт агучыў цікавыя звесткі аб колькасці нашых грамадзян, якія атрымліваюць адукацыю на беларускай мове.

Ва ўстановах дашкольнай адукацыі толькі 11,4%, або 45 тысяч дзяцей, выхоўваюцца на беларускай мове і 15,2 тысячы дзяцей (3,8%) — на дзвюх мовах (рускай і беларускай).

Ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі на беларускай мове вывучае ўсе прадметы ў гэтым навучальным годзе больш як 151 тысяча навучэнцаў, што складае ўсяго 16,4% ад агульнай колькасці школьнікаў. Ва ўстановах сярэдняй спецыяльнай адукацыі колькасць навучэнцаў, што атрымліваюць адукацыю на беларускай мове, складае 0,9% ад агульнай колькасці (1,4 тысячы чалавек), а на рускай і беларускай мовах навучаюцца больш як 33 тысячы навучэнцаў (14,6%).

А ва ўстановах вышэйшай адукацыі сітуацыя выглядае асабліва сумна: на беларускай мове навучаюцца ўсяго 700 чалавек, або 0,2% ад усіх студэнтаў, а на рускай і беларускай мовах — больш як 160 тысяч студэнтаў (37,4%).

Для нацыянальных суполак, якія пражываюць на тэрыторыі Беларусі, ствараюцца ўмовы для вывучэння іх роднай мовы. У месцах іх кампактнага пражывання адкрываюцца установы адукацыі або падраздзяленні (класы ці групы). Так, ва ўстановах дашкольнай адукацыі Гродзенскай вобласці працуюць па адной рознаўзроставай групе, дзе адукацыйны працэс ажыццяўляецца на польскай і літоўскай мовах. У іх выхоўваюцца адпаведна 17 і 13 дзяцей. У трох установах агульнай сярэдняй адукацыі выкладанне вядзецца на польскай мове, і ў адной — на літоўскай. У іх навучаюцца 0,7 тысячы навучэнцаў. Акрамя таго, у беларускіх школах польскую мову вывучаюць 4012 навучэнцаў, яўрэйскую — 358 і літоўскую — 155.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Іна Баляславаўна КУРАШ вучыць дзяцей рабіць цікавыя вырабы з газет сваімі рукамі.

ПАЯДНАНЫЯ СЛОВАМ

Нядаўна прачытала на адным з сайтаў: «Дваццаць шэсць працэнтаў беларусаў размаўляюць дома на беларускай мове». Усяго толькі? А астатнія? Сапраўды, вывучыць родную мову — гэта ж так «цяжка»! Звяртаюся да аматараў рускай: давайце хаця б 21 лютага прысвяцім сябе матчынай мове!

Пакуль білінгвізм, што пераважае ў нашай краіне, цягне «коўдру» на сябе, беларуская мова стварае свае групыкі аматараў усяго беларускага. Зараз гэтага ніхто не заўважае, але ў хуткім часе, упэўнена, мы гэта адчуем — «белмова» стане не проста сапраўды запатрабаванай, але яшчэ і мэйнстрымнай*...

Пытанне мовы — пытанне сур'ёзнае, згадзіцеся. Але ад каго залежыць яго вырашэнне? Узяць, да прыкладу, Ліцэй БДУ. Чаму яго навучэнцы размаўляюць на беларускай мове? Здаецца, ніхто іх не прымушае, добрыя адзнакі за гэта не ставяць. Але яны працягваюць купляць у «букнінске» кнігі Караткевіча і Коласа, а ў вольны час слухаюць менавіта беларускамоўныя каналы радыё. Запытаемса пра гэта ў іх!

Лізавета ТАРАН, філалагічны профіль:

— Мая «беларусізацыя» пачалася недзе ў васьмым класе. Цяжка ўгадаць нейкія канкрэтныя рэчы. Відаць, тут пайлывала сума нейкіх фактараў — і вось я стала карыстацца беларускай мовай «Уконтакце». Пачала адтуль, бо баялася, што не гатова яшчэ гаварыць прыгожа і чыста, хацелася папрактыкавацца. Потым пайшла на курсы ў Ліцэй БДУ: праніклася атмасферай і, урэшце, паабяцала сабе: паступлю — пачну размаўляць заўсёды і ўсюды.

Паступіла — 1 верасня прачнулася і... пачалося. Насамрэч, пачынаць размаўляць на новым месцы прасцей: ніхто не памятае цябе рускамоўным, не дзівіцца і амаль не задае пытанняў. Дарэчы, пытанні —

гэта, напэўна, тое, ад чаго стамляешся найбольш, асабліва калі яны задаюцца ў агрэсіўным тоне, што, дзякуй Богу, бывае не вельмі часта. Акрамя таго, былі і праблемы з тым, што часам аўтаматычна ўключаўся рэжым «рускай мовы». Прачнешся раніцай, яшчэ не ўсведамляеш нічога — і вылятаюць і «прывет», і «утро». Але гэта прайшло, пэўна, за два-тры тыдні. Потым і думаць пачала па-беларуску. Такім чынам, размаўляючы ўжо больш за год, так прызвычалася, што часам адчуваю некаторыя цяжкасці з рускай.

Павел ПІШЧЫНСКІ, фізіка-матэматычны профіль:

— Я пачаў размаўляць на беларускай мове адносна нядаўна: з восені 2011 года. Тады я толькі яшчэ знаёміўся з ліцэем і яго жыццём...

Нягледзячы на тое, што атмасфера ліцэя спрыяе развіццю беларускага маўлення, для мяне «штуршком» стала не гэта. У мяне ёсць знаёмая, што вучыцца на журфаку БДУ. Мы з ёю часта размаўлялі на розныя тэмы, у тым ліку разважалі і пра ролю мовы ў развіцці Беларусі. І вось аднойчы яна паведамліла мне, што хоча цалкам перайсці на беларускую мову і ўжываць яе паўсюль і заўсёды. Мне гэтая ідэя спадабалася, і я вырашыў яе падтрымаць. Менавіта з гэтага часу і пачалася мая «беларускамоўнасць».

Шчыра кажучы, спачатку было вельмі складана, бо, як самі разумееце, грамадства ў нас у большасці сваёй рускамоўнае. Але я пазнаёміўся з ліцэістамі, што таксама выкарыстоўваюць беларускую мову як асноўную ў сваім жыцці. І гэта

вельмі дапамагло мне. На жаль, з-за некаторых непаразуменняў не магу ўжываць беларускую мову дома. Менавіта гэта і стала прычынай таго, што цяпер я размаўляю па-беларуску толькі ў грамадскіх месцах.

Вікторыя МАКОЎСКАЯ, гістарычны профіль:

— Жаданне размаўляць па-беларуску з'явілася яшчэ ў чацвёртым класе. Але тады яго хапіла толькі на адзін дзень: аднакласнікі з беларускамоўнай (!) гімназіі чамусьці пачалі смяяцца з мяне...

А вось у сёмым класе ўжо нічога не магло мяне спыніць: нягледзячы на некаторыя перашкоды, пачала цалкам размаўляць на матчынай мове. Ці былі ў мяне аднадумцы? Скажу шчыра: не. Хто натхніў мяне? Адзін важаты ў дзіцячым лагеры, які

Насамрэч, пачынаць размаўляць на новым месцы прасцей: ніхто не памятае цябе рускамоўным, не дзівіцца і амаль не задае пытанняў. Дарэчы, пытанні — гэта, напэўна, тое, ад чаго стамляешся найбольш, асабліва калі яны задаюцца ў агрэсіўным тоне.

ўвесь час размаўляў на беларускай мове. Вось і я вырашыла паспрабаваць, ці спраўлюся з гэтым. Што атрымалася? Я справілася! Дарэчы, ніколі ніколеккі не пашкадавала. А вось менавіта ў ліцэі мяне падхапіла цэлая хваля беларускамоўных навучэнцаў...

Сяргей МАЦІН, хіміка-біялагічны профіль:

— Беларускай мовай сур'ёзна я зацікавіўся, напэўна, класе ў дзявятым.

Так супала, што ў лютым 2009 года ў ўпершыню закахайся. У выніку вырашыў напісаць верш, выкліканы сумам з нагоды пачатку веснавых канікулаў, узяў асадку, паперу і...

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

абсалютна нечакана для сябе вывеў радок па-беларуску, а потым — яшчэ адзін, і яшчэ, і яшчэ... Праз месяц я пачаў весці па-беларуску асабісты дзённік, але далей справа не пайшла.

У дзясятым класе Ліцэя БДУ было сапраўды прыемна размаўляць на матчынай мове... Але ў мой штодзённы побыт родная мова не трапіла ажно да жніўня 2010. Тады на дыскатэцы я запрасіў адну дзяўчыну патанцаваць, яна згадзілася, а калі песня скончылася, запыталася:

«Ты размаўляеш па-беларуску?». Я вельмі здзівіўся, што, аказваецца, беларускамоўныя людзі існуюць побач, а праз некалькі дзён высветлілася, што такіх у ліцэі не так ужо і мала. Цяпер я і мова — адзінае цэлае.

Для чаго я пазнаёміла вас з гэтымі прыхільнікамі беларускай мовы? Для таго, каб на іх прыкладзе вы зразумелі: незалежна ад таго, хто вы, заўсёды ёсць магчымасць прыпыніцца і... пачаць хаду ў іншы бок.

Што датычыцца мяне... Калісьці ў маім жыцці таксама з'явіўся чалавек, які вельмі любіў мову і прысвячаў ёй сябе цалкам — настаўніца беларускай мовы і літаратуры

Заслаўскай гімназіі — Валянціна Аляксандраўна Даманова.

Мне заўсёды было цікава, як людзі вызначаюцца з такім, здаецца, сур'ёзным і адказным пытаннем: на якой мове размаўляць?.. Вось што пра гэта кажа Валянціна Аляксандраўна:

— У мяне ніколі не ўзнікала такога пытання. Нарадзілася і вырасла ў вёсцы, вучылася ў беларускамоўнай школе (дарэчы, у ёй вучыўся Кузьма Чорны) — словам, жыла ў беларускамоўным асяроддзі. Усё пайшло з дзяцінства... Пасля заканчэння школы ўжо дакладна ведала, што мяне чакае. Безумоўна ж, беларускі філфак! Сям'я, сябры, вучні — усе размаўляюць са мной па-беларуску». Прыемна адчуваць, калі вучань, які яшчэ дакладна не ведае мову, усё роўна спрабуе размаўляць менавіта на ёй.

Між іншым, 21 лютага ў Заслаўскай гімназіі — дзень незвычайны: свята роднай мовы. На ўваходзе вучні будуць дзяліцца з усімі добрым настроем і аб'яўкамі-напамінкамі з назвай акцыі: «Размаўляй са мной па-беларуску. А дзякуючы ўнутранай сувязі на кожным перапынку будуць гучаць лепшыя беларускія вершы, вядомыя песні і пажаданні...

Прыслухоўвайцеся да сябе часцей. Жо ведае, можа, у нейкі момант у глыбіні вашай душы прагнецца непераадольнае жаданне гаварыць на роднай мове?

Ульяна БУДЗІК.

* mainstream (англ.) — асноўны кірунак.

СЛОЎНІКАВЫ ТРЭНІНГ

Пераадолець сябе

Do you speak «па-нашаму»?

У Віцебску ў Міжнародны дзень роднай мовы адбудзецца прэзентацыя міні-слоўніка з хадавымі фразамі на беларускай мове, а прадстаўнікі моладзі з розных краін раскажуць равеснікам пра асаблівасці нацыянальных культур, мовы.

У Цэнтры нацыянальных культур адбудзецца вечар-сустрэча «Моладзь у дыялогу культур». Калі ахарактарызаваць гэтае мерапрыемства адным словам, то слова «калейдаскоп» будзе вельмі дарэчы. Вечар збярэ прадстаўнікоў Туніса, Азербайджана, Туркменістана, Кітая, а таксама членаў нацыянальных дыяспар Віцебска: латышоў, беларусаў, яўрэяў, рускіх. Удзельнікі сустрэчы прадставяць свае краіны: раскажуць пра асаблівасці нацыянальных культур, моў, прадэманструюць відэа- і фотаматэрыялы. На сустрэчу запрошаны навукоўцы, пісьменнікі, а таксама супрацоўнікі Консульства Латвіі ў Віцебску.

Як мова аб'ядноўвае нацыю? Якую ролю яна адыгрывае ў жыцці народа? У чым асаблівасць нашай роднай мовы? Гэта толькі частка пытанняў, якія будуць узняты падчас сумеснага абмеркавання.

Спецыяльна да Міжнароднага дня роднай мовы Цэнтр нацыянальных культур презентуе невялікае падарункавае выданне для ўдзельнікаў сустрэчы: міні-слоўнік з хадавымі фразамі на беларускай мове.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Скажу адразу і шчыра: я гавару на рускай. Але мяне заўсёды цікавіла, чаму ж мы, беларусы, нячаста карыстаемса роднай мовай. Аднойчы да мяне «дайшло»: мабыць, мы не размаўляем на мове, таму што... банальна не ведаем яе? Таму вырашыла знайсці школьнікаў і студэнтаў, якія карыстаюцца беларускай мовай у быце, і высветліць, ці трапляюць яны ў сітуацыі, калі родная мова становіцца перашкодай для камунікацыі.

— Ці можаце вы зараз прыгадаць нейкія выпадкі, калі вас не разумелі?

Кася Глухоўская: — Збольшага людзі станюцца рэагуюць на маю беларускамоўнасць, але здараецца рознае. Па-першае, мяне не разумелі ды не разумеюць сваякі — ні братава жонка, ні брат, які, дарэчы, у беларускамоўнай школе вучыўся, ні цётка, бо ўсе яны размаўляюць па-руску; па-другое, аднойчы прадавец у краме на крычаў на мяне за тое, што запыталася, ці ёсць атласы па геаграфіі Беларусі на беларускай (на яго погляд, я «проста вучыла два словы і ўжо свядомай прыкідваюся»), а па-трэцяе, калі яшчэ вучылася ў школе, мне пастаянна рабілі заўвагі, што вяду дзённік па-беларуску, чырвоным у ім крэслілі, што школа ў нас рускамоўная. У выніку мая маці вымушана была напі-

саць на кожнай старонцы дзённіка фразу: «У нас ДЗВЕ дзяржаўныя мовы!»

Яня Зайчанка: — А са мной часта здараюцца кур'ёзы, да якіх я ўжо стаўлюся з усмешкай. Звычайны і банальны дыялог: «У вас кава ёсць?» — «Кофе?» — «Кава». — «Кофе есть». Разумеюць жа, але ўсё роўна па-свойму адказваюць.

Віка Міхнюк: — «Слу-ухай, Галя, а на яком языке твая дочка гавора?» — спытала неяк у майй маці ці то стрыечная бабка, ці то траюрадная цётка. Чароўна, я лічу.

Яня Зайчанка: — Больш за ўсё падабаюцца наступныя выпадкі. Тэлефануе хтосьці дадому, а трубку бяру я: «Ало». — «Мама дома?» — «Не, яна на працы». — «Извините?» — «На працы». — «Вас плохо слышно». — «На пра-цы». — «Повторите еще раз». — «На работе». — «Ну што вы! І панімаю беларускі язык». Увогуле я лічу, што на такое не варта звяртаць увагу, а лепш падыходзіць з гумарам.

— Ці не пераўтвараецца мова ў сродак вылучэння з «шэрай масы»?

Віка Міхнюк: — Я раптам зразумела, што больш паважаю тых, хто можа падтрымаць размову па-беларуску, але не робіць з мовы «прынцыпу», як некаторыя, хто бачыць, што суразмоўцу цяжка іх зразумець, але ўпарта «беларускасць» гэтую сваю дэманструюць і чуць нічога не хочучы. Менавіта гэта той выпадак, калі мова ўжо не сродак камунікацыі, а своеасаблівая «панты».

Кася Глухоўская: — Калі ненавязліва карыстацца мовай, то гэта выглядае натуральна і людзі ставяцца добра — іх гэта не чапляе, не крыўдзіць. У сям'і, напрыклад, з мамай я па-руску размаўляю.

— Складана было перайсці на беларускую?

Віка Міхнюк: — Найбольш цяжка з тымі, хто цябе даўно ведае, гэта факт! Бо новых знаёмых ты проста ставіш перад фактам: я размаўляю па-беларуску і гэта назаўсёды (усміхаецца).

— Бывала, што знаёмых, натхнёных вашым прыкладам, таксама загаварылі па-беларуску?

Віка Міхнюк: — У мяне сяброўка спецыяльна просіць, каб я яе выпраўляла. А я магу тую моўную памылку і прапусціць, бо мне інфармацыя важная, а не форма... І ўвогуле: трасянка — forever. Так усе пачынаюць!

Галоўнае — гэта не слоўнік запас, а жаданне размаўляць на роднай мове — у гэтым мяне заўпэўнілі дзяўчаты, якія прайшлі праз тую ж трасянку ды памылкі. Сёння я кажу сабе: галоўнае не саромецца! Няхай пакуль я размаўляю няўдала ды пераважна толькі на ўроках беларускай мовы ды літаратуры, але аднойчы і я змагу пераадолець сваю боязь неразумення і адкрыцца для меладычнай і прыгожай беларускай мовы.

Ганна ПЯРОВА.

«Няхай увесць свет пачакае!»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Як вы лічыце, у Беларусі ёсць умовы, каб працаваць на такім узроўні?

— Магчымасці ёсць, але, не ўпэўнена, што ёсць здольныя гэта ацэньваць. Калі мы хочам дасягнуць сусветнага ўзроўню, то і выдаткі павінны быць адпаведнымі.

Артыст — не проста матылёк, які лятае вакол лямпы. Гэта чалавек, які сваім талентам зарабляе сабе на жыццё. І адзін ён гэта рабіць не можа. Яму патрабуюцца памочнікі: гукарэжысёр, адміністратар, прадзюсар і гэтак далей. Уявіце толькі, якім павінен быць заробак артыста, каб аддзячыць усім гэтым людзям за іх работу. Лічу, што ў Беларусі няма такой колькасці аматараў музыкі, якія б пайшлі «на артыста» і гатовы былі плаціць за яго канцэрты немалыя грошы.

— А ў чым прычына таго, што не ідуць?

— У нас людзі іншым жывуць. На мой погляд, нават у агульнаадукацыйнай школе нашы дзеці няправільна вывучаюць музыку. Адукацыя ж патрэбна для таго, каб чалавек мог з розных ракурсаў даследаваць навакольны свет. Сутнасць рэчаў і з'яў. А сёння дзеці часта раскажваюць правіла, але не тлумачаць, дзе яго трэба прымяняць. Тое ж адбываецца і на ўроках музыкі. Толькі адзінкі з педагогаў пераўтвараюць навучальны працэс у магію...

— Вы трапілі ў фінал адборачнага конкурсу «Еўрабачанне 2013». Чым вабіць артыстаў гэты конкурс, акрамя таго, што ёсць магчымасць

выступіць перад еўрапейскай публікай?

— Насамрэч тут у кожнага свая матывацыя. Аднаму патрэбны піяр, другі хоча задаволіць свае амбіцыі, а мне проста карцела вырвацца з замкнёнага кола. Я была ў дэкрэтным адпачынку. Увесць год пражыла так, што кожны дзень быў як «дзень сурка». І гэта пасля таго, як яркія падзеі ў маім жыцці змянялі адна адну.

Раптам адчула, што магу пераўтварацца ў драўляную зязюлю на гадзінніку. Хацелася хоць нейкіх перамен у жыцці...

Артыст — не проста матылёк, які лятае вакол лямпы. Гэта чалавек, які сваім талентам зарабляе сабе на жыццё.

— Пакінуць сцэну на нейкі час, каб стаць маці, таксама не планавалі?

— На тое былі свае прычыны. У нейкі момант мне здалася, што я не рухаюся наперад... І тут даведваюся, што ў мяне будзе дзіця. І я вырашыла: а няхай увесць свет пачакае, бо нішто не можа параўна-

цца з радасцю ад мацярынства. Усе перамогі ў конкурсах — гэта так дробна...

— Калі б вы займаліся не музыкай, то чым?

— Чым заўгодна. Мне падабаецца вадзіць аўтамабіль. Думаю, мужчыны былі б не супраць такога кіроўцы. Я магла б займацца і рамізініцтвам.

— А з кім з вядомых жанчын вам хацелася б сустрэцца?

— Мабыць, гэта была б сустрэча з Дзевай Марыяй на беразе ціхага возера. Не ўпэўнена, што мы б вялі задушэўную размову. Хутчэй, мы проста маўчалі б разам. І гэтак маўчанне, напэўна, замяніла б тамы кнігі, з дапамогай якіх людзі становяцца мудрымі.

Алена ДРАПКО.

Фота з уласнага архіва Дарыі.

Па іншых правілах

ЧУЖЫЯ СЯРОД «СВАІХ»... ФАНАТАЎ

Зіма — час, калі айчыны футбол знаходзіцца ў стане анабіёзу. Каманды рыхтуюцца да будучага сезона ў сонечнай Турцыі, а балельшчыкі пакорна чакаюць старту чэмпіянату краіны напрыканцы сакавіка. Але ёсць фанаты, для якіх айчынае першынство не завяршалася і не пачыналася, а БАТЭ быццам бы ніколі і не гуляў у Лізе чэмпіёнаў. Яны наогул жывуць іншымі інтэрэсамі, глядзячы выключна замежны футбол і падтрымліваюць замежныя каманды ў пабах з песняй і келіхам піва ў руках. Хто яны? Юнакі, якія прынцыпова аспрэчваюць усё сваё, ці сапраўдныя аматары, якім проста не даспадобы беларускі футбол? Карэспандэнт «Звязды» паспрабаваў разабрацца ў праблеме, якую не абыходзіць увагай і беларускі інтэрнэт.

Яшчэ нядаўна я быў далёкі ад падобнай тэмы. Ведаў, што моладзь у Мінску калектыўна «хварэе» за розныя клубы, нават за тыя, якія не з'яўляюцца заканадаўцамі футбольнай моды. Аднак я і дадумацца не мог да таго, што нехта з гэтых хлопцаў і дзяўчат прыйдзе ў дынамаўскі сектар, каб падтрымаць... не беларускіх спартсменаў, а замежнікаў. Неяк у Нацыянальным аэрапорце «Мінск-2» я ўбачыў вялікую групу падтрымкі іспанскай «Барселона», затым давялося гутарыць з дзяўчынай у Гомелі, якая прыйшла на стадыён роднага горада, каб падтрымаць... англійскі «Ліверпуль»! І апошнім штуршком да напісання гэтага артыкула стала міжнародная гульня «Беларусь — Іспанія»: напрыкладні матчы малады чалавек уладкаваўся працаваць на стадыён сцюардам-ахоўнікам толькі дзеля таго, каб узяць аўтограф у аднаго з пірэнейскіх футбалістаў.

Гэтага высокага, хударлявага хлопца завуць Аляксей. Прозвішча ён напрасіў не называць, а на сустрэчу прыйшоў разам са сваім сябрам Віталём Бурачэўскім, студэнтам Беларускага інстытута правазнаўства. Абодва — балельшчыкі лонданскага «Арсенала».

— Аляксей, як сталася, што ты трапіў працаваць на матч «Беларусь — Іспанія»?

— Я ведаў, што так будзе прасцей атрымаць аўтограф і убачыць Санці Касорлу, які гуляе за «Арсенал» і зборную Іспаніі. Таварыш, які таксама хварэе за «кананіраў», прапанаваў папрацаваць сцюардам. Я прайшоў гутарку, уладкаваўся, за тры гадзіны да гульні прыйшоў на стадыён і пачаў насіць агароджу ў бок аўтобусаў. Пасля гульні імкнуўся быць бліжэй да мікст-зоны, дзе працавалі мас-медыя, каб

узяць аўтограф. Але ў пэўны момант я пачаў, як іспанскія журналісты заспявалі песню пра Касорлу, якую яны пачулі раней ад нас, балельшчыкаў «Арсенала». Я не вытрымаў, выскачыў з-за агароджы і пачаў спяваць разам, аднак да мяне адразу падбег нехта з футбольнай федэрацыі, на мяне крычалі, і выштурхнулі з гэтай палаткі. Але мы ўсё роўна добра падтрымалі Касорлу. Яшчэ напярэдадні гульні сустрэлі яго каля гасцініцы. Ён у размове аказаўся простым хлопцам, пасля прызнаўся ў інтэрв'ю, што сябры па камандзе зайздросцілі яму, бо ніхто іх не падтрымліваў у Мінску так, як мы «хварэлі» за Санці.

— А як вы адсочваеце прыезды футбалістаў «Арсенала» ў Беларусь?

— Асобна «Арсенал» у Мінск яшчэ не прыязджаў, затое шмат яго футбалістаў гуляюць за зборныя сваіх краін. Вось мы загадзя і шукаем інфармацыю ў інтэрнэце, калі, у які дзень прыязджае тая ці іншая каманда. У мяне ёсць сцяг, на якім ужо чатыры роспісы гульцоў «кананіраў». Адночы атрымалася трапіць на сустрэчу англічан у Данецку з мясцовым «Шахцёрам». На матч з Мінска адправіліся больш за 20 чалавек. Нехта ехаў цягніком, а іншыя дабіраліся аўтобусам.

Як жажа Аляксей, «хварэць» за «Арсенал» ён пачаў у 2001 годзе. Падчас трансляцыі матча літаральна захапіўся камандай. «Я думаю, што адзіны такі ў сваім захваленні, — пры-

знаецца хлопец, — але прыхільнікаў «Арсенала» было насамрэч шмат. І бліжэй з ім я пазнаёміўся толькі ў 2008. А зараз у Мінску за нашу каманду адначасова «хварэюць» два фан-клубы».

У яго сябра сітуацыя крыху іншая. Віталь наогул за футболам не сачыў. Падчас чэмпіянату Еўропы-2008 вырашыў пашукаць па «спадарожніку» футбольны канал і неяк нечакана натрапіў на матч «Арсенала». «Я зараз чытаю ўсе значныя футбольныя навіны, але гляджу толькі англійскую футбольную прэм'ер-лігу. Астатняе не так істотна для мяне». Пазнаёміліся між сабой хлопцы, безумоўна, таксама на «футбольнай глебе» і ўжо год разам «хварэюць» за падапечных Арсэна Венгера.

— У нас у Беларусі існуюць два фан-рухі «Арсенала», — тлумачыць Віталь. — Наш «Арсенал Беларусь» і іншы клуб. У ім пераважаюць дарослыя мужчыны, якім хочацца спакойна адпачыць, паразмаўляць і абмеркаваць футбол. А мы бурна выказваем свае эмоцыі, збіраем на матч каля сотні фанатаў. Які ўзрост? Ад 16 да 40 гадоў. Пераважна запрашаем людзей праз інтэрнэт. На сайце «У контакце» ёсць адмысловая падпіска «We love you Arsenal», якую чытаюць 46 тысяч чалавек! Збіраемся паглядзець гульню, напрыклад, у пабе.

— Хварэць за каманду азначае несці пэўныя выдаткі на набыццё каманднай сімволікі.

Фота Надзеі БУЖАН.

— Мы аддаём перавагу рарытэтнай форме, — жажа Аляксей. — Ведаю хлопца, які праз інтэрнэт набыў сабе футболку 1971 года. У падобных каманда зрабіла свой першы «дубль» — адначасова перамагла ў чэмпіянаце, заваявала Кубак Англіі. Шмат футбала знаходзім і ў сэканд-хэндах.

— Што да мяне, дык я маю тры майкі, — падлічвае маёмасць Бурачэўскі. — Адно з іх набыў у фірменнай краме каманды ў Лонда-не. Адаў за яе 60 фунтаў.

— А ад футбалістаў да вас што-небудзь трапіла?

— Пасля той сустрэчы з Іспаніяй варатар мадрыдскага «Рэала» Ікер Касільяс кінуў у фанаткі натоўп каля аўтобусаў свае шорты, якія неяк выпадкова злавіў наш хлопец. Зразумела, Касільяс — вельмі вядомы футбаліст, аднак ён не мае ніякага дачынення да «Арсенала». Нават не ведаю, радаваўся той хлопец ад падобнай здабычы ці не.

— Ці казалі вам дзяўчаты, што вы крыху звяр'яцелі на гэтым футболе?

— Усе казалі, — смеецца Аляксей, які нават зрабіў сабе тату ў гонар любімай каманды. — Я жыву з бацькамі, і яны ўжо звыкліся з тым, што па ўсёй кватэры развешаны майкі і сцягі. У кватэры толькі «Арсенал»! Нават працу выбіраю, улічваючы, ці буду мець магчымасць паглядзець матч любімай каманды.

— Зразумела, кожны фанат — крыху вар'ят, — па-філасофску дадае яго сябар. — Аднак ты праводзіш з балельшчыкамі максімум два матчы на тыдзень. Не лічу, што гэта павінна быць праблемай для дзяўчыны.

— Скончыць хацелася б пытаннем, якое падштурхнула мяне да размовы з вамі. Ці гэта нармальна, калі беларус прыходзіць на стадыён, каб падтрымаць саперніка нацыянальнай зборнай?

— Шчыра кажучы, выпадак, калі мінскія балельшчыкі мадрыдскага «Рэала» падтрымлівалі зборную Іспаніі, мяне не зачэпіў, — прызнаецца Віталь Бурачэўскі. — За Іспанію выступаюць шмат іх улюбёных гульцоў. Маглі б іх ужо і больш актыўна падтрымліваць, калі прыйшлі на стадыён.

— Ды я проста не разумею падобнага, — абурецца былы валанцёр. — Пэўны час я захапляўся зборнай Галандыі, але гэта не значыць, што я, напрыклад, у матчы «Галандыя — Беларусь» падтрымліваць буду першых. Не. Я не падтрымліваю тых, хто «хварэе» супраць роднай зборнай. Гэта свая нацыянальная каманда, якой бы насамрэч яна ні была.

Тарас ШЧЫРЫ.

ИЗВЕЩЕНИЕ

о проведении 2 апреля 2013 г. аукциона по продаже в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в Страдечском сельском Совете Брестского района

№ лота	Местоположение земельного участка	Площадь, га	Начальная (стартовая) стоимость земельного участка, руб.	Целевое назначение земельного участка и его кадастровый №
1	Брестская обл., Брестский район, д. Прилуки, ул. Березовая, 2	0,1509	11951280	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома; № 121280403101000359
	Сумма задатка, руб.		1200000	
	Расходы:			
	- на изготовление земельно-кадастровой документации;		1939592	
	- на регистрацию создания земельного участка, руб.;		300000	
2	Брестская обл., Брестский район, д. Прилуки, ул. Березовая, 3	0,1501	11887920	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома; № 121280403101000360
	Сумма задатка, руб.		1200000	
	Расходы:			
	- на изготовление земельно-кадастровой документации;		1939592	
	- на регистрацию создания земельного участка, руб.;		300000	

Аукцион будет проводиться **2.04.2013 г. в 10.00** по адресу: Брестский район, д. Страдечь, ул. Александрова, 60 (здание сельисполкома).

Для участия в аукционе необходимо подать заявление об участии, копию платежного поручения, подтверждающего внесение на расчетный счет Страдечского сельисполкома № 3600213010022 филиал № 100 ОАО «АСБ Беларусбанк» код 246, УНП 200035850, задаток;

документ (паспорт), подтверждающий личность покупателя.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: Брестский район, д. Страдечь, ул. Александрова, 60 (здание сельисполкома) с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по рабочим дням. Последний срок подачи заявлений **до 17.00 27 марта 2013 г.**

Контактные телефоны: **91 42 39, 91 41 11, 91 44 66.**

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Наименование (описание) имущества и стоимость	Лот № 1. Капитальное строение с инв. № 200/С-50533, площадь 90,5 м ² , назначение – здание специализированных складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – склад. Составные части и принадлежности: мойка эстакадная 1; мойка эстакадная 2; проезжая часть: в том числе участок 1, участок 2; ограждение. Местонахождение объекта: г. Витебск, ул. Янушковского, д. 19/1. Начальная стоимость лота 187 660 000 рублей.
	Собственник (владелец) имущества ВКМУП «Заря» (г. Витебск, ул. Леонова, 24, УНП 300200317).
Наличие обременений	Отсутствуют
Место (адрес), дата и время проведения торгов	Хозяйственный суд Витебской области г. Витебск, ул. «Правды», 32 12 марта 2013 года в 11.00
Справочная информация	Хозяйственный суд Витебской области 210101, г. Витебск, ул. «Правды», д. 32, каб. 324 http://vitebsk.court.by Судебный исполнитель Деревин Сергей Евгеньевич, тел./факс: 80212491342, 80291502410. Старший судебный исполнитель Зуев Михаил Евгеньевич, тел. 80212491343
Условия и порядок проведения торгов	1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества на депозитный счет хозяйственного суда Витебской области № 3642903002094 в 200 филиале ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Витебск, код 635, УНН 300007670 не позднее 11.00 12.03.2013. Минимальная величина первого шага торгов – 5% стоимости лота. В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

ОАО «Приднепровье» проводит уменьшение Уставного фонда в размере 33,7% в соответствии с действующим законодательством.
Претензии принимаются в срок до 25 марта 2013 года.
УНП 400315195

Воложинский районный исполнительный комитет
ОБЪЯВЛЯЕТ ТОРГИ ПО ПЕРЕДАЧЕ ОХОТНИЧЬИХ УГОДИЙ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ЗОНЫ
Республиканского ландшафтного заказника «Налибокский»

Форма торгов конкурс

На конкурс выставляются охотничьи угодья площадью 17 тыс. га, в том числе:

Лесных угодий – 12,2 тыс. га, полевых угодий – 4,3 тыс. га, под болотами – 0,5 тыс. га, расположенных в кварталах 1 – 35, 89 – 97, 99 – 101, 129 – 133 Румского лесничества, 1, 17 – 21, 25 – 35, 40 – 50, 55, 56, 58 – 64, 74 – 77 Першайского лесничества, 17, 24 – 26, 29 – 32, 34, 35, 38 – 41, 43 – 50 Ивенецкого лесничества ГЛХУ «Воложинский лесхоз», а также на участках сельскохозяйственных земель коммунального сельскохозяйственного унитарного предприятия «Саковщина-агро», сельскохозяйственного учреждения «Бобровичи» унитарного предприятия «Минскоблгаз».

Конкурс проводится в соответствии с правилами ведения охотничьей хозяйства и охоты, утвержденными Указом Президента Республики Беларусь от 08.12.2005 № 580 (в редакции Указа Президента Республики Беларусь 23.07.2010 № 386).

УСЛОВИЯ КОНКУРСА

- Создание Республиканского центра по отлову и расселению оленей с улучшенными трофейными качествами.
 - Организация питомника по разведению и расселению глухаря.
 - Строительство фермы для выращивания фазанов и куропаток.
 - Создание современной инфраструктуры для развития охотничьего и экологического туризма – строительство охотничьего комплекса для приема не менее 15 человек.
 - Проведение на базе РЛЗ «Налибокский» научно-исследовательских работ, внедрение передовых методов ведения охотничьего хозяйства и экологического туризма.
 - Обеспечение единого научно-обоснованного подхода к управлению Налибокской субпопуляцией зубров.
 - Направление 100% прибыли от деятельности охотхозяйства на содержание и развитие всей территории РЛЗ «Налибокский».
- Для участия в конкурсе приглашаются юридические лица резиденты Республики Беларусь.
- Перечень документов, предоставляемый участникам конкурса:
- заявление о предоставлении охотничьих угодий, которые юридическое лицо желает получить в аренду по результатам конкурса;
 - проект договора аренды охотничьих угодий;
 - предложения в письменной форме о выполнении условий конкурса, запечатанные в отдельном конверте (данные предложения являются окончательными и не могут уточняться в ходе конкурса);
 - доверенность представителя юридического лица;
 - копии платежных поручений о внесении задатка на рас-

четный счет финансового отдела Воложинского райисполкома № 3602614000506 в ЦБУ №605 ф-ла № 500 МУ ОАО «АСБ Беларусбанк» код 601, УНП 600033123, код платежа 04001.

Начальная цена согласно Постановлению Совета Министров Республики Беларусь от 06.04.2006 года № 466 (в редакции постановления Совета Министров Республики Беларусь от 12.04.2012 № 331) составляет 950 000 (девятьсот пятьдесят тысяч) белорусских рублей.

Сумма задатка составляет 475 000 (четыреста семьдесят пять тысяч) белорусских рублей.

Победитель конкурса обязан в течение 10-и рабочих дней:

- со дня утверждения протокола о результатах конкурса осуществить платеж за право заключения договора аренды охотничьих угодий;
- со дня утверждения протокола о результатах конкурса возместить организатору конкурса затраты, связанные с организацией и проведением конкурса;
- со дня принятия решения Минского областного Совета депутатов о предоставлении охотничьих угодий в аренду заключить с Воложинским исполнительным комитетом договор аренды охотничьих угодий.

Заявления на участие в конкурсе принимаются до 18 марта 2013 года до 11.00 по адресу: г. Воложин, пл. Свободы, 2, здание райисполкома, 3 этаж, каб. № 207.

Проведение конкурса состоится 22 марта 2013 года в 14.00 по адресу: г. Воложин, пл. Свободы, 2, здание райисполкома, 4 этаж, каб. № 411.

Телефон для справок: 801772 55274.

Извещение об открытом аукционе по продаже земельных участков в собственность в г. Гродно

№ лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта	Площадь земельного участка (га)	Кадастровый номер	Расходы по подготовке земельно-кадастровой документации (руб.)	Начальная цена продажи (руб.)	Сумма задатка (руб.)
1.	Земельный участок У-26*	м-н «Барановичи-5,6»	0,0998	440100000003005242	2 104 493	52 598 592	6 000 000
2.	Земельный участок У-27*	м-н «Барановичи-5,6»	0,1004	440100000003005243	1 963 501	52 914 816	6 000 000
3.	Земельный участок У-28*	м-н «Барановичи-5,6»	0,1005	440100000003005245	1 963 501	52 967 520	6 000 000
4.	Земельный участок У-29*	м-н «Барановичи-5,6»	0,1005	440100000003005247	1 971 965	52 967 520	6 000 000
5.	Земельный участок У-30*	м-н «Барановичи-5,6»	0,1005	440100000001006287	1 360 837	52 967 520	6 000 000
6.	Земельный участок У-218*	м-н «Зарица-5»	0,1186	440100000002006373	700 288	66 810 700	7 000 000
7.	Земельный участок У-1	м-н «Зарица-1», ул. Серебряная	0,0952	440100000003005295	5 676 152	72 711 475	8 000 000
8.	Земельный участок У-2	м-н «Зарица-1», ул. Серебряная	0,1116	440100000003005294	5 179 205	85 237 402	9 000 000
9.	Земельный участок У-327*	м-н «Заболоть»	0,1090	440100000003005286	2 674 617	63 380 448	7 000 000
10.	Земельный участок У-328*	м-н «Заболоть»	0,0943	440100000002007412	2 674 617	54 832 810	6 000 000
11.	Земельный участок У-329*	м-н «Заболоть»	0,0951	440100000002007413	2 674 617	55 297 987	6 000 000
12.	Земельный участок У-330*	м-н «Заболоть»	0,0950	440100000002007415	2 674 617	55 239 840	6 000 000
13.	Земельный участок У-331*	м-н «Заболоть»	0,0951	440100000002007414	2 674 617	55 297 987	6 000 000
14.	Земельный участок У-332*	м-н «Заболоть»	0,0999	440100000002007421	2 674 616	58 089 053	6 000 000
15.	Земельный участок У-333*	м-н «Заболоть»	0,1001	440100000002007409	2 674 616	58 205 347	6 000 000
16.	Земельный участок У-334*	м-н «Заболоть»	0,0995	440100000002007406	2 674 616	57 856 464	6 000 000
17.	Земельный участок У-335*	м-н «Заболоть»	0,0980	440100000002007405	2 674 616	56 984 256	6 000 000
18.	Земельный участок У-336*	м-н «Заболоть»	0,0976	440100000002007407	2 674 616	56 751 667	6 000 000
19.	Земельный участок У-337*	м-н «Заболоть»	0,0975	440100000002007408	2 674 616	56 693 520	6 000 000
20.	Земельный участок У-338*	м-н «Заболоть»	0,0979	440100000002007422	2 674 616	56 926 109	6 000 000
21.	Земельный участок У-339*	м-н «Заболоть»	0,0971	440100000002007423	2 674 616	56 460 931	6 000 000

*Инженерные коммуникации на участках отсутствуют. Земельный участок победителю аукциона предоставляется на праве собственности для строительства и обслуживания индивидуального жилого дома.

Победитель аукциона обязан приступить к занятию земельного участка в течение одного года. В аукционе могут участвовать только граждане и негосударственные юридические лица Республики Беларусь.

Организатор аукциона: ГП «Гродненский центр недвижимости». При оформлении заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:

- Копии платежных поручений о внесении задатка за подачу заявления на расчетный счет 3012000041810 в филиале № 400 Гродненском областном управлении ОАО АСБ «Беларусбанк», код 752, УНП 590727594 получатель – ГП «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.

Юридическое лицо: доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), одну копию учредительных документов.

Физическое лицо: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность.

2) Платеж за объект осуществляется по безналичному расчету в течение 10-ти рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона.

3) Победитель аукциона обязан в течение 10-ти рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона возместить организатору аукциона затраты, связанные с организацией и проведением аукциона, а также расходы по подготовке земельно-кадастровой документации.

4) Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с объектами.

Аукцион состоится 25 марта 2013 года, в 16.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1. Заявления на участие в аукционах принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, каб. № 61, в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 **с 22 февраля по 19 марта 2013 г.** Телефоны для справок в Гродно: (0152) 720546. Адрес сайта: www.grodno.gov.by

Уважаемые акционеры ОАО «Рапс»

22 марта 2013 года

состоится очередное общее собрание акционеров

ОАО «Рапс»,

расположенного по адресу:

Минская обл., Минский район, 223014, аг. Крупица.

Собрание пройдет по адресу: Минская обл., Минский район, аг. Крупица, ул. Садовая, д. 20, Административное здание ОАО «Рапс», первый этаж, актовый зал.

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

- Отчет о работе наблюдательного совета в 2012 году.
- О финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2012 году и основных направлениях деятельности Общества на 2013 год.
- О результатах аудиторской проверки и проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2012 год.
- Утверждение годового отчета и баланса Общества.
- О распределении прибыли, остающейся в распоряжении предприятия (покрытии убытков) и выплате дивидендов за 2012 год. Утверждение направлений использования прибыли, остающейся в распоряжении предприятия на 2013 год и 1-й квартал 2014 года.
- Об избрании членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии Общества.
- Утверждение размера вознаграждения членам наблюдательного совета и ревизионной комиссии Общества.
- Об утверждении решения о выпуске дополнительных акций ОАО «Рапс».
- Об увеличении размера уставного фонда Общества.
- Об изменении категории привилегированных акций.
- Об утверждении новой редакции Устава ОАО «Рапс».
- О продаже нежилого помещения.
- О продаже жилых домов (квартир), построенных (реконструированных, приобретенных) с привлечением льготных кредитов, полученных в открытом акционерном обществе «Белагропромбанк».

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: Минская обл., Минский район, аг. Крупица, ул. Садовая, 20, ОАО «Рапс» (бухгалтерия) с 12 по 21 марта 2013 года (время работы с 14.00 до 16.00) либо 22 марта 2013 г. по месту проведения собрания.

Регистрация участников собрания с 10.00 до 11.00 по месту проведения собрания.

Начало работы собрания – 22 марта 2013 г. в 11.00.

Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 28 февраля 2013 года.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру общества – паспорт, представителю акционера – паспорт и доверенность, заверенную в установленном порядке!

Справки по тел. 8(017)5069211, 8(017)5069341.

SEX=БАЛЯСЫ

ШТО ТАБЕ ПАДАРЫЦЬ,
ЧАЛАВЕК МОЙ
ДАРАГІ...

...Яна пакрыўдзілася падорана-му кухоннаму блендару. Не на свята, а проста так — без нагоды. «Каб аблегчыць ёй працу», думаў ён, выбіраючы самую лепшую мадэль. «Маё месца — кухня?» — з жахам зрабіла высновы ад падарунка яна... «Я падару табе зорку!» — ускідвалі рукі да начнога неба ў рамантычным парыве мужчыны — ад першабытных часоў да дзён сённяшніх. «Шварк, шварк, шварк» — гучаў праз нейкі час акампанемент да гэтых слоў з кухні, дзе драілі посуд — зноў жа ад пячоры да сучаснай кватэры — жанчыны... Такім чынам, наша тэма — стаўленне да падарункаў.

Безумоўна, усе мы добра памятаем, што лепшыя сябры дзяўчат — гэта брыльянты. Ну, таму што так некалі вырашылі яны самі. (Дзяўчаты, вядома, а не брыльянты.) Нашы палавіны ўвогуле многа чаго вырашаюць. «Як будзеш адзначаць дзень народзінаў жонкі?» — «Яна сказала, што паходам у рэстаран». — «А твой?» — «Чырвоным коле-рам — у календары». А раз так, ёсць рызыка пачуць у адказ нешта накшталт: «Даражэнькі, падары мне штосьці такое, каб я адной нагой — раз — націснула, і стрэлка адразу на адзнаку «100!» — «Вагі?» Гэта, вядома, сітуацыя з анекдотаў, але, пагадзіцеся: вельмі падобныя на рэальныя. У тым сэнсе, што многія жанчыны чакаюць ад мужчын менавіта дарагіх падарункаў. А вось каб наадварот — такое здараецца вельмі рэдка, калі мы, вядома, гаворым пра нармальных мужчын, а не якіх альфонсаў... А цяпер пра сур'ёзнае. Тым больш што хутка 23 лютага, а там і 8 Сакавіка зусім блізка.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Калі надараецца напярэдадні першай даты выпадкова патрапіць у якую буйную крану, мяне апаноўвае жах. Ад велізарных чэргаў з жанчын, што стаяць па... шкарпэткі і іншыя прадметы, якія называюцца «ніжнім трыкатажам». Вядома, каб падарыць мужчынам да свята. Ад кабет, што набіраюць усяго і шмат: і сужэнцу, і сынам-зямям, і ўнукам... Цікава, як яны потым гэта размяркоўваюць сярод прастаўнікоў мужчынскага полу — па «вяселосці» малюнкаў на тканіне? Строгае — дарослым, пікантнае — падлеткам? Ці наадварот?.. Дзяўчаткі, жанчынкі! Калі глядзець на ўсё гэта, далібог ствараецца ўражанне, што дагэтуль увесь год вашы мужчыны пагалоўна абыходзіліся і без аднаго, і без другога. І толькі адзін дзень у годзе дае ім шанц абзавесціся (з дарагіх рук) усім такім неабходным... Якраз нядаўна пачуў гісторыю ў тэму: адзін сужэнец, каб адпомсціць сваёй «другой палавіне» за такое стаўленне, напярэдадні свята пайшоў і дэманстра-

тыўна набыў сабе шкарпэткі, трусы, майку, брытву і пену для галення. Ну што тут скажаш? Відаць, моцна накіпела ў чалавека...

Праўда, часам не менш недарэчным выглядае і «сустрэчны ход»: калі хлопец спрабуе набыць у падарунак дзяўчыне камплект ніжняй бялізны. І, не ведаючы дакладных памераў, але жадаючы зрабіць каханай сюрпрыз, тлумачыць прадаўшчыцы, вымалёўваючы ў паветры «дугі»: ну, маўляў, вось недзе як у вас... тут... і там. Я разумею, што і чароўны пол можа выказаць папрокі: маўляў, большасць мужчын замест пошуку арыгінальнага падарунка, які мае на ўвазе хаця б мінімальны «палёт фантазіі», абмяжоўваюцца прымітыўным (у сэнсе дзеяння — ішоў-купіў) букетам кветак.

Адзін сужэнец, каб адпомсціць сваёй «другой палавіне», напярэдадні свята пайшоў і дэманстраўна набыў сабе шкарпэткі, трусы, майку, брытву і пену для галення. Ну што тут скажаш? Відаць, моцна накіпела ў чалавека...

Увогуле, гаворачы на тэму падарункаў, нельга абмінуць і такую акалічнасць: як кожны з прадстаўнікоў процілеглага полу ўспрымае іх. Мужчына, вядома ж, пераважна рацыянальна: ці спатрэбіцца рэч у гаспадарцы? (Падазраю, што гэта і стала штуршком да бялізны і шкарпэтак.) Жанчыне ж патрэбна, каб падарунак быў... нечаканым (у тым сэнсе, што мы павінны здагадацца, чаго яна больш за іншае «не чакае»), стыльным, арыгінальным, салодкім, чырвоным, мініяцюрным, прыгожым, мяккім, непаўторным, модным, пахкім, вялікім... Патрэбнае падкрэсліць. Або пакінуць цалкам усё.

Пра стаўленне жанчыны да прэзента — асобная песня. Вось, напрыклад, падарыла жонка мужу набор слясарных інструментаў. Той парадаваўся і дзякуй сказаў: галоўнае, каб рэчы сапраўды патрэбны былі, і не кітайскай вытворчасці. Ці будзе ён думаць пра магчымы намёк на тое, што з ім, як з майстрам, нешта не так? Вой, не смяшыце мяне, як той казаў! Хіба ж інструмент дораць для таго, каб ім нешта вольна адразу кідацца рабіць? Інструмент проста павінен быць, і цяпер ён ёсць! Вось і ўвесь адказ... А жанчына? Далібог, прасцей іншы раз пацярыць з-за адсутнасці падарунка для яе, чым не дагадзіць! Яна можа знайсці падвох паўсюдна! (Глядзіце прыклад напачатку.)

...Упэўнены, што самы лепшы падарунак — гэта клопат адно пра аднаго. Каханне. Словы пашчоты, справы падтрымкі. Матэрыяльнае другаснае. Думаю, у глыбіні душы так думаюць і дзяўчаты. Неяк позна на ўвечары на нашым паверсе на сцяне з'явіўся самаробны плакат: «Віка, з днём нараджэння!» разам з шарыкамі. Відаць, аднагодкі так віншавалі суседскую дзяўчыну-падлетка. Не сумняваюся, што ў жыцці Віку чакае шмат дарагіх і арыгінальных падарункаў, але, думаю, іх яна будзе памятаць нароўні з гэтым простым плакатам, падораным ад усёй душы. А што да зорак, тых, што ў небе... Крысціну Арбакайтэ, «зорку» на эстрадзе, па жыцці не назавеш легкадумнай асобай. І тым не менш яна спявае, напэўна, не толькі ў адпаведнасці са сваім сцэнічным вобразам: «Я падару табе каханне, я навучу цябе смяцца, ты забудзешся пра смутак і боль, ты будзеш у аблоках купацца». І калі пашанцуе з такой палавінай (не з Крысцінай, а кожнаму — са сваёй), дык... «Шварк, шварк, шварк» — сам гатовы будзеш «акомпаніраваць» ёй на кухні...

**Кастусь
ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.**

Пра «рэал» і «віртуал»

У СЕЦІВЕ АСОБЫ ВЫРАШАЮЦЬ,
ЦІ СУСТРЭНУЦА ІХ ЦЕЛЫ...

Знаёмы дваццацігадовы «бедны студэнт» Дзіма дзеля смеху стварыў сабе ў вядомай сацыяльнай сетцы новую старонку. З праўдзівага — толькі сапраўднай фатаграфія, у астатнім жа прыгожая фантазія. «Новы» Дзіма аказаўся сынам дэпутата, маладым бізнэсменам, які падае надзеі, і ўладальнікам адной з апошніх мадэляў BMW. Ну, і заадно, зразумела, сціплым ахвотным знайскі другую «палавінку». Паведамленні ад прыстойных (і не вельмі) дзяўчат з усёй краіны валам павалілі: адна віртуозна гатавала боршч, другая атрымлівала трэцюю вышэйшую адукацыю, яшчэ ў адной тата — таксама быў дэпутатам... Пытанне толькі, колькі з гэтых будучых «дам сэрца» былі такімі ж прыдумкамі, як і сам «мільянер» Дзіма?

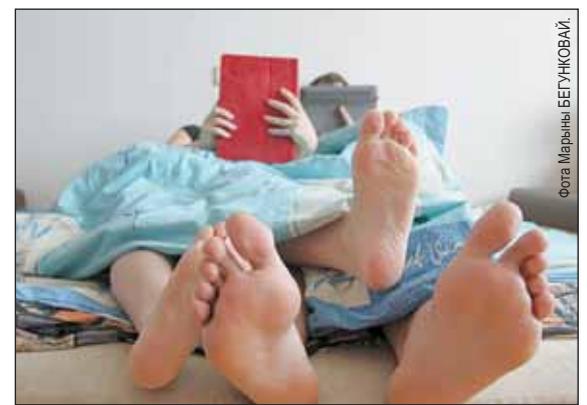
Вядома, гэта не так. У інтэрнэце, як у Грэцыі, «ёсць усё»: і добрыя людзі, і дрэнныя. Як і ў рэальным жыцці. Хоць і відавочнае адмаўляць нельга: у сеціве сапраўды значна прасцей «пракруціць» аферу — ні імені твайго ніхто не ведае, ні адраса, і за руку не зловяць. Па сутнасці, ты — пустая «нарыхтоўка». Кажы пра сябе што хочаш, змяняй пол, узрост і сацыяльны статус, можаш прыкінуцца кім заўгодна... А значыць, можна прыкінуцца і сабой. Але пра гэта пазней.

Пра знаёмствы ў інтэрнэце палемізаваць пачалі даўно, з самага пачатку яго існавання. З аднаго боку, карысць — калі яшчэ здарыцца пабалбатаць вольна проста з чалавекам з-за акіяна. З іншага — шкода: можа, гэты «заакіяны» на самой справе жыве ў суседняй «хрушчоўцы». Вось і выбірай, што табе важней: экзотыка з падманам або старая добрая рэальнасць, у якой твар змяніць таксама можна, але гэта задорага і доўга, а за падробку пашпарта яшчэ і пасадыць. Праўда, забавоны патроху знікаюць: калі гадоў пяць таму пасля дзялогу «Мам, я з хлопцам пазнаёмілася!» — «Дзе?» — «У інтэрнэце!» гучаў маналог пра небяспеку і ненадзейнасць такога спосабу знаёмства (маўляў, хто ведае, якія там маньякі?), цяпер падобнае стала ўжо распаўсюджанай практыкай. Ды і колькасць тых, хто лічыць віртуальную прастору незразумелай, небяспечнай цацкай, вельмі скарацілася. Сёння, як бы смешна ні гучала, на вуліцы пазнаёміцца больш складана, чым на сайтах-форумах. Стасункі людзі заводзяць, нават знаходзячыся ў розных краінах. Толькі вольна дзяцей праз інтэрнэт рабіць пакуль не навучыліся...

Сёння, як бы смешна ні гучала, на вуліцы пазнаёміцца больш складана, чым на сайтах-форумах. Стасункі людзі заводзяць, нават знаходзячыся ў розных краінах. Толькі вольна дзяцей праз інтэрнэт рабіць пакуль не навучыліся...

Афіцыйнае меркаванне пра зносіны ў сеціве — і рамантычныя, і сяброўскія — вядома, адмоўнае: рэальнасць усё ж такі важней, а ў ёй не выжывеш, калі прызвычаішся да гукаў з калонак, клавіятуры, мышкі і мігацення манітора па начах. Ды і тых людзей, пра якіх ты ведаеш толькі тое, што яны хочуць табе напісаць ці, у крайнім выпад-

Схадзіў ён на пару спатканняў — дзяўчаты, здзіўлены адсутнасці машыны прэміум-класа ды і наогул машыны, «на гарбату» не запрашалі і больш на кантакт не выходзілі. Зрабіўшы лагічную выснову, што знайсці вялікае каханне такім чынам не атрымаецца, Дзіма ўсім двум дзясяткам дзяўчат распеў праўду — і пакутаваць ніхто не будзе, і рэакцыя цікавая. Апошняя, дарэчы, была аднолькавая: светлыя пачуцці момантам знікалі і дзяўчаты развітваліся. Асабліва эмацыянальныя не скупіліся на моцныя выразы — як правіла, менавіта тыя, якія дагэтуль здаваліся самымі ціхімі і «правільнымі». Як падсумавала мама Дзімы, выслушаўшы гэтую гісторыю, «у інтэрнэце прыстойных людзей няма».

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Заўважалі, як складана бывае даверыць тайну лепшаму сябру і як лёгка — незнаёму чалавеку?

Тая ж схема працуе і ў інтэрнэце.

што спадабаўся табе ўнутраным напуненнем, маеш больш шанцаў захацець працягнуць зносіны, чым пры знаёмстве на вуліцы. Далей — больш: таямніца на таямніцу, адкрытасць на адкрытасць, а праз некалькі месяцаў пастаянных гутарак (асабліва, калі вас раздзяляюць сотні кіламетраў і сустрэцца не давялося) разумееш раптам, што ведаеш чалавека несувымяральна лепш, чым большасць «рэальных» сяброў.

«А як жа рэалізм? — абурацца скептыкі. — Параскіданыя шкарпэткі і цікаўныя маці ніхто не адмяняюць!»

А вольна тут і галоўнае чараўніцтва: дастаткова добра спазнаўшы чалавека, ты ўжо ведаеш, якія яго «вонкавыя» недахопы можна дараваць. Загадзя ставішся да яго добра і загадзя разумееш, што калі ўнутрана ён табе так падабаецца, на знешняй раздражняльнай дробязі можна не звяртаць увагу. Сустрэўшы аднаго і таго ж чалавека ў жыцці і ў сеціве, можна атрымаць розныя вынікі. У першым выпадку ты раздражнянешся з-за якой-небудзь дробязі ў яго паводзінах або выглядзе, і адносіны заканчваюцца, так і не пачаўшыся: асобы, якія маглі б знайсці паміж сабой шмат агульнага, так і не ўваходзяць у кантакт. У сеціве усё зусім наадварот: асобы вырашаюць, ці сустрэнуцца іх целы. Для чалавека замкнёнага, якому складана кантактаваць з наогулам сяброў, складана знаёміцца і зазіраць незнаёмцам у вочы, гэта можа стаць наогул адзіным варыянтам. Таму не спяйцеся паблажліва ўсміхацца, калі ў наступны раз пачуецца гісторыю пра пару, якая пазнаёмілася праз літары і правяды...

Касцярына ЖОРАВА.

ЧЫРВОНКА
Чырвоная змена

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12

ад 19 лютага 2009 года выдана

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнік газеты — установа «Рэдакцыя газеты «Звязда»; грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

Галоўны рэдактар
КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Адказы за выпуск — намеснік галоўнага рэдактара Наталля КАРПЕНКА.

Адрас рэдакцыі:

220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Кантактны тэлефон: 292 44 12.

e-mail: posts@tut.by; info@zvyzda.minsk.by

Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпры-

емстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».

ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013,

г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 25.227.

Нумар падпісаны ў 19.30 19.02.2013 г.

«МАЯКОЎСКІ НЕ ПІСАЎ СУПРАЦЬ ХРЫСТА...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— *Раскажыце, калі ласка, як вы апынуліся ў Маскве?*

— Па нацыянальнасці я беларуска. Мае бацькі, усе мае карані — беларускія. Нават нядаўна мой аднакласнік Уладзімір Крукоўскі, які выдаў кнігу аб прыватных гербах («Срэбная страла ў чырвоным полі: з гісторыі беларускіх прыватных гербаў»); дарэчы гэтая кніга, выдадзеная ў 2010 годзе, была сумесным праектам рэдакцыі нашай газеты і РВУ «Літаратура і мастацтва». — *Аўт.*), высветліў, што па лініі майго дзядулі, па маці, я паходжу са старажытнага шляхецкага роду. Я вельмі паважліва паважаю гэты род (смяецца). Справа ў тым, што пра сябе заўсёды кажу, што я дзіця дружбы народаў, бо нарадзілася ў страшным 1937-м. Але ва Украіне, бо мой бацька атрымаў па камсамольскай пецёўцы накіраванне ў Данбас. Ажаніўся ён з маёю маці ў Беларусі, а жыў ужо ва Украіне.

Калі пачалася вайна, я аказалася ў эвакуацыі ў Казахстане, потым з 1943 года была разам з бацькам у Сталінаградзе і на Доне. Пасля мы апынуліся ў Эстоніі. Там я перажыла шмат горкіх момантаў. Гэта быў 1945 год, адразу пасля Парада Перамогі. Жылі ў Тарту. Быў вельмі цяжкі час. Былі там і «лясныя браты», шмат чаго было... І бацьку майго арыштавалі, а ў выніку — тры гады турмы. Ён не хацеў даваць паказанні на свайго камандзіра, з якім вайну прайшоў. Камандзіра палічылі за ворага народа, а бацьку за тое, што не здаў яго, пасадылі. Потым, натуральна, адпусцілі. І, можа быць, таму, што гэта было ў Эстоніі, яго ўзялі вольным слухачом у Тартускі ўніверсітэт.

Пасля з бацькавай даваеннай працы прыйшло пісьмо з просьбай вярнуцца, а мы, зразумела, з ім паехалі. Потым бацькі разышліся... Без разводу... І я такім чынам аказалася ў Брэсцкай вобласці, у Ружанах, дзе жыла маладая маміна сястра. Там я скончыла школу з залатым медалём і вырашыла паехаць у Маскву. Паступіла ў Маскоўскі ўніверсітэт. Вось так я тут і аказалася. Скончыўшы філалагічны факультэт, атрымала накіраванне на працу ў Музей Льва Талстога, дзе працавала на працягу 21 года. І пасля ўжо другім маім месцам працы стаў Музей Маякоўскага.

— *І больш вы ў Беларусі не былі?*

— Калі я працавала ў Музеі Талстога, пэўны час была загадчыцай рухомага музея і, натуральна, імкнулася наведаць родныя мясціны ў Беларусі. Я працавала ў Беларусі па месцы ў кожным горадзе. З Беларуссю ніколі сувязі не парывала і дагэтуль ганарусь сваімі сябрамі, падтрымліваю добрыя адносіны. У мяне там стрыечныя сёстры і браты. І маці мая пахавана ў Беларусі, таму я часта бываю на радзіме.

Бюст Маякоўскага адкрывалі 15 красавіка — гэта быў першы дзень Вялікадня. Многія вернікі дакаралі святара за тое, што ён на Вялікдзень адкрывае помнік ерэтыку. Але айцец Андрэй сцвярджае, што вершы, якія створаны як быццам супраць царквы, насамрэч напісаны супраць таго вонкавага, што ёсць вакол царквы, а па сутнасці сваёй ён абараняе сапраўднага Хрыста.

— *А чаму перайшлі ў Музей Маякоўскага? Самі хацелі сюды?*

— Не, гэта таксама была даволі складаная гісторыя. Пасля рухомага музея я стала загадчыцай Талстоўскай сядзібы ў Маскве. Усё было выдатна... (Я звычайна не кажу журналістам, якой была сапраўднай прычына майго пераходу.) У мяне ёсць легенда: калі жанчыне спаўняецца 40 гадоў, у яе з'яўляецца жаданне змяніць старога графа на маладога паэта (смяецца). Так усё і атрымалася. Там, у музеі Маякоўскага, проста быў вельмі цяжкі канфлікт, у якім давялося разбірацца, а я была партыйным сакратаром у Талстоўскім музеі і гаркам уключыў мяне ў камісію па разборы канфлікту. Потым мяне накіравалі сюды працаваць. Спачатку не хацелася ісці. Але з 1981 года ўжо я тут дырэктар.

— *Вось вы змянілі «старога графа на маладога паэта». Але ж гэты паэт жорсткі, моцны. З ім, відаць, цяжка было будаваць адносіны?*

— Шчыра кажучы, мне было з ім нялёгка. Асабліва спачатку, калі з XIX стагоддзя трэба

было адразу ступіць у XX. Хоць я і скончыла філалагічны факультэт, было вельмі цяжка ўвайсці ў эстэтыку гэтага часу. Я з цяжкасцю ўвайшла ў асновы рытму, энергіі, аптымізму, чаго заўсёды так не хапае маладым. «Наперад час! Час наперад!»; «Стварай, выдумляй, спрабуй!» — гэта тыя лозунгі, якія насамрэч невыпадкова былі ў Маякоўскага і якія для моладзі вельмі актуальныя.

Святлана СТРЫЖНЁВА
каля любімага фотаздымка Маякоўскага.

Ды і Талстоўскі музей даў мне магчымасць іншымі вачыма паглядзець на Маякоўскага. Бо ў Талстога заўсёды ляжала ў аснове псіхалогія, унутраная барацьба, сумневы, пакуты, тое, з чым ён прайшоў па жыцці. І калі я прыйшла сюды, мне было зусім незразумела, як такая магутная фігура, як Маякоўскі, з такім трагічным канцом, была прадстаўлена як абсалютна ясная, без аніякіх унутраных супярэчнасцяў — паэт Кастрычніка, сацыялістычнага будаўніцтва. І ўсё было ясна, і ўсё было проста. І станавілася незразумела, чаму ж тады было 14 красавіка 1930 года? Можа быць, з гэтага сумневу, які ў мяне ад талстоўства ідзе, і пачалася мая праца ў гэтым музеі ў трохкі іншым ключы. Спачатку з новых выставак, спроб расказаць аб тым жа, толькі іншай мовай. Мовай менавіта 20-х гадоў, а не 50-х, 70-х, 80-х... Гэтыя выставы выклікалі велізарную цікавасць на фоне класічнай, акадэмічнай экспазіцыі ў будынку, дзе ўсё было заліта мармурам, святлом.

— *Так і ўзнікла думка, што трэба стварыць зусім іншую экспазіцыю?*

— Менавіта. Можа быць, у іншым месцы яна павінна была быць іншай, але тут, дзе адбылася трагедыя, гэта павінен быў быць вельмі горкі і эмацыянальна моцны знак, які б прымусіў людзей, што сюды прыйдуць, перажыць унутраны шок. Гэта зусім не значыць, што наведнікі павінны быць згодныя з такой экспазіцыяй. І ў гэтай унутранай спрэчцы з намі, а значыць і з самім сабою, пачынаецца новае спазнаванне Маякоўскага. Трыумф і трагедыя — вось, напэўна, галоўная тэма. Бо зусім побач, праз дарогу, знаходзіцца Політэхнічны інстытут, дзе быў трыумф, дзе былі натоўпы, дзе было захапленне гледачоў, апладысменты. А толькі варта было перайсці цераз дарогу — і чалавек аказваўся сам-насам са сваім болам, са сваімі сумневамі, са сваімі нявырашанымі праблемамі. Такі маленькі шлях, але ён вядзе ад радасці і святла да пакуцы ўласнай непатрэбнасці. Хаця Маякоўскі і быў максімілістам, унутры ён — вельмі пяшчотны, ранімы, нават сентыментальны. Толькі ён хаваў гэта.

— *Ці лёгка было ствараць новую экспазіцыю?*

— Спартэбалася не так шмат часу, колькі сіл. Стварылі хутка: малады калектыў, таленавіты мастак і вялікае жаданне. А вось адстаяць яе было складана. Было цяжка даказаць, што яна павінна быць менавіта такой. На тым месцы, дзе пачуўся стрэл, іншай экспазіцыі і не можа быць. Да таго ж гэтая экспазіцыя шматзначная, вельмі сучасная. Прычым сучасная для любога часу. Яна і пра Маякоўскага, і пра нас сённяшніх. І пра старэйшае пакаленне, якое рабіла рэвалюцыю, якое перажыло вайну, і пра зусім маладых,

у якіх няма нейкіх ідэалагічных штампаў адносна Маякоўскага, якія ўспрымаюць паэта абсалютна свежа, для якіх ён з'яўляецца ўвасабленнем рытму, энергіі, аптымізму, чаго заўсёды так не хапае маладым. «Наперад час! Час наперад!»; «Стварай, выдумляй, спрабуй!» — гэта тыя лозунгі, якія насамрэч невыпадкова былі ў Маякоўскага і якія для моладзі вельмі актуальныя.

ДАРЭЧЫ

Сёлета 120 гадоў з дня нараджэння Уладзіміра Маякоўскага. З гэтай нагоды ў Маскве будзе праходзіць шмат імпрэз. Калі па волі лёсу вы трапіце ў расійскую сталіцу, не палянуецца іх наведаць. І абавязкова завітайце ў музей, пакуль ён адкрыты.

са складнікаў той трагедыі 14 красавіка. Гэта не было расчараванне ў ладзе. Маякоўскі заўсёды верыў, і яму здавалася, што такі лад — самы справядлівы. Але ў той жа час ён бачыў, як гэтыя, здавалася, героі рэвалюцыі паступова ператвараюцца ў зусім іншых людзей. Менавіта таму ён піша цыкл вершаў «Аб дрэні», п'есы «Клоп» і «Баня», паказваючы сапраўдны твар партыйнай бюракратыі, якая нараджалася.

— *І, нарэшце, паэт не вытрымаў... Таму і быў той трагічны дзень?*

— У грамадстве нават дагэтуль ідуць спрэчкі, было гэта забойства ці самазабойства. Але, вывучаючы архіўныя дакументы, прыходзіш да высновы, што гэта — давядзенне да самазабойства. Дарэчы, сюды прыходзілі экстрасэнсы, здымалася перадача. Цікава было іх паслухаць, калі яны знаходзіліся ў пакоі, дзе ўсё адбылося. Трое з чацвярых казалі адназначна, што гэта было самазабойства.

— *Давайце вернемся да як быццам пакоры Маякоўскага, якую яму прыпісваюць. Прынята лічыць, што Маякоўскі не меў ніякага дачынення да рэлігіі, быў супраць яе. Але ж пакора, адданасць, вернасць радзіме — гэта глыбока хрысціянскае пачуццё...*

— Насамрэч ёсць такое меркаванне. Цяпер адбываецца вельмі цікавая гісторыя. Тут, пад Масквой, ёсць горад Пушкина. Раней гэта быў пасёлак, элітнае месца адпачынку маскоўскай інтэлігенцыі. У свой час Маякоўскі там здымаў лецішча. Яно стала філіялам бібліятэкі, і там захоўвалася традыцыя праводзіць паэтычныя сустрэчы, прысвечаныя Маякоўскаму. У 1990-я гады лецішча спалілі датла. І зусім нядаўна за аднаўленне яго ўзяўся мясцовы святар, айцец Андрэй. Нядаўна ён прыходзіў да мяне і расказваў, што ўсё ўжо адноўлена. Прыведзены да ладу помнік, які стаіць каля лецішча, у цэнтры горада ўсталяваны страчаны бюст Маякоўскага. Скажаў, што цяпер хоча яшчэ паставіць бюст Талстога. Там ёсць такі трохкутны сквер: з аднаго боку вуліца Маякоўскага, з другога — Талстога, і кагосьці яшчэ (дакладна не памятаю каго — здаецца, Прышвіна).

А бюст Маякоўскага адкрывалі 15 красавіка — гэта быў першы дзень Вялікадня. Многія вернікі дакаралі святара за тое, што ён на Вялікдзень адкрывае помнік ерэтыку. Але айцец Андрэй сцвярджае, што вершы, якія створаны як быццам супраць царквы, насамрэч напісаны супраць таго вонкавага, што ёсць вакол царквы, а па сутнасці сваёй ён абараняе сапраўднага Хрыста. Гэта вельмі цікава. Я раней не задумвалася аб гэтым. А цяпер думаю, што нездарма ж паэма «Чалавек» пабудавана проста па лёсе Хрыста: нараджэнне, узнясенне і гэтак далей. Ёсць творы, якія трэба проста ўважліва прачытаць.

Калі ён піша супраць папоў, зусім не значыць, што ён піша супраць Хрыста. Гэта вельмі складаныя рэчы. Калі ён крычыць «далоў вашу рэлігію», то ён глядзіць на рэлігію, якая закавана ў нейкія межы сваёй ідэалогіі. А яна далёка ад ісціны вучэння Хрыста, бо Хрыстос не пісаў ніякіх кніг. Гэта дзіўна: сам Хрыстос не пакінуў пасля сябе ніводнай кнігі. Яго вучні пісалі. Гэта таксама штосьці значыць. Сваім жыццём, сваім дзеяннем, сваім подзвігам ён застаўся ў сьвядомасці людзей, а не кнігамі.

Калі глыбока задумацца, то, напэўна, любі чалавек, які прайшоў вельмі цяжкі, сумленны шлях выпрабаванняў, нават калі ён не хадзіў у царкву, ён ужо імкнуўся жыць па прыкладзе Хрыста. У любым выпадку такі чалавек бліжэй да Хрыста, чым тыя, якія ходзяць у царкву, а потым робяць прыкрасці.

Проста неабходна пастарацца забыць штампы, звязаныя з Маякоўскім, і прачытаць яго свежымі вокамі і розумам. Бо і сучаснікі Маякоўскага не заўсёды яго разумелі. Марына Цвятаява сказала, што «нашы ўнукі будуць азірацца на Маякоўскага не назад, а наперад».

Гутарыў Уладзіслаў КУЛЕЦКІ,
фота аўтара.

г. Масква

ОТЧЕТ

Местного фонда «Центр содействия развитию и предпринимательству Белоозерского сельсовета» об использовании своего имущества за 2012 год.

Количество учредителей Фонда — 4, в том числе 4 физических лица.
Стоимость имущества Фонда, в том числе: Основные средства — 3 580 340 бел. рублей.

УНП 290927292

Свидетельство ИП № 191207659 на имя Лукьяновой И.А. ликвидируется. Претензии принимаются в течение месяца с момента публикации.

29 марта 2013 г. в 9.30

УНП 100088694

по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, д. 16, ком. 1 состоится очередное Общее собрание акционеров

ЗАО «Возвышенность»

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2012 г.
2. Утверждение отчета Наблюдательного совета за 2012 г.
3. Отчет Ревизора за 2012 г.
4. Утверждение годовой бухгалтерской отчетности, счетов прибыли и убытков, распределение прибыли и убытков Общества за 2012 г.
5. Избрание членов Наблюдательного совета.
6. Избрание Ревизора Общества.

С документами, относящимися к повестке дня, можно ознакомиться по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, д. 16, ком. 1 с 09.00 до 18.00 ежедневно, кроме субботы, воскресенья и праздничных дней.

Форма проведения собрания: очная. Форма голосования по всем вопросам повестки дня: прямая, открытая, карточками, изготовленными из бумаги с указанием количества голосов.

Регистрация лиц, имеющих право на участие в Общем собрании участников Общества, будет проводиться с 8 часов 30 минут до 9 часов 25 минут в день и по месту проведения собрания. При регистрации участники обязаны предъявить паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. Представители участников обязаны при регистрации предъявить паспорт или иной документ, удостоверяющий личность, а также доверенность, удостоверенную в установленном законодательством порядке.

ЗАО «Возвышенность», г. Минск, пр-т Независимости, 16, ком. 1.

Совместное открытое акционерное общество

«Минск-Лада»

Республика Беларусь, 220024, г. Минск, ул. Серова, д. 1, к. 302

Совет директоров извещает акционеров общества о проведении годового общего собрания акционеров.

Дата проведения годового общего собрания акционеров: 21 марта 2013 г.
Время проведения годового общего собрания акционеров: 14 час. 00 мин.
Время начала регистрации участников собрания: 13 час. 00 мин.
Место проведения годового общего собрания акционеров: 220024, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Серова, д. 1 (СООАО «Минск-Лада»).

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Избрание членов счетной комиссии общества.
2. Определение порядка ведения общего собрания акционеров.
3. Утверждение годового отчета СООАО «Минск-Лада».
4. Утверждение годовой бухгалтерской отчетности СООАО «Минск-Лада».
5. Утверждение отчета о прибылях и об убытках (счетов прибыли и убытков), а также распределение прибыли, срока и порядка выплаты дивидендов, порядка покрытия убытков СООАО «Минск-Лада» по результатам финансового года.
6. Избрание Совета директоров СООАО «Минск-Лада».
7. Избрание членов ревизионной комиссии СООАО «Минск-Лада».

Список лиц, имеющих право на участие в годовом общем собрании акционеров СООАО «Минск-Лада», составляется по данным реестра владельцев именных ценных бумаг общества по состоянию на 21 февраля 2013 г.

Напоминаем участникам собрания о необходимости иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера — документ, удостоверяющий личность и доверенность).

Акционеры могут ознакомиться с информацией (материалами) в рабочие дни (понедельник-пятница) с 09.00 до 15.00 часов в помещении исполнительного органа общества по адресу: 220024, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Серова, д. 1 (СООАО «Минск-Лада»).

УНП 100003417.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 06 марта 2013 года проводит 2-ой повторный открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности.

Лот	Наименование техники	Местонахождение объекта	Начальная цена продажи (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)
13	Автошасси КамАЗ-4310 ш. 028059 дв. 039000 1987 г. 3 кат 140791 км, кузов-фургон КМ-4310 № б/н 1987 г. 4 кат.	н.п. Деревная 2300П	50 000 000	5 000 000
14	Автошасси МАЗ-5334 ш. 116956 дв. 12859 1989 г. 3 кат 126591 км, кузов-фургон КМ-500 № б/н 1989 г. 4 кат.	г. Минск, в/ч 04147	37 000 000	3 700 000
20	Грузовой Урал-4320-0710-01 ш. 186520 дв. 308121 1991 г. 3 кат. 98478 км	г. Старые Дороги, в/ч 48668	55 000 000	5 500 000

Условия проведения аукциона изложены в газете «Звезда» № 9 от 17 января 2013 года. Извещение о проведении аукциона № 2 опубликовано ранее в газете «Звезда» № 4 от 10 января 2013 г.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ДОЛЕВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

«Строительство многоэтажного жилого дома, со встроенными помещениями общественного назначения и подземной гараж-стоянкой № 10 по генплану в микрорайоне «Каменная Горка-2»

Общество с ограниченной ответственностью «Футбольный клуб «Сквич» информирует физических и юридических лиц о создании объекта долевого строительства.

Информация о Застройщике.
ЗАСТРОЙЩИК (Заказчик) — ООО «Футбольный клуб «Сквич».

Зарегистрировано решением Минского городского исполнительного комитета от 26 ноября 2004 года № 2391 в Едином государственном регистре юридических и индивидуальных предпринимателей за № 190583075.

В течение предыдущих лет организацией осуществлялось строительство 3-х многоэтажных жилых домов серии М 111-90 в границах улиц Одоевского, Бельского, Пономаренко во Фрунзенском районе города Минска, генподрядчиком которых являлась строительная организация ОАО «МАГИД».

Информация о проекте.
Цель строительства — ввод в эксплуатацию жилого дома, со встроенными помещениями и подземной гараж-стоянкой № 10 по г/п в микрорайоне «Каменная Горка-2».

Объект долевого строительства — многоквартирный жилой дом № 10 по генплану, монолитно-каркасный со стенами из газосиликатных блоков, состоит из пяти 12-, 16-, 18-этажных секций, со встроенными помещениями общественного и административного назначения на первом этаже и встроенно-пристроенным гаражом-стоянкой на 144 машино-мест (304-квартирный жилой дом), с техническим подпольем и теплым техническим чердаком, высота жилых этажей — 2,6 метра. Категория комфортности по шуму — «В». **Потолки:** монолитно-железобетонные плиты. **Стены** — блоки из ячеистого бетона; **перегородки** — кирпичные (из полнотелого и пустотелого керамического кирпича). **Полы** — железобетонная плита (стяжка). Вентиляция жилых помещений — естественная. Отопление, электричество, водоснабжение, канализация — городские сети с индивидуальными приборами учета.

Секция оснащена 2 лифтами грузоподъемностью 400 кг и 630 кг и мусоропроводом.

Наружная отделка: стены — окраска фасадными красками; утепление, металлические эле-

менты окрашиваются эмалями. **Общая площадь квартир — 19999,76 кв. метров. Всего — 304 (триста четыре) квартиры.**

Участок для строительства жилого дома расположен во Фрунзенском районе в городе Минске, система подъездов к проектируемой застройке организована с улиц Проектируемая № 2 — Проектируемая — № 4 на застраиваемой территории.

Благоустройство территории: включает подъезд к дому, озеленение, пешеходные дорожки, аллеи, устройство детской и взрослой площадки для отдыха, организацию проездов и гостевых автостоянок, а также площадки для хозяйственных нужд с установкой на них оборудования и малых архитектурных форм.

Для привлечения физических лиц, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц и индивидуальных предпринимателей предлагаются к строительству по договору создания объекта долевого строительства 30 (тридцать) квартир, из них:

- **однокомнатных** — минимальной общей площадью от 47,16 кв.м — 10 (десять) квартир; максимальной стоимостью 1300 долларов США;
- **двухкомнатных** — минимальной общей площадью от 62,34 кв.м — 10 (десять) квартир; максимальной стоимостью 1300 долларов США;
- **трехкомнатных** — минимальной общей площадью от 90,1 кв.м — 10 (десять) квартир; максимальной стоимостью 1300 долларов США;
- **машино-места**, связанные с Объектом долевого строительства — максимальной стоимостью 19 999 долларов США.

Оплата производится в эквиваленте в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь, установленном на дату платежа.

Отделка квартир не выполняется. Все квартиры — имеют летние помещения (лоджии), окна — из профиля ПВХ.

Межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыши, технические помещения и подвалы, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное

оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания, поступают в общую собственность владельцев помещений.

Характеристика встроенных помещений. В жилом доме в секциях 1 и 2 располагаются нежилые помещения общественного назначения. Звукоизоляция между помещениями организована согласно норм.

Строительство производится при наличии следующих документов:

- акт выбора места размещения земельного участка, утвержденный 04 марта 2009 года Председателем Минского городского исполнительного комитета № 659 от 17.03.2011 г.;
- проектно-сметная документация, прошедшая в установленном порядке государственную экспертизу, заключение РУП «ГОССТРОЙЭКСПЕРТИЗА» по городу Минску № 1667-15/10 от 03.01.2011 г.;
- договор строительного подряда — ИП «ГЕРБЕЛИНТОРГТРАНС» № СП-42/07/12 от 05.07.2012 года;
- выданное органом государственного строительного надзора разрешение на производство строительно-монтажных работ от 05.07.2012 г. (№ 2-208 Ж-029/11);
- Начало строительства — 2 квартал 2011 года.

Нормативная продолжительность строительства жилого дома по г/п № 10-20,5 месяца. Предложение, указанное в настоящей Проектной декларации долевого строительства, действует до момента опубликования новой проектной декларации.

Подробные сведения об объекте долевого строительства и условия заключения договоров на строительство можно получить по адресу: 220082, г. Минск, ул. Притыцкого, 34, подъезд 4, офис 1, тел. для справок: 8-029-605-09-09, 216-91-44, 216-91-45. Режим работы: понедельник-пятница с 08.30 до 17.30, обед: с 13.00 до 14.00, выходные дни — суббота, воскресенье.

ОТЧЕТ ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ИМУЩЕСТВА

Местного культурного фонда «Традиция»

Местный культурный фонд «Традиция», зарегистрированный Главным Управлением юстиции Мингорисполкома 13 января 2010 года, создан одним учредителем. Фонду учредителем при создании было передано имущество на сумму 3545000 (Три миллиона пятьсот сорок пять тысяч) белорусских рублей. За отчетный период учредителем было передано фонду имущество на сумму 7480000 (Семь миллионов четыреста восемьдесят тысяч) белорусских рублей. Предпринимательская деятельность фондом не осуществлялась.

За отчетный период с привлечением волонтеров и силами учредителя редактировался портал об исторической реконструкции в Беларуси. Также указанными силами был осуществлен ряд культурных мероприятий совместно с клубом исторической реконструкции «Гивойт» при ГУО «ЦДО Дим «Эврика» в школах-интернатах и детских домах Беларуси. Учредителем фонда уплачивается арендная плата в размере 200 (двести) тысяч белорусских рублей. Иных расходов за отчетный период фонд не имел.

Унитарных предприятий, хозяйственных обществ фондом не создавалось, также фонд не участвует в таких юридических лицах.

10 января 2013 г.
Директор

В.Е.Личко

В суд Рогачевского района Гомельской области поступило заявление о признании безвестно отсутствующей **Миранович Светланы Аркадьевны** 03 сентября 1962 года рождения, уроженки г. Пинска Брестской области, последнее известное место жительства: г. Житковичи, ул. Ленина, д. 3, кв. 2, последнее место работы: ОАО «Протон-М». Просьба ко всем гражданам и юридическим лицам, имеющим о ней сведения, сообщить их суду в течение двух месяцев с момента публикации.

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению РУП «Гомельский завод специнструмента и технологической оснастки» (продавец)

извещает о проведении 22 марта 2013 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, кабинет 2-16

№ лота	Наименование	Адрес объекта:	Начальная цена продажи объекта, с учетом НДС, бел. руб.	Задаток, с учетом НДС, бел. руб.
1	Автомобиль легковой УАЗ-31519 (инв. № 3011), рег. номер 6059 EI, год выпуска — 1999 г.	Гомельская обл., г. Гомель, ул. Рабочая, 1	6 908 788	690 879

Продавец: РУП «Гомельский завод специнструмента и технологической оснастки», ул. Рабочая, 1, 246004, г. Гомель.

Шаг аукциона — 5% от начальной цены лота.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (РУП «Гомельский завод специнструмента и технологической оснастки») р/с 3012111230017 в ЦБУ № 310 ОАО «БПС-Сбербанк» в г. Гомеле, ул. Я. Коласа, 6а, УНП 400327835, код 369 до 17.00 по 20 марта 2013 года.

Дополнительная информация по телефонам организатора аукциона: 8 (0232) 74 17 34, 74 59 73 и на сайте gomelobreklama.by

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: ул. Гагарина, 20, каб. 2-16, г. Гомель в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 от даты опубликования настоящего извещения по 20 марта 2013 года.

Условия продажи: с победителем в течение 20 календарных дней будет заключен договор купли-продажи, сформированная стоимость лота оплачивается продавцу в течение 30 календарных дней, с момента подписания договора купли-продажи.

УНП 805001004

СПРАВДЗАЧА

Міжнароднага дабрачыннага фонду «Праект дапамогі дзецям Чарнобыля» аб скарыстанні сваёй маёмасці за 2012 год

1. Колькасць заснавальнікаў Фонду — 8.
2. Набытая маёмасць — 3 будынкі з мэтай заснавання дзіцячых дамоў сямейнага тыпу.
3. Грашовыя сродкі, паступіўшыя ад заснавальніка, у якасці замежнай дабрачыннай дапамогі — 633 550 еўра.
4. Грашовыя сродкі, паступіўшыя ад грамадзян Рэспублікі Беларусь — 1 292 000 беларускіх рублёў.
5. Агульная сума расходаў, панесеных Фондам на дасягненне грамадска карысных мэтай, адпавядаючых статуту — 6 851 256 057 беларускіх рублёў.
6. Прадпрымальніцкая дзейнасць Фондам не вялася.

Уважаемые акционеры ОАО «Дрожжевой комбинат»

26 марта 2013 года в 14.00

ПРОВОДИТСЯ ГОДОВОЕ ОБЩЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Дрожжевой комбинат» по адресу: г. Минск, ул. Октябрьская, 14, актовый зал.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

- 1) Об итогах финансово-хозяйственной деятельности ОАО «Дрожжевой комбинат» в 2012 году и основных направлениях деятельности Общества на 2013 год.
- 2) Отчёт наблюдательного совета ОАО «Дрожжевой комбинат» за 2012 год.
- 3) Отчёт ревизионной комиссии о результатах проведённой ревизии за 2012 год и заключение по бухгалтерскому балансу, отчёту прибыли и убытков, годовому отчёту ОАО «Дрожжевой комбинат». Ознакомление Общества с заключением аудиторов.
- 4) Утверждение годовых отчётов, бухгалтерского баланса и отчёта о прибылях и убытках ОАО «Дрожжевой комбинат» за 2012 год.
- 5) Утверждение распределения чистой прибыли за 2012 год. О выплате дивидендов за 2012 год.
- 6) О направлениях использования чистой прибыли Общества на 2013 год.
- 7) Избрание членов наблюдательного совета и членов ревизионной комиссии ОАО «Дрожжевой комбинат».
- 8) О назначении материального вознаграждения членам наблюдательного совета и ревизионной комиссии.

Регистрация участников собрания будет производиться в день и по месту проведения собрания с 13.00 по предъявлению документа, удостоверяющего личность, а для представителей акционеров — по доверенности.

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в собрании, — 20 марта 2013 г.

С материалами собрания акционеры могут ознакомиться с 20.03.2013 в рабочие дни (с 10.00 до 17.00) по адресу: г. Минск, ул. Октябрьская, 14, приёмная, тел. (8 017) 327 17 31.

УНП 100104781

Администрация. Наблюдательный совет.

УПРАВЛЯЮЩИЙ ОАО «МОЗЫРЬДРЕВ» ОБЪЯВЛЯЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ ПО ПРОДАЖЕ ЗДАНИЙ И ОБОРУДОВАНИЯ.

Торги проводятся в форме открытого аукциона.

Торги состоятся 12.03.2013 г. в 11.00

по адресу: Гомельская обл., г. Мозырь, ул. Социалистическая, 115.

№ лота	Наименование объекта, краткая характеристика объекта (лота)	Начальная цена продажи, руб. (без уплаты НДС)	Задаток, % (рублей)	Шаг аукциона, %	Затраты на подготовку документации, бел. руб.
Лот № 1	Изолированное помещение столовой общ. пл. 214,9 кв.м; изолированное помещение клуба общ. пл. 166,4 кв.м. Площадь земельного участка – 0,0928 га.	462 720 000	9 254 400	5	20 857 779
Лот № 2	Административное здание (кирпичное) общ. пл. 201,8 кв.м; насосная (кирпичная) общ. пл. 16,8 кв.м; канализационная насосная (кирпичная) общ. пл. 48,6 кв.м; склад ГСМ с пристройкой к складу общ. пл. 81,8 кв.м; ограждение железобетонное – 607,2 кв.м; ограждение металлическое – 51,0 кв.м; асфальтное покрытие площ. 2790 кв.м. Площадь земельного участка – 0,80642 га.	1 264 329 143	25 286 583	5	21 563 037
Лот № 3	Здание проходной общ. пл. 76,1 кв.м; склад с навесом – 124,3 кв.м; мазутохранилище А1/к-79,1 кв.м; пристройка к мазуто-хранилищу (электроцех) Б1-2/к-54,4 кв.м; пристройка к мазуто-хранилищу – 17,1 кв.м; настройка(Б1-2)/к – 5,4 кв.м; водоем – 30 кв.м; здание котельной с душевыми помещениями – 275,2 кв.м; пристройка к зданию котельной с душевыми помещениями – 28,5 кв.м; элеватор – 74,1 кв.м; здание ремонтных мастерских с бытовыми помещениями – 324,6 кв.м; здание ТП – 50,2 кв.м; гараж – 72,1 кв.м; пристройка к гаражу – 119,6 кв.м; гараж – 39,0 кв.м; склад – 74,5 кв.м; мебельная фабрика – 4412,5 кв.м; склад готовой продукции – 511,1 кв.м; пресовое отделение – 3 30 кв.м; гараж для грузовых машин – 75,7 кв.м; строительный цех – 97,4 кв.м; навес № 1 – 146,9 кв.м; навес № 2 – 93,7 кв.м; навес № 3 – 89,2 кв.м; асфальтно-бетонное покрытие – 3975,0 кв.м; ограждение железобетонное – 316,8 кв.м; кабельные сети протяженностью 3880 м, канализационные сети протяженностью 3515 м, водопроводные сети протяженностью 3515 м. Площадь земельного участка 1,22796 га.	6 258 230 857	125 164 617	5	38 991 236
Лот № 7	Автомобиль HYUNDAI SONATA инв. № 5568	16 800 000	336 000	5	1 360 991
Лот № 8	Емкости для хранения формалина, инв. № 6760, 6757, 6758, 6759	97 760 000 за ед.	1 955 200 за ед.	5	3 664 115
Лот № 9	Водонагреватель, инв. № 6856	720 000	14 400	5	980 435
Лот № 10	Стружкоотсос УВП – 5000, инв. № 6859	5 040 000	100 800	5	980 435
Лот № 11	Плита электрич. ПЭМ 4-010, инв. № 521	4 400 000	88 000	5	1 278 470
Лот № 12	Сковорода электрическая секционная СЭС-0,25/2, инв. № 519	8 480 000	169 600	5	1 278 470
Лот № 14	Мармит вторых блюд МЭС-2, инв. № 531	6 320 000	126 400	5	1 278 470
Лот № 15	Мармит вторых блюд МЭС-1, инв. № 532	5 040 000	100 800	5	1 278 470
Лот № 16	Площадка для складирования металлопродукции, инв. № 6769 пл. 27,19 кв.м	280 017 977	5 600 359	5	3 422 218
Лот № 17	Участок по производству тары (здание паркета), инв. № 233 пл. 325 кв.м	223 124 451	4 462 489	5	5 346 698
Лот № 19	Здание электроцеха 330/С5933, инв. №41878 пл. 530 кв.м	169 882 020	3 397 640	5	1 383 271
Лот № 27	Компрессор HS 18S/200, Инв. № 469	4 284 900	85 698	5	1 180 152
Лот № 28	Фрезерный станок ФСША 14, инв. № 94	14 735 700	294 714	5	1 180 152
Лот № 29	Фрезерный станок ФСША 1А, инв. № 187	12 279 600	245 592	5	1 180 152
Лот № 30	Станок универсальный заточной полуавтомат, инв. № 322	52 563 600	1 051 272	5	1 180 152
Лот № 31	Станок заточной, инв. № 281	7 106 400	142 128	5	1 180 152

Оборудование расположено по адресу: Гомельская область, г. Мозырь, ул. Социалистическая, 120. Для участия в торгах необходимо:

1. Оплатить задаток в размере 2% от начальной цены лота на р/с 3012002731231 в ф-ле №317 ОАО «АСБ Беларусбанк» ул. Советская, 130, МФО 151501678, УНН 400088836, г. Мозырь.

2. По **08 февраля 2013 г.** включительно в рабочие дни с 8.00 до 17.00 подать заявление на участие в торгах и другие документы в соответствии с законодательством по адресу: Гомельская обл. г. Мозырь, ул. Социалистическая, 115.

К заявлению прилагаются следующие документы:

заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении (информационном сообщении);

индивидуальным предпринимателям – копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации; юридическим лицам – доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), а также копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации юридического лица; иностранным юридическим лицом, иностранной организацией, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранного государства, иностранным государством и их административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организацией – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов, выписка из тор-

гового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем иностранного инвестора – легализованная в установленном порядке доверенность, документы о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданные обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя – доверенность.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане, физические лица (граждане Республики Беларусь и лица без гражданства), постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, представители иностранных инвесторов предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. В случае отсутствия у физического лица текущего счета необходимо его открыть.

В случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, объекты аукциона продаются этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%.

Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие в них. Не явка участ-

ника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается продавцом в течение пяти рабочих дней со дня проведения торгов.

Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона, заключить договор купли-продажи в срок не позднее 20 календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретаемое имущество в сроки, определенные в договоре купли-продажи, и возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы по изготовлению и представлению участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, в течение 3 банковских дней с момента подписания протокола. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников до начала аукциона в течение 3 банковских дней с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Проводится аукцион в соответствии с действующим гражданским законодательством Республики Беларусь, методическими рекомендациями об особенностях оценки и продажи имущества должника, находящегося в процедуре экономической несостоятельности (банкротства) № 144 от 29.11.2010 г.

Дополнительная информация по телефонам организатора аукциона: 8 (0236) 35-60-80, 35-64-99; (029) 685-68-01; (029) 834-38-97.

Уважаемые акционеры ОАО «Світанак» г. Жодино
Наблюдательный совет сообщает, что 21 марта 2013 года состоится очередное собрание акционеров **ОАО «Світанак»**, расположенного по адресу: г. Жодино, ул. 8-е Марта, д. 1. Собрание пройдет в актовом зале административно-бытового корпуса предприятия (на четвертом этаже).

- ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:**
- О финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2012 году и основных направлениях деятельности Общества на 2013 год.
 - Отчет о работе наблюдательного совета в 2012 году. Оценка деятельности директора за 2012 год. Отзыв наблюдательного совета о годовом балансе Общества.
 - О результатах проверки финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2012 год.
 - Утверждение годового бухгалтерского баланса Общества и отчета о прибылях и убытках за 2012 год.
 - О распределении прибыли, остающейся в распоряжении предприятия, и выплате дивидендов за 2012 год.
 - Утверждение направлений использования прибыли, остающейся в распоряжении предприятия на 2013 год, и периодичности выплаты дивидендов за 2013 год.
 - Избрание членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
 - Утверждение размера вознаграждений членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
 - Увеличение Уставного фонда Общества.
 - Внесение изменений и дополнений в Устав Общества и изложение его в новой редакции.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться в библиотеке профкома предприятия с 14 по 21 марта 2013 года (время работы с 8.00 до 17.00). Регистрация участников собрания будет производиться с 13.00 до 14.50 по месту проведения собрания. Начало работы собрания — 21 марта 2013 г., в 15.00. Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 01 марта 2013 года. Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру Общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность!

УНП 790386638

ОТЧЕТ Местного фонда развития сельских территорий «Возрождение-Агро» об использовании своего имущества за 2012 год

Количество учредителей местного фонда развития сельских территорий «Возрождение-Агро» — 10 человек, из них 10 — физические лица.

Информация о стоимости имущества местного фонда развития сельских территорий «Возрождение-Агро» (далее — Фонд):

- стоимость имущества, переданного учредителями при учреждении Фонда, составляет 3 500 000 белорусских рублей;
- поступления от мероприятий, проводимых в соответствии с Уставом Фонда (целевое финансирование), составляют 248 395 129 белорусских рублей;
- поступлений из иных источников, не запрещенных законодательством, — 90 986 270 белорусских рублей.

Общая сумма расходов, понесенных Фондом на достижение общественно полезных целей, указанных в Уставе Фонда, составляет 327 817 376 белорусских рублей.

Фонд не является учредителем унитарных предприятий, участником в иных хозяйственных обществах, юридических лицах и коммерческих организациях.

Директор *Т.А. Гурина*

Открытое акционерное общество «Центроэнергомонтаж»

ПРОВОДИТ 22 марта 2013 года ОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ С ПОВЕСТКОЙ ДНЯ:

- О финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2012 году и основных направлениях деятельности Общества в 2013 году.
- О результатах аудиторской проверки и проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2012 год.
- Утверждение годового отчета и баланса Общества.
- О распределении прибыли, остающейся в распоряжении Общества (покрытии убытков) и выплате дивидендов.
- Утверждение направлений использования прибыли, остающейся в распоряжении Общества на 2013 год и 1 квартал 2014 года.
- Об избрании членов совета директоров и ревизионной комиссии Общества.
- Утверждение размера вознаграждения членов совета директоров и ревизионной комиссии.
- О покупке акций на баланс Общества.
- О применении прямого и индексного методов переоценки основных фондов.

Акционеры могут ознакомиться с материалами собрания в рабочие дни (понедельник–пятница), начиная с **15 марта 2013 года** по адресу: г. Минск, **Велосипедный пер. 7** с 8 часов 15 минут до 17 часов, перерыв на обед с 12 часов 30 минут до 13 часов 15 минут.

Место проведения собрания: г. Минск, **Велосипедный пер. 7**

Время начала проведения собрания – 11 часов 00 минут. Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 01 марта 2013 года.

Время регистрации участников собрания: в день проведения собрания с 10 часов до 10 часов 45 минут.

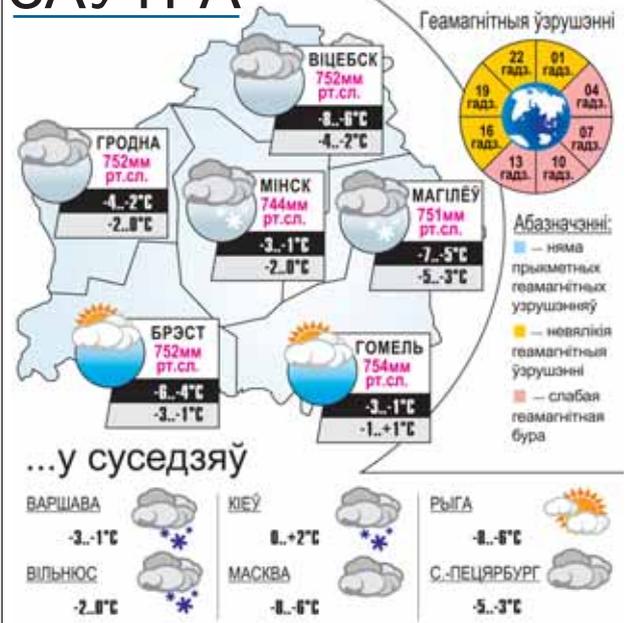
Регистрация участников собрания производится по предъявлению паспорта (другого документа, удостоверяющего личность), а представителю акционеров – по доверенности на передачу права участия и голосования на собрании.

УНП 100092167 *Совет директоров*

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	8.18	18.29	10.11
Віцебск	8.11	18.16	10.05
Магілёў	8.08	18.19	10.11
Гомель	8.02	18.19	10.17
Гродна	8.33	18.45	10.12
Брэст	8.30	18.48	10.18

Імяніны
Пр. Аляксандра,
Луки, Парфена.
К. Анета, Людмілы,
Леа, Лявона, Юльяна.

ЗАЎТРА

Сцяпу Андрэй Міхайлаў.

1 Брыжы вакол каўняра

2 Жароўня для шашлыкоў

3 "Самая першая ладзі"

4 Нага мядзведзя

5 Усходні напрамак

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ПАСКА, АДКАЗЫ

Правязанталі: Строн. Пасека. Касір. Жако. Арлеі. Па вертыкалі: П'ячлар. Смак. Аклад. Анод. Ста. Соты. Байт. Фол. Рэка. Кадр. Сом. Кабул. Анора. Мёд. Тан. Алах. Кучыт. Апора. Кара. Ліка. Манго. Лента. Абат. Рында. Ррд. Пасол. Перу. Ева. Ост. Рой. Курр. Ярка. Абсца. Фабула. Кот. Азбука. Мангал. Ліха. Мармышка.

УСМІХНЕМСЯ

Маладая мама:
— Так, мабыць, усё для школы купіла — сшыткі, ручкі, валя'янку, ремень...

Вовачка прыходзіць да суседкі:
— Цётка Клава, у мяне мама захварэла, трэба малинавае варэнне!
— Вядома, вядома, дзіця! Куды табе наліць?
— Ды нікуды, я тут з'ем!

Вопытны начальнік па гуку клавiятуры можа вызначыць, у што гуляе падначалены.

Флірт па-ўкраінску:
— Ульяна, ты цыбулю ясі?
— Ем.
— А сала ясі?
— Ем.
— Ты ж мая ласуха!..

Перш чым ажаніцца, паспрабуйце ўдвая з нявестай паклеіць у пакоі шпалеры. Калі выжывеце і абодва застаняцца задаволеныя, вы створаны адно для аднаго.

Інфарм-укол

МІНЕРАЛЬНАЯ ВАДА МОЖА ПРЫЎНЕСЦІ Ў АРГАНІЗМ ЛІШАК СОЛІ?

Мінеральная вада змяшчае ў сваім саставе растваральныя солі, мікраэлементы і некаторыя бялагічна актыўныя кампаненты. Раней мінеральную ваду можна было набыць толькі ў аптэках і толькі па прызначэнні ўрача. Сёння такая вада прадаецца ў крамах і выкарыстоўваецца абсалютна бескантрольна.

Для звычайнага спажыўца важная інфармацыя аб ступені мінералізацыі вады — той колькасці соляў, якая змяшчаецца ў дэцылітры мінеральнай вады. Здаровым людзям можна без абмежавання піць сталовыя мінеральныя воды, якія залічваюцца да прэсных — у іх соляў менш за 1 г на дм³. Воды лячэбна-сталовыя, у якіх узровень мінералізацыі дасягае 10 г на дм³, здаровыя людзі могуць ужываць непрацягла час, а хворыя — толькі па прызначэнні ўрача. Лячэбныя мінеральныя воды, з мінералізацыяй звыш 10 г на дм³, маюць спецыяльнае прызначэнне, у залежнасці ад віду тых соляў, што ўваходзяць у яе склад, і таму могуць выкарыстоўвацца толькі па прызначэнні ўрача.

Так што тут самае важнае — чытаць этыкеткі і ведаць, здаровы ты або хворы.

Святлана БАРЫСЕНКА

Даты Падзеі Людзі

1350 год — нарадзіўся Вітаўт, вялікі князь літоўскі. Увайшоў у гісторыю як адзін з самых слаўных дзеячаў Вялікага Княства Літоўскага. У 1374 годзе атрымаў Гарадзенскае княства. Прыняў удзел у заключэнні Крэўскай уніі 1385 года. Праводзіў самастойную ўнутраную і знешнюю палітыку, ажыццяўляў цэнтралізацыю дзяржавы, паступова ліквідуючы буйныя ўдзельныя княствы. У выніку заключэння з Польшчай Віленска-Радамскай уніі (1401 год) атрымаў афіцыйна тытул вялікага князя літоўскага. У 1416-м ён арганізаваў праваслаўную мітраполію ў ВКЛ з цэнтрам у Наваградку. Падпарадкаваў сваю ўплыву Пскоў і Цвер, пашырыў уплыў на Маскву. Пры Вітаўце ВКЛ дасягнула сваёй найбольшай магутнасці. Памёр у 1430 годзе, не дачакаўшыся ад Папы Рымскага каралеўскай кароны, якую па дарозе перахапілі палякі...

1903 год — 10 гадоў таму ў сяле Хоціна Лепельскага павета нарадзіўся Леў Міхайлавіч Даватар, савецкі военачальнік, генерал-маёр, Герой Савецкага Саюза. Казакі называлі яго любімым генералам і складалі аб легендарным камкоры песні. Даватару было наканавана ваяваць з немцамі ўсяго толькі пяць месяцаў. Але і за гэты кароткі тэрмін ён паспеў нанесці праціўніку адчувальныя страты. Немцы, каб адпомсціць гэтаму ненавіснаму ім і няўлоўнаму камандзіру, цалкам спалілі яго родную вёску. Яны нават прызначылі за яго галаву буйную ўзнагароду — 100 тысяч рэйхсмарак. Корпус Даватара наводзіў жах на фашыстаў, нечакана з'яўляючыся ў іх тылах. Даватар, які і сам быў майстрам шабельнай рубкі і выдатным наезнікам, амаль у поўным складзе павёў за сабой на фронт кавалерыйскую групу легендарнага артыста Маскоўскага цырка Міхаіла Туганова. Загінуў Леў Міхайлавіч 19 снежня 1941 года ў дні бітвы за Маскву, калі нашы войскі перайшлі ад абарончых баёў да контрнаступлення. Гэта здарылася непадалёк ад вёскі Палашкіна, што за 12 кіламетраў ад Рузы. Даватар асабіста аглядаў у бінокль мясцовасць перад боем. Казакі знаходзіліся за спінай камандзіра — метраў за 700. Генерал адпусціў каня і зняў бурку, якая на фоне заснежанага поля і рэдкіх дрэў была добрай мішэнню. І толькі ён стаў у поўны рост, як яго тут жа прашыла кулямётнай чаргой. Лёву Даватару было ўсяго толькі 38.

1947 год — нарадзіўся (вёска Вялікае Стахава Барысаўскага раёна) Валерый Мазынскі, рэжысёр, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі. З 1974 года — рэжысёр, у 1976-1989-м — галоўны рэжысёр Беларускага тэатра імя Я. Коласа, адзін з ініцыятараў стварэння пры тэатры Беларускага тэатра «Лялька». Заснавальнік, у 1993-2000 гадах — мастацкі кіраўнік Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі. Паставіў спектаклі «Сымон-музыка», «Парог», «Вечар», «Радавыя» і іншыя. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі і прэміі Ленінскага камсамола Беларусі.

Змітрок БЯДУЛЯ (1886-1941), паэт, празаік:

«Беларус пачаў разумець, што самабытнасць нацыі — гэта ёсць вялікі скарб у агульналюдскім прагрэсе».